

Θεσμος αγορας: όχι μονο προιοντα κλπ, κοσμος δικαιου- κοσμος οικονομιας (συναντηση). Εξεταση θεσμων αγορας και κυριως εντοπισμος προβληματων σχετικων με δικαιολογηση/θεμελιωση αναγκαιοτητας της αγορας. Σε τι εγκειται η αξια της αγορας; Οικονομικη, αξια αποτελεσματικοτητα. Χωρις εκεινη η οικονομια θα ηταν γραφειοκρατικα τερατωδης. Ηθικη αξια (συνδ με βασικες ελευθεριες, ελευθερια συναλλαγων κλπ). Θεωρητικα προβληματα που συνδεονται με ζητηματα δικαιοσυνης.

Διακριση Αριστοτελη (νικομαχεια): διορθωτικη δικαιοσυνη – διανεμητικη δικαιοσυνη.

Καμια μορφη δεν αναγεται στην άλλη. Στη βαση ιδ δ αρχες 1^{ης} ενώ δδ της 2^{ης}. Η συγχυση που παρατηρείται στη νομικη πράξη πχ σχετικά με εννοια δικαιωματος κ συμφεροντος αναγεται σε μια συγχυση ως προς τη διακριση αυτή. Σχολη όχι μονο νομικη αλλά και σκεψης (Τοροντο), τελευταία λέξη στο ιδ δικαιο κ στη φιλοσοφια. Συλληψη εννομης τάξης ως αλυσιδωτου μυθιστορηματος. Ιστορια των 4, κάθε συγγραφεας γραφει διαφορετικο κεφαλαιο. Με βαση διακριση Αρ. κάθε κεφαλαιο προυποθετει προηγουμενο και παραπεμπει σε επομενο. Δηλ το δικαιο των συμβασεων χωρις δικαιο γενικων αρχων δεν νοειται. Πώς συγκροτείται η εννομη τάξη μ αυτόν τον τροπο; Εδώ εχουμε και το προβλημα της δικαιολογησης της ιδιοκτησιας, της αγορας κλπ. Διακριση οικ αποτελεσματικοτητας (κινητρα αλλιως όχι οικ αναπτυξη) αλλά και σκανδαλο ως προς το αν μπορεί να δικαιολογηθει ηθικα (ηθικη αξια): 1) Τζων Λοκ 2) Μανουελ Καντ. Βασικα ερωτηματα που απασχολουν τα νομικα.

Θα ασχοληθουμε διακρινοντας: Συγχυση δικαιωματος- συμφεροντος, βλαβης – ζημιας (προσβολης δικ – χειροτερευσης καταστασης -> ΑΚ 914), συμβασης – οιονει συμβασης (συμπτωσης βουλησεων – περιεχομενο συμβ καθοριζεται βασει τριτου/εξωτερικα κι εγω καλουμαι να πω απλως ένα ναι δηλ δεν εχω λογο επι περιεχομενου -> τι ανηκει στο ιδδ και τι στο δδ; Δεν υπαρχει χειροτερο απ το να δεσμευομαι από συμβαση κ να μην εχω πει το ναι, καθορισμος περ από Δικαστη. Κατι δεν παει καλα από εννομη τάξη που δεν επιτρεπει ουτε την απαλλαγη από μια συμβαση).

Συνοψιζοντας: αντιμετωπίζουμε εδώ μια προκληση (Ρομπερτ Νοζικ) που διατυπώθηκε με μια θεωρια που δικαιολογει την υπαρξη μονο ενός ελαχιστου κρατους. Στο επιχειρημα αυτό, όλες οι δαπανες κ οι φορολογιες είναι πληρως ανομιμοποιητες. Αθετηση υποσχεσης ή διαπράξη αδικηματος -> μονο ετσι αξιωσεις μεταξυ ιδιωτων. Επιλεγω εναγομενο επικαλουμενος την αναγκη μου, την αξια μου; Όχι, δεν επιτρεπεται βασει αρχων ιδδ. Τοτε όμως πώς το κρατος μπορεί και μας φορολογει; Θεωρια δικαιοσυνης Τζων Ρωλς – απαντηση εδώ. Ετσι δικαιολογουνται κ οι δημ δαπανες που σχετιζονται με λειτουργια κοιν κρατους.

Κυκλος εφαρμογων: εξεταση προβληματων δικαιου- οικονομιας στο πλαίσιο της πανδημιας, επεμβαση κρατους στις ιδιωτικες σχεσεις. Αντιμετωπιση συνεπειων πανδημιας. Λογοι αλλοιωσης/τροποποιησης ή λυσης σχεσεων; Ο κοσμος του common law λει το 2°, του ηπειρωτικου δικαιου το 1°. Επισης, το κρατος οφειλει αποζημιωση λογω περιορισμων. Η ενεργεια του είναι νομιμη ή εστω αντιμετωπιζεται ως τετοια- ότι δηλ δικαιολογουνται περιορισμοι κ εντουτοις οφειλεται αποκατασταση. Συζευξη νομιμης ενεργειας (ασκηση δικαιωματος) – αποζημιωσης -> κατασταση αναγκης στο ιδδ και προβλημα. Η γερμανικη επιτροπη ειχε απορριψει την ιδεα αυτή για τον ΑΚ.

Αιτημα διεπιστημονικοτητας, νομικα ζητηματα από την οπτικη γωνια κοιν/ανθρωπιστικων/ερμηνευτικων επιστημων (και οικονομικων) και φιλοσοφιας. Η επιστημονικη ονομασια νομικης ως *juris prudentia* συνδεεται ακριβως με αυτό. Τα νομικα δεν είναι όπως οι φυσικες επιστημες, τα μαθηματικα. Αν τελικα είναι επιστημη ή εστω εχει επιστημονικοτητα, η νομικη πού κατατασσεται; Στα νομικα ποιο είναι το δεδομενο, η εξωτερικη πραγματικοτητα που γνωριζουμε; Είναι η ανθρωπινη συμπεριφορα ~ φυσικα φαινομενα; Όχι, οι φυσικες επιστημες εξηγουν τα φυσικα φαινομενα, μας λενε τι προκαλει ένα φυσικο φαινομενο, ποια είναι η αιτια του σεισμου. Αντιθετα, στις άλλες η συμπεριφορα δεν εξηγείται αλλα βασει ενσυναισθησης κατανοουμε. Μπαινουμε στη θεση του ατομου που εξεταζουμε. Καταναλωση βατομουρων -> εξηγηση με πεινα. Επιλογη βατομουρων βασει χρωματος -> βρισκω το αιτιο της επιλογης . Εδώ θεμα κατανοησης.

Νομικη -> εχει να κν με θεματα κατανοησης αλλα και κατι παραπανω. Συλλαμβανει κατι ακομη. Τον τιτλο ιδιοκτησιας που κταται με τα βατομουρα. Μια φυσικη ενεργεια θεμελιωνει τιτλο. Απαντηση σε ένα πρακτικο προβλημα: σε ποιον ανηκουν τα βατομουρα; Σε αυτόν που τα εκοψε, όχι σε αυτόν που πειναει ή που τα εχει αναγκη. Δεν μου δινουν αυτά τιτλο στα βατομουρα. Φασμα ερωτηματων που για την επιλυση τους υιοθετουμε νομικη οπτικη γωνια. Αρα κατηγορια από μονα τους -> πρακτικες επιστημες. Επιλυση προβληματων που δημιουργουνται από μονη τη συμβιωση μας με τους αλλους. Ηθικα κ κοινωνικα ζητηματα πχ πώς δεσμευουμε τους αλλους; Με το να κν τα βατομουρα δικα μου τα στερω απ τους αλλους (τιτλος αποκλεισμου) κι αυτό απαιτει έναν ιδιαιτερο τροπο δικαιολογησης. Απαιτειται ηθικη και πολιτικη επιχειρηματολογια. Προκληση μεγαλη κ αναζητηση λυσης σε ένα γραπτο κειμενο , στον νομο. Savigny (ιστορικη σχολη δικαιου)-> το οικοδομημα του αστικου δικαιου μας είναι εργο του. Ηταν εναντια στην κωδικοποιηση. Και για πολιτικους λογους (συντηρητικος, ενώ ΑΚ προιον επαναστασης). Όμως εθεσε και ζητηματα νωθοτητας – απαντησεις νομικων ζητηματων σε κειμενο.

Σημασια λεξης «περιελθει».

Ο Μπαλς διαλέξε μια θεωρία πίσω από αυτήν την επιλογή. Είχαμε 4 θεωρίες για καταρτίσει συμβάσεις:

Εξωτερικευση με το να γραψω στο μείλ τη λέξη «δεχομαι»

Αποστολη με το να στείλω το μείλ της αποδοχής.

Ληψη με την περιελευση στα εισερχομενα

Γνωση με ανοιγμα και αναγνωση μηνυματος.

1 & 4 δημιουργουν ασυμμετρια υπερ κπ, πλεονεκτημα που αποδοκιμαζει το δικαιο κατά Μπαλς

2 στον Αγγλοσαξωνικο κοσμο , 3 στα ΕΗΔ -> διοτι ετσι σκεφτεται ο νομικος. Δεν νοειται να προχωρησει στις νομικες σπουδες χωρις να διερωτηθει το γιατι να επιλεγει μια ρυθμιση εναντι των εναλλακτικων. Ετσι σκεφτομαστε νομικα. Βασικο θεμα το «γιατι» πίσω από καθετι

Νομικη επιστημη – συσχετιση με φρονηση, παντως ιστορικα διαπιστωνουμε οτι στους νεοτερους χρονους η σχολη του νεοτερου φυσικου δικαιου θελει να συλλαβει τα νομικα οπως στη γεωμετρια. Τα νομικα διακρινονται για την επιστημονικοτητα τους καθως θελουμε προδηλους ορισμους + χρηση λογικης = βεβαια συμπερασματα, αρα προτυπο επιστημονικοτητας. Προτυπο εδω η γεωμετρια. Η σχολη του Savigny συναντησαν τη σχολη των Πανδεκτιστων (Γερμανια) που θελουν να συλλαβουν το (ιδ) δ μεσα απο αυστηρους ορισμους, εννοιολογικες διακρισεις κ χρησης τυπικης λογικης (τα χουμε αυτα, ενοχικο δικαιο). Φτασανε σε οριακο σημειο – κριση που διανουμε μεχρι σημερα στη νομικη. Jhering ασκει κριτικη στους πανδεκτιστες, κριση με νοημα- να συλλαβουμε τα νομικα ως επιστημη κοινωνικη (ΟΑΔ εχει τη ριζα της στο αναθεωρητικο εργο του). Ορισμοι – λογικη – νομικες κατασκευες (!) -> πχ ευθυνη απο διαπραγματευσεις (ηταν νομικη θεωρια, κατασκευη του προτου κατασκει θετικο δικαιο). Διαδοχικη ή διπλη πωληση -> η ευθυνη για καταστροφη εχει περασει στον αγοραστη, ακομη κ αν το πραγμα παραμεινει στον πωλητη. Αρα, μπορω να ζητησω τιμημα κ απ τους 2; Ναι, εννοιολογικα εχω πωληση (μεταθεση κινδυνου βασει κανονα – πραγματωση) αν κ διαισθητικα λαθος. Αργοτερα, αν ένα δικαστηριο ειχε αμφιβολια για την εννοια μιας διαταξης κλπ απηυθυνε ερωτημα στη νομικη σχολη – δεσμευση δικαστηριου). 1859, περναι υπαρξιακη κριση - > όλα οσα πρεσβευει είναι ριζικα λαθος (ορισμοι, εννοιες κλπ)> κατεδαφιση σχολης Πανδεκτιστων, διοτι αγνοουμε πως το δικαιο είναι μεσο εξυπηρετησης συμφ και πρωτιστως του γενικου συμφ- οι Πανδεκτιστες μας δινουν νομιμοποιηση κοινωνικου παρασιτου. Αντληση υπερτερου συμφ ή συμφ κοντρα σε αλλα -> μορφη ζωης σε βαρος των αλλων. Το δικαιο εχει να κν με συμφεροντα, σε κάθε υποθεση κλπ σταθμιζουμε.

Πάνω απ όλα το δημοσιο συμφ – σωστή νομική απάντηση = ορθή σταθμισή συμφ . Αδιαφορήσε για συνταγή ΑΚ. Μεθοδός σταθμίσης (συμφ~αξίων) -> υπερτερεί του ΑΚ, αυτή θα δώσει το τι είναι δίκαιο. Επίσης, προτείνει άλλον τρόπο για συλλήψη νομικών ζητημάτων. Σχολή σταθμίσης , κράτους σε ΕΗΔ προκάλεσε κ κρίση προσανατολισμού στη θεωρία ιδδ κ μετά του δδ. Άλλος τρόπος συλλήψης νομικών προβλημάτων.

Η παλιά σχολή εννοιοκρατίας τακτοποιούσε έννοιες, αναζητούσε προδηλούς ορισμούς & τυπική λογική -> θεμελίωση ορθή λύση. Ριζικά λάθος, ηθικά κυρίως. Ορθή διαγνώση συμφ που διακυβεύονται, σταθμισή και ορθή λύση στο πρόβλημα. Εμφάση στις συνεπειές. Ρεύμα Συνεπειοκρατίας -> ωφελιμισμός. Ο ορθός κανόνας είναι αυτός που μεγιστοποιεί το συμφέρον των περισσότερων (κατά βάση το συνολικό).

Κρίση προσανατολισμού που προκάλεσε η τομή του, θα δούμε σύνδεση τομής (μεθοδολογικής) με το μάθημα κ με τις 2 κατευθύνσεις. Υπόθεση common law με στοιχεία εμπρ & αδικοπραξιών-> Α-Β οικοπεδούχοι ομόροι. Κπ στιγμή περιφράξη κ αγωγή για κατεδάφιση. Ο δικαστής για να συγκρίνει 2 κατ (πριν κ μετά μαντροτόιχο) παίρνει ως δεδομένο τον τοίχο, το αν υφίστασαι ζημία στο σπίτι σου είναι δικό σου θέμα. Σ αυτό ασκήσε κριτική ο Coase. Ποια η σωστή απόφαση; Βρίσκεις πηγή που προκαλεί τη χειροτέρευση της κατάστασης, να προβείς στην ενδεδειγμένη σταθμισή. Αν πχ το κόστος γ τον Α 30κ και ωφέλεια ασημαντή, τότε ο Β έχει χάσει στο παιχνίδι της σταθμίσης. Ασχέτως όμως του ποιος κερδίζει ή χάνει, μπορείς να μην κάνεις σταθμισή; Εξωφρενική απόφαση. Weinrib -> Σχολή Τορόντο (νομική σκέψη) «δεν ξέρεις νομικά». Είναι αδύνατο νομικά, με μονομερή σου ενέργεια – ασκώντας ελευθερία, να αλλοιώσεις δικαίωμα του άλλου. Κτιζοντας πάνω στο όριο (ασκώντας ελευθερία- οικία, ενέργεια μονομερούς), δεν μπορείς να αλλοιώσεις το δικαίωμα περιφράξης (δικαίωμα ιδιοκτησίας).

Δύο σκεπτικά: όχι αλλοίωση, λήψη υπόψη συμφ και σταθμισή που δείχνει ορθή απόφαση. Μπορούμε να τα έχουμε και τα 2 στη δικαστική απόφαση; Είναι ανταγωνιστικά, αν κ στην πράξη τα έχουμε κ τα 2 κ αυτό είναι η κρίση προσανατολισμού της νομικής επιστήμης. Το παράδειγμα δείχνει και το πρόβλημα κ τον λόγο που έχουμε 2 κατευθύνσεις. Η οικ αναλυση θέλει να βρει το πρόβλημα απ την οπτική της μεγιστοποίησης συμφερόντων, δηλ ορθή είναι η απόφαση που μεγιστοποιεί κοινωνικό πλούτο. Τα πράγματα σ αυτούς που τα εκτιμούν περισσότερο. Εδώ κατεδάφιση περιφράξης κ ίσως καταβολή κπ τιμήματος. Αν ορθολογικά πρόσωπα κ μηδενικό κόστος διαπραγματεύσεων τα βρίσκουν εδώ. Όμως οι διαδικοί είναι στραβοξυλά κ θέλουν αυτό που θέλουν. Διατύπωση αιτήματος με δικογράφο, ο β όμως θέλει την περιφράξη. Έχει νοήμα αυτό γ τον δικαστή να το ψάξει; Αν ασκεί δικαίωμα του; Έχω παρκινγκ κ όχι αμάξι-ο γείτονας έχει αμάξι, ανάγκη κ όχι παρκινγκ. Είμαι κοινωνικό παρασίτο εδώ, έχω τίτλο αποκλειστικής σταθμίσης. Εάν ΟΑΔ έχω χάσει. Θάνατος πατέρα στη θέση εκείνη κ εφεση

ως συμφερον. Όμως δικαιομα σημαινει ότι δεν ειμαι υποχρεωμενος να αποκαλυψω συμφεροντα κλπ στο δικαστηριο. Δεν δινω λογο σε κανενα. Αλλιως το δικαιομα δεν εχει αυτοτελεια, αναγεται στην εννοια συμφεροντος (πανω η συγχυση, ένα παραδειγμα αυτης). Διατακτικο βασιζεται σ ένα απ τα 2 αυτά, ανταγωνιστικα σκεπτικα. Επικληση δικαιωματος, ακομη κ ο τροπος είναι στοιχειο αυτου. Το δικαιομα μας εμποδιζει στο να εχουμε αποτελεσματικοτητα της οαδ. Το δικαιομα είναι δικαιομα στο ηθικο σφαλμα.

Στην κατασταση αναγκης δεν εχω τιτλους ιδιοκτησιας.

Συνεπειοκρατες: Δραμα κοινων γαιων - > αν όλα κοινα, δραματικη μειωση αποδοσης εδαφους.

Ακομη και στον πυρηνα της ιδρυσης δικαιωματος νομης, συντηρητικη η συνεπειοκρατικη προσεγγιση.

Δικαιομα= ευχερεια να κν το κακο.

Αντικατασταση συμφεροντος με αξια στο Συνταγμα.

Αντιφατικη συμπεριφορα ως λογος μη ασκησης δικαιωματος. Ο ΑΚ μας είναι εξαιρεση με το ακ 281 διοτι συνηθως αυτό δν ισχυει στα κρατη. Όταν αντικειται στο συμφερον της ολοτητας (γς)/

η ζημια που προκυπτει, οπου κατσει ενώ για βλαβη θελω προσβολη δικαιωματος. Εδώ καμια προσβολη αφου δεν υπαρχει δικαιομα του Α εναντι του Β.

16/3

Αντικειμενο: αιτημα διεπιστημονικοτητας του δικαιου

Ιστορικη οπτικη γωνια για εξεταση γενεσης θεσμων αγορας κ αιτιολογηση τους (ποιοι λογοι συνηγορουν υπερ του να χουμε τον θεσμο της αγορας ή θεσμους αγορας;). Θα δουμε πως αυτοι οι λογοι μπορει να σχετιζονται με την ιδια τη θεμελιωση του δικαιου ειτε μ ένα άλλο σκεπτικο π σχετιζεται με επιστημη οικονομικων.

Ζητημα διακρισης επιστημων (θεμα διεπιστημονικοτητας): πού εντασσεται το δικαιο; Πού τα οικονομικα;

Κριση προσανατολισμου της επιστημης μας κ ειδικοτερα της επιστημης ιδδ που ιστορικα αναγεται στο αναθεωρητικο εργο Γερινγκ (γεναρχης Σχολης σταθμισης συμφεροντων).

Προβληματικη διεπιστημονικοτητας:

Αποφαση από κοινοδικαιο -> μπορούμε σε μια νομικη υποθεση να εχουμε 2 διαφορετικα σκεπτικα. Συνυπαρξη δυνατη σε μια αποφαση ή ανταγωνιστικα κ μοιραια επιλογη του ενός.

Για να κν ο δικαστης συγκριση, θεωρησε ότι ο τοιχος είναι δεδομενος -> κριτικη από ιδρυτες οικ αναλυσης δικαιου (να αναλογιστουμε ποια είναι η πηγη χειροτερευσης, ποιος συμβαλλει σ αυτην, μετα να γν σταθμιση συμφ, εξεταση συνεπειων αποφασης κλπ). (1) Απαντηση στην ενσταση: οποιος τα λει αυτά δεν ξερει νομικα. Το σκεπτικο του Weinrib: δεν μπορείς μονομερως, ασκωντας ελευθερια (τοποθετωντας οικια στο οριο) να αλλοιωσεις δικαιωμα του αλλου (δικαιωμα περιφραξης π απορρει απ το δικ ιδιοκτησιας). Αρα όχι βλαβη διοτι όχι προσβολη δικαιωματος (δεν υπαρχει δικαιωμα εδώ). Αποτελεσμα: η ζημια οπου κατσει. Σκεπτικο που βασιζεται στα δικαιωματα (2) μεγιστοποιηση οσο γντ συμφεροντων -> βελτιστη δυνατη ικανοποιηση συμφεροντων. Τα συμφεροντα π δεν ικανοποιουνται δεν λαμβανονται υποψη (η θεωρια δικαιωματος δεν επιτεπει να κανουμε τον κοσμο καλυτερο, μεχρι εκει που μας επιτρεπει το εκαστοτε δικαιωμα).

2 ανταγωνιστικα σκεπτικα. Στην πραξη αυτό ισχυει; Μαλλον όχι, εχουμε κ τα δυο -> αυτό είναι μια κριση προσανατολισμου της επιστημης μας. Μεταφραζεται σε μια προκληση της οικ αναλυσης δικαιου. Το σκεπτικο β (μεγιστη ικανοποιηση ΟΛΩΝ των συμφεροντων) -> αξιοποιηση πορων, αγαθα στα χερια εκεινων που εκτιμουν περισσοτερο υπο ιδανικες συνθηκες (ποιος θα πληρωνε περισσοτερα; Ο Α για κατεδαφιση ή ο Β για παραμονη τοιχου;). Dworkin – βιβλια φιλοσοφιας.

Δικαιο- οικονομια/ φιλοσοφια δικαιου :

Τιθενται εδώ ζητηματα αρχης; Ή δυνατοτητα; Συγκρουση 2 ρευματων σκεψης/ φιλοσοφικων ->

Συνεπειοκρατια (οι συνεπειες πραξης/αποφασης/θεσμου μετρουν) -> αιτημα η μεγιστοποιηση των καλων συνεπειων~ ρευμα ωφελιμισμου. Κρισιμο κριτηριο είναι η μεγιστη δυνατη ικανποιηση του μεγιστου δυνατου αριθμου ατομων- απολυτως μη εγωιστικο δογμα! Ισχυει πληρως στα οικονομικα, και σε μεγαλο βαθμο κ στην ηθικη.

Μη συνεπειοκρατια/δεοντοκρατια: δεν μετρουν πρωτιστως οι συνεπειες αλλα τα μεσα με τα οποια μπορούμε να αλλαξουμε τον κοσμο ή και όχι. Προτεραιοτητα στη νομικη γλωσσα εχουν τα δικαιωματα εναντι των στοχων/ σκοπων/ συνεπειων. Trolley problem, Μια οικογενεια προβληματων. Εάν αλλαξουμε την τροχια, είναι καποιας μορφης συνεπειοκρατια. Θελουμε εδώ όμως κ αλλα στοιχεια (ηλικια, φυλο κλπ)> μας

επιτρέπεται, ειδικά δε αν είμαστε ωφελιμιστές της μεγιστοποιητικής συνεπειοκρατίας μας επιβάλλεται. Γενικά ο ωφελιμισμός έχει θέμα με τους επιτρεπτικούς κανόνες, ιδίως με τα δικαιώματα. Κτ είτε επιβάλλεται είτε απαγορεύεται. Εδώ, αν είσαι ωφελιμιστής οφείλεις να γυρίσεις το κλειδί. Προβλημα: 1) παραδειγμα με λατινική αμερική κ περιστροφή 2) προσληψη σε εταιρία χημικών οπλών ατόμου που είναι εναντίον αυτής. Δημιουργούνται προβλήματα ηθικής τάξεως.

Πάλι 2 ανταγωνιστικά σκεπτικά: επιβάλλεται η αλλαγή τροχιάς ή ο σεβασμός του δικαιώματος στη ζωή; Δικαιώμα = συμφέρον; (Γερινγκ). Έχουν ίδια αξίωση οι 5 απ τον 1 εναντί του κλειδούχου; Η συνεπειοκρατία δεν ενδιαφέρεται γι αυτές τις κανονιστικές αποχρώσεις, ενδιαφέρεται για συνεπειές. Τη δεοντοκρατία την ενδιαφέρει; Όλοι έχουν δικαίωμα στη ζωή, αυτό όμως σημαίνει το ίδιο κανονιστικό πράγμα; Αν δν είναι το ίδιο, πάλι ζήτημα διεπιστημονικότητας, πάλι 2 διαφορετικά σκεπτικά. Και στα νομικά μας ενδιαφέρει ο τύπος της σχέσης που συνδέει τον κλειδούχο με κάθε πρόσωπο ξεχωριστά. Οι σχέσεις εδώ είναι πολύ διαφορετικές, απ την οπτική του 1 υπάρχει η αξίωση να μη μεταβάλλει ο κλειδούχος τον κόσμο, να μην τον καταστήσει θάνασιμο για την επιβίωση του (αρνητική αξίωση κ καθήκον της μη βλάβης). Για τους 5 ο κόσμος είναι ήδη θάνασιμος από κακή τύχη, εδώ αξίωση αλληλεγγύης, βοήθειας (θετική αξίωση – θετικό καθήκον). Όταν συγκρούση θετικού κ αρνητικού καθήκοντος, τι υπερισχύει; Η απάντηση όλων των εννομών τάξεων είναι ότι το αρνητικό καθήκον προηγείται κ μόνο κατ εξαίρεση έχουμε θετικά καθήκοντα. Στον κόσμο του κοινοδικαίου δεν ισχύει αυτό. Ζήτημα ερμηνείας που θα μας απασχολήσει αργότερα. Πάντως, εδώ έχουμε κπς κανονιστικές αποχρώσεις που δεν μπορεί να συλλαβεί η συνεπειοκρατία. Με όρους συμφερόντων ο 1 έχει χάσει, αν όμως έχει δικαίωμα στη ζωή υπό την κανονιστική μορφή μιας αξίωσης δεν μπορεί ποτέ να χάσει, διότι το δικαίωμα του αποκλείει τη σταθμισμό. Δικαίωμα για τον 1 = αδύνατη η σταθμισμό. Παραλλαγές προβλήματος:

Α) παχυσάρκος κύριος που μπορεί να σπρωχθεί για να τρέξει το τρένο -> επιτρέπεται, απαγορεύεται, επιτασσεται; Απαγορεύεται, διότι διαφορετικές οι 2 περιπτώσεις. Εδώ σπρωχνώ.

Β) ναυαγοσώστης με μια βάρκα, πνιγονται 1 και 5. Επιλογή είτε 1 είτε 5 -> επιτρέπεται, απαγορεύεται, επιβάλλεται; Το τελευταίο, αλλά κ εδώ η περίπτωση είναι πολύ διαφορετική. Πώς επιλέγω; Πρωτιστως πλήρως. Εάν κν κληρώση σημαίνει ότι κτ δεν παει καλά εδώ. Επιλέγω σωτηρία περισσότερων, διότι έχω καθήκον σωτηρίας ως προς όλους και οφείλω να το εκπληρώσω κατά το βέλτιστο δυνατό. Τα καθήκοντα μας είναι καθήκοντα προς πρόσωπα, καθένα απ τα οποία έχει διαφορετικό όνομα.

Γ) έχω μια βάρκα, 50 στην πρυμνή ή 1 στην πλώρη. Πάλι με το ίδιο σκεπτικό στους 50 (παρα τα λεγόμενα των ποινικολογών). Έχεις 51 καθήκοντα και πρπ να εκπληρώσεις τα

περισσότερα. Αλλιώς παραβιάζεις καθήκον σου. Τρόπος δεοντοκρατικής σκέψης, όχι ζήτημα σταθμίσης, εκπλήρωση καθηκόντων. Όχι καθήκοντος να κάνουμε τον κόσμο καλύτερο παντως.

Δ) πνιγονται 5 απ τη μια 1 απ την άλλη (ο γιος μου)> μπορεί κπς να επιβάλλει το καθήκον να σωσω τους 5; Όχι λέει η δεοντοκρατία, αν έχεις ειδικούς λόγους, εκείνοι κατισχύουν των άλλων λόγων. Αυτό που μας λέει η δεοντοκρατία είναι ότι δεν μας επιτρέπεται να συναψουμε ειδικές σχέσεις με άλλους (κρισιμο για ιδδ, συμβάσεις που ως κλαδος είναι ειδικων σχεσεων-> Καντ, κατήχηση στο δικαίου αντι της θρησκείας καθώς εφικτή η αναληψη καθήκοντος σε νεαρή ηλικία π χει να κν με υποσχέσεις κ όχι με ηθική. Μπορεί αντι να δώσει τα λεφτά στον δανειστή να τα δώσει σ έναν αστεγό; όχι).

Ε) Αποτελεσματική αθέτηση συμβάσεων (διπλή πώληση): 2 σκεπτικά παλι ανταγωνιστικά, αποτελεσματικότητα με την έννοια των οικονομικών- αξιοποίηση στο μέγιστο όλων των διαθέσιμων πόρων. Η δικαιοσύνη δεν εγγυάται τη μέγιστη αυτή αξιοποίηση, αλλά μόνο τη δίκαιη διανομή. Αυτό δεν σημαίνει ότι η δίκαιη διανομή σημαίνει κ αποτελεσματικότητα. Δεν γντ το χωράφι απ τα χέρια του τεμπέλη να βρεθεί σ εκείνα του πιο εργατικού χωρίς ο τεμπέλης να το εγκρίνει. Στον αγγλοσαξωνικό χώρο στο δικαίο των συμβάσεων επικρατεί άλλη λογική ως προς εκπλήρωση σύμβασης, η οποία λέει το εξής: εκτός από κπς ειδικές περιπτώσεις, αυτός που οφείλει έχει την επιλογή είτε να εκπληρώσει τη σύμβαση είτε να καταβάλλει αποζημίωση για την αθέτηση. Το πράγμα θα βρεθεί στα χέρια αυτού που το εκτιμά περισσότερο (σχέση Α-Β, ολοι βελτιωνουν έτσι τη θέση τους κάπου στη μέση). Αλλά και όταν μπει ο Γ οδηγεί σε βελτίωση της θέσης και των 3 με το τίμημα που προσφέρεται. Χόλμς- πρόβλημα της αποτελεσματικής αθέτησης συμβάσεων. Το τρίτο τίμημα καλύπτει κ αποζημίωση, πλην όμως είναι αδικήμα. Η συνεπειοκρατική σκέψη λέει πως πρέπει να το κάνεις αυτό, διότι έτσι βελτιώνεις τη θέση όλων κ οποίος τυχόν έχει αντιρρηση είναι παραξενός. Γιατί αποτελεί αδικήμα αυτό; Διότι τον αγνοείς αυτόν που ενιστάται, ενώ εκείνος έχει ήδη συναψει μια σχέση. Από την σκοπία της αποτελεσματικότητας η θέση όλων βελτιώνεται, ενώ απ τη σκοπία των δικαιωμάτων δν είναι δυνατή η βελτίωση της θέσης όλων. Έτσι, εμποδίζεται η αποτελεσματική αθέτηση. Μπορούμε να χουμε κ τα 2 αυτά σκεπτικά; Αν πρέπει να διαλέξουμε, ποιο θα ναι αυτό; Ποιο ταιριάζει με τον πυρήνα της εννομής τάξης;

Μερικές φορές κ οι 2 σχολές συμπίπτουν, όμως μας ενδιαφέρει το σκεπτικό εδώ. Αθροίζω ζωές ή έχω ξεχωριστό καθήκον για την καθεμία; Το καθήκον μη βλάβης κλείνει το στόμα του καθήκοντος αλληλεγγύης δεοντοκρατικά, συνεπειοκρατικά όμως αυτό δεν ισχύει. Διπλή πώληση, δυο οικοπεδούχοι. Αυτός που περιφράσσει το οικοπεδο έχει χάσει από αποψη αποτελεσματικότητας, ενώ αν χρησιμες είναι οι υποχρεώσεις που

εχουμε το αντιθετο. Πώς αλλοιωνεις δικαιομα αλλου ασκωντας ελευθερια; Αν το σκεπτικο είναι ορθο, τοτε εμποδιζεται η αποτελεσματικοτητα, η καλη κατανομη των πορων. Είναι στοιχειο συνολικης ευημεριας η υπαρξη δικαιοματος ιδιοκτησιας (Μιλλ)

Αθροισμα ζωνων ή επιμερους καθηκοντα;

Δεοντοκρατικη προσεγγιση: αφου δεχομαι καθηκον εναντι στους 5,δεν εχω καθηκον εναντι στον 1

Αρχη φθινουσας χρησιμοτητας. Το χρημα ως αναγκαστικο μεσο (εκ κρατους) συναλλαγης.

23/3

A) Ιστορικη γενεση θεσμων αγορας ή αγορας κ προβληματισμος πανω σ ζητηματα δικαιοσυνης που θετουν. Δυο ριζικα διαφορετικες επιχειρηματολογιες κ οπτικες γωνιες χωριστες: δικαιοσυνης με επικεντρο δικαιοματα & αποτελεσματικοτητας με επικεντρο το συμφερον. Δυο διαφορετικες εννοιες, ακομη και στις γααδ δυσκολια αναγωγης εννοιας συμφεροντος σ εκεινη του δικαιοματος. Μαλλον όμως εδώ υπαρχει μια συγχυση, συνυφασμενη με συνδειξη αυτων των δυο οπτικων γωνιων.

B) Ομοια συγχυση σε επιπεδο ζημιας- βλαβης.Αν νοησουμε ζημια ως χειροτερευση μιας καταστασης και τη βλαβη ως προσβολη ενός δικαιοματος, παλι θα δουμε την ιδια δυσκολια αναγωγης της βλαβης στη ζημια. Κι όμως εχουμε ιδια συγχυση μπροστα μας. Αρκει να σκεφτουμε αμηχανια δικαστων/ δικηγορων ενοψει εφαρμογης ή ερμηνειας ακ 914. Γενικη, αφηρημενη διαταξη, ακομη χειροτερη η γαλλικη αντιστοιχη. Στη Γερμανια, είναι πολύ διαφορετικη η διατυπωση -> απαριθμηση περιπτωσεων που ιδρυουν αξιωση αποζημιωσης. Προσβολη κπν απολυτων αγαθων (ακεραιοτητα, προσωπικοτητα, ιδιοκτησια) ~ common law. Η ζημια οπου κατσει- δεν μporεις να επιλεξεις εναγομενο επικαλουμενος την αρετη σου, την αξια σου, τον καλο σου χαρακτηρα. Για να στραφεις κατά αλλου πρεπει να υπαρξει λογος που να τον καθιστα εναγομενο (θεμελιωδης αρχη ιδ δ, ρωμαικου δικαιου συνυφασμενη με οπτικη δικαιοσυνης κ δικαιοματων)/η άλλη γωνια αντιμετωπιζει δυσκολιες ως προς την αντιληψη της οικουμενικοτητας αυτης (κοινωνιολογικης κλπ) -> κανεις πουθενά δν μου ζηται κ δεν με υποχρεωνει διαπροσωπικα σε τιποτα εκτος εάν διεπραξα κατι ή υπεγραψα κατι επικαλουμενος την αναγκη/ αρετη του που είναι υπαρκτη κ εγω εχω την κακια μου! Δεν καθισταμαι ετσι εναγομενος.

Γ) μεγαλη συγχυση συμβασης & οιονει συμβασης, επιταση από διαφορους κλαδους σχετικα καινουργιους (δικαιο καταναλωτη). Ολο και περισσοτερο πια χωρις να χουμε

επιγνώση του προβλήματος γίνονται περιεχόμενα συμβάσεων ρυθμίσεις/ υποχρεώσεις/ δικαιώματα κ αξιώσεις χωρίς αυτά να αποτελούν αντικείμενο συμφωνίας -> το περιεχόμενο έρχεται απ έξω, και τότε έχουμε να κάνουμε με οίονει σύμβαση. Και πάλι όμως εδώ θέλουμε ο δικαστής να καθορίσει το περιεχόμενο της σύμβασης. Με μεγάλη ευκολία ζητούμε από αυτόν αναπροσαρμογή. Στο common law αν έχουμε απροσπτη μεταβολή των συνθηκών, η σύμβαση λυείται κ ο δικαστήν δεν γίνεται ποτέ αντισυμβαλλόμενος. Είναι προσεκτικός, δυσκολα αναγνωρίζει όμως απροσπτη μεταβολή.

Συγχυση δικαιοσύνης με συμφέροντα & αποτελεσματικότητα. Θέλουμε να πετύχουμε πράγματα θεμιτά (προστασία καταναλωτή, μισθωτή κλπ). Ναι, όμως όχι με τα μέσα του ιδ.δικαίου. Διότι έτσι δημιουργείς έναν πολύ σοβαρό κίνδυνο, υπονομεύσης της αυτοτελείας κ αυτονομίας μας ως ισών ατόμων. Πριν πολλά χρόνια ο εκμισθωτής κ ο μισθωτής αγοράζαν μισθωτήριο απ το περιπτερό -> η συμφωνία δεν αξίζει ούτε το χαρτί, καθώς ο,τι κ να γινόταν ο δικαστής θα αποφασίζει στο τέλος (ή πριν ο νομοθέτης) τι ακριβώς έχει αποφασιστεί. Εδώ κτ δεν πάει καλά από πλευράς εννομης τάξης & κοινωνιών της. Κι έτσι προκαλείται η κρίση προσανατολισμού, καθώς ο δικαστής έχει χάσει την αυτοπεποίθηση του για τη σταθμίση συμφερόντων. Ιδιωτικός δικαστής σκεφτείται ως διοικητικός δικαστής. Διότι δεν υπάρχει κτ θεωρία δικαιοσύνης που να δικαιολογεί τις ρυθμίσεις όπως τις έχουμε στην ονομαστική τους αξία. Δεν μας νοιάζει πώς έχουμε τις ρυθμίσεις μας αρκεί να εφαρμόσουμε σταθμίση συμφ. Εχω απάντηση, αρκεί να μου πεις ποιο είναι το πρόβλημα σου. Ιδια απάντηση σ όλα τα ερωτήματα: σταθμίση συμφ, βελτιστή κατανομή πόρων.

Δικαιώμα στην αμβλωση: εγκληματικότητα νέων αυξημένη, αναγνώριση δικαιώματος, μείωση κυήσεων & άρα εγκληματικότητας. Πολύ ισχυρό σφάλμα αυτή η συλλογιστική.

Προστατευτική νομοθεσία Ρουσβέλτ, περιορισμός συναλλαγών (υπερ παιδιών κ εργασίας). 98 σελ για συνθήκες εργασίας, όταν αρχίσει ο δικαστής να απαντάει δημιουργεί επιχειρηματολογία & συνηγορούν στη συνταγματικότητα της κοινοτικής νομοθεσίας. Αν δν κανείς το βήμα να γράφεις την επομένη σελίδα, τα προηγούμενα γτ έχουν νομική σημασία.

Υποχρέωση πολιτείας στην οικονομική ανάπτυξη; 4 θεωρίες για καταρτίση σύμβασης

- 1) Χρήση υδάτων, Μπαρτολούς -> αυτός έγραψε ιδιωτικό δικαίο (κοινωνιολογική, συγκριτική σκοπία δικαίου) -> η χρήση νερού μιας κοινής πηγής είναι αναλογία της έκτασης του αγροτμχ σου, ήτοι αρδευτικός κανονισμός & σειρά για αναλήψη νερού με βάση την έκταση. Πίσω από αυτό είναι αρχή δικαιοσύνης, καθώς ερμηνεύτηκαν πηγές Ρωμαϊκού Δικαίου υιοθετώντας την οπτική γωνία της

δικαιοσύνης, «αναλογα με...». Όχι χρήση κριτηρίου αποτελεσματικότητας (βάση καλλιεργείας που αναληφθηκε). Θεωρία δικαιοσύνης (και ο εργατικός κ ο τεμπέλης έχουν ίδια δικαιώματα).

- 2) Δημιουργία νερομυλων, έχω στησει έναν, εάν κπς παει πριν από αυτόν και φτιαξει αυριο κ παρει το νερο εγω δεν θα έχω. Ποια είναι η λύση εδώ; Η πρώτη χρήση προηγείται, η 1^η δημιουργία δλδ (Μπαρτολούς). Δικαιοσύνη = δικαιώματα. Δεν σκεφτομαστε ποιος έχει τον καλύτερο, τον πιο αποτελεσματικό νερομυλο, την καλύτερη πελατεία, την καλύτερη συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη του τοπου. Αυτά είναι αδιαφορά.
- 3) Εχω πηγαδι κ συγχρονως ποτιζω έναν κηπο την καταλληλη ωρα. Το πώς θα το διαχειριστω είναι στοιχείο του τίτλου μου. Δεν είναι χρήση στο πλαίσιο αρδευτικού μηχανισμού ή περίπτωση νερομυλου. Άλλη αρχή δικαιοσύνης. Το πηγαδι χρησημο στον κυριο οποτε αυτος το θελησει. Το αν ο γειτονας δεν έχει νερο είναι πρόβλημα του! Δεν μας νοιάζει η τεμπελία, η αναποτελεσματικοτα κοκ. Κατ'εξαιρεση κπς μπορεί να χει κπς αξιώσεις (κατάσταση ανάγκης κλπ) στον πυρηνά όμως των σχέσεων ιδδ όλα αυτά είναι περιθωριακά. Η καρδιά του ιδδ χτυπάει στο ιδιοκτητο πηγαδι. ~ Αγγλία, συμφωνία με κοινοτητα διαθεσης νερου από ιδιοκτητη πηγη. Καποια στιγμή σπαι η συμφωνία. Αγωγή κ επικλήση καταχρησης δικαιωματος για υποχρεωση συναψης νεα συμβαση με καταρτιση της από δικαστη. Αποτελεσματικοτητα με βελτιωτικούς ορους για όλους εδώ. Κοινοδικαιο: «βρείτε τα». Πολλά εξαρτώνται από το ποια οπτική υιοθετούμε. Τελικά έχουμε 1 απ τις δυο στη θεωρία κ στην πράξη; Δεχομαστε κ απορριπτουμε ή έχουμε κ τις 2; Αν ναι, αυτό σημαίνει συγχυση & κρίση προσανατολισμού της επιστημης κ της πράξης. Αυτό δεν ισχυει στο κοινοδικαιο.

Αποτελεσματικοτητα: βελτιστη κατανομη πορων, ικανοποιηση συμφεροντων όλων

Δικαιοσυνη : δικαιωματα

Εξαντληση οπτικων, όχι να εφεύρουμε το δικαιο αλλά να το ανακαλύψουμε. Δεν δημιουργουμε επιθυμητο δικαιο, το ανακαλύπτουμε. Αν διαφωνουμε με το δικαιο, το αλλαζουμε ως νομοθετες. Αν όμως οι πεποιθησεις μας για το δικαιο δεν ταιριαζουν, να αλλαζουμε πεποιθηση.

Μπαρτολούς, κριτηρια μη αποτελεσματικότητας: Ουσιωδης οχληση ή συνηθης χρηση – ιδεες συμβιωσης υπο συνθηκες αμοιβαιοτητας.

2 νεες αδικοπραξίες, δυο νεα ενδικα βοηθηματα. Ουσιωδεις οχλησεις με διατηρηση αγροτμχ, αγωγή κοινοδικαιου για παυση (κλεισιμο επιχειρησης). Όλοι ασκουν

ελευθερίες, ασκώντας τες αλλάζουν τη χρήση της γης. Το να έχεις τον σταβλο εκεί ΔΕΝ είναι συνηθής χρήση, η άσκηση της ελευθερίας έχει επιφέρει ζημία (η ζημία όπου κατσει). Το δικαστήριο είπε κτ τρελό, να κλείσει επιχείρηση μεν αλλά να πληρωθεί αποζημίωση από εργολάβο. Πού είναι η παρανομία όμως; Έτσι τροποποιήθηκε το δικαίωμα πχ το γερμανικό κ προσαρμόστηκε καταλλήλα.

ΘΕΣΜΟΙ

ΑΓΟΡΑΣ:

επιτρέπουν διαφορετική ματιά στο ρωμαϊκό δικαίωμα από τον Μπαρτολούς (υπό οπτική δικαιοσύνης). Οι ρωμαίοι δεν συλλαμβάνουν ότι πριν τη γένεση αξίωσης υπάρχει ήδη σχέση με πράγμα. Προβλήματα εδώ στην ερμηνεία ρωμαϊκού δικαίου. Γκορτιούς: ξεκαθαρίζει την έννοια του *jus* στο ρωμαϊκό δικαίωμα. Σημαίνει ηθική ικανότητα δεσμεύσης άλλων με τη βούληση μου (εξ υποκειμένου δικαίου, δικαιώμα) είτε σημαίνει αντικείμενικο δικαίωμα (ΚΟΚ). Χωρίς αυτή τη διακρίση δεν συλλαμβάνεις κανονιστικότητα. Το πρώτο είναι το δικαίωμα.

Πριν από αυτούς τους 2 έχουμε μια ιστορική πραγματικότητα που προετοιμάζει το έδαφος για αυτήν την νέα ματιά των νομικών πάνω στο ρωμαϊκό δικαίωμα. Χρήση ιδεοτύπων από Βεμπέρ με επίκεντρο νομικό βορειογερμανικό αξίωμα που έχει ως εξής: ο αέρας της πόλης σε καθιστά ελεύθερο, δεν μπορεί κανείς να ζητήσει να επιστρέψεις εκεί που ήσουν (ο ιδιοκτήτης της γης, χάρ/κο φεουδαρχίας). Ο Γουλιέλμος κατέκτησε την Αγγλία, ιδιαίτερη απάντηση καθώς ιδιοκτησία δεν αποκτάς με κατάκτηση (δεν είναι τρόπος ατομικής ιδιοκτησίας) -> ασφαλώς υποχρέωση συνεισφοράς σε πόλεμο, δικαιοδοσία κλπ -> έννοια ιδιοκτησίας, ιδίως με περιπτώσεις μονών. Παραχωρητήρια από αυτόν που έχει στην ιδιοκτησία του την επικράτεια (σουλτάνος, αυτοκράτορας) ~ δικαίωμα πάνω σε κτ, στο προϊόν της γης. Αυτή η νομική εξουσία συναρτάται με σχέσεις προσωπικής εξάρτησης. Ο φεουδάρχης είναι προσωπικά εξαρτημένος με βασιλιά, ομοίως κ η βάση (ο καλλιεργητής). Περιεργή σχέση υπαίθρου – πόλεως, σχέση διαλεκτική (το πάνω χέρι το χέρι η υπαίθρος).

Καντ: είναι ανεπιτρεπτό να ερωτάται σε μια αγορά πού βρήκες κάτι (εξ ου κ καλοπιστή κτήση κλοπιμαίου). Στην αγορά έχουμε να κάνουμε με μια πόλη. Ο αέρας της πόλης σε καθιστά ελεύθερο, εκεί δεν έχουμε σχέσεις προσωπικής εξάρτησης, ισοτιμία, ανεξαρτησία και ατομική ιδιοκτησία (δεν χρειάζεσαι παραχωρητήριο, αγοράζεις απ τον ιδιοκτήτη). Σχέσεις με επίκεντρο εδώ την ανταλλαγή (κοινωνιολογικά), και αυτήν την έχουμε μόνο όταν τα 2 μέρη είναι ελεύθερα κ ισοτιμία. Το ίδιο κ για συμβάσεις. Μανέσης (συνταγματικό) ήττημένοι βασιλείς και νικητές αυτοκράτορες -> η σύμβαση παραδοσης του λαού εδώ είναι γελοία!~

φεουδαρχία στην υπαίθρο, τι συμφωνία να κν ο φεουδάρχης με τον υπηκόο, υποτέλη καλλιεργητή;

Τι είναι αγορά: ελευθερά ισότιμα πρόσωπα, γένεση κεφαλαιοκρατικού τρόπου παραγωγής. Καρλ Μαρξ, χαρ/κο καπιταλισμού η συναψη σχέσεων ισότητας. Υπό την έννοια ενός ιδεατού τύπου, ο καπιταλισμός σημαίνει ισότητα & ελευθερία. Συγχρονως όμως θεωρία εκμεταλλεύσης. Πώς γίνεται αυτό; Σχέσεις προσωπικής εξάρτησης δεν υπάρχουν δικαιο/νομικά στον καπιταλισμό, το αντιθετό για φεουδαρχία. Θεωρητικά μπορεί να γίνει συμβατικά (συμβάση δουλείας) θα ναι όμως ακυρή. Άλλη έννοια εκμεταλλεύσης: κάτι δεν πάει καθόλου καλά από οπτική δικαιοσύνης, διότι ταύτιση δικαιωμάτων με εκμετάλλευση (αντιθέτα για αποτελεσματικότητα). Ο Μαρξ δεν κλέβει, αυτό το δικαίο όπως το εννοούμε εμείς. Ο καπιταλισμός κάνει αυτά που εξαγγέλλει κ η πηγή εκμεταλλεύσης είναι εκεί. Ξεκινάει από οίονει Καντιανό ερώτημα: πώς είναι δυνατό/ τι προϋποθέτει το κέρδος; Η αύξηση του πλούτου; Σχέση δικαιοσύνης σημαίνει ότι κανείς δεν ρίχνει τον άλλον, υπό συνθήκες αγοράς/ αν κπς ρίχνει τον άλλον δεν υπάρχει αύξηση του πλούτου εστω μακροπρόθεσμα. Αν τα εμπορεύματα ανταλλάσσονται στην αξία τους, τότε δεν είναι δυνατή η αύξηση. Όταν συναπτονται σχέσεις εργασίας, συνθήκες ισότητας πραγματι και εν καιρώ εκμετάλλευση υπό νομικούς όρους εργασιακής δύναμης. Αν πραγματι προϋποθέσουμε ότι μακροπρόθεσμα όλοι ανταλλάσσουν αυτό που πραγματι αξίζουν (κανείς δεν ρίχνει κανέναν), τότε ο ιδιοκτήτης (νομική έννοια) μέσω παραγωγής αξιοποιεί την εργασιακή δύναμη κ διαπιστώνει ότι έχει στα χέρια του ένα εμπορεύμα με μυστηριώδη ιδιότητα (παραγει αξία, εμπορεύματα με πολύ μεγαλύτερη αξία από εκείνη της εργασιακής δύναμης). Άλλο πράγμα είναι η αξία χρήσης ενός εμπορεύματος (το να βάλεις κπν να δουλέψει) κι άλλο η αξία ανταλλαγής. Ο ιδιοκτήτης (ψίλος) καρπώνεται υπεραξία (την αξία πλέον εκείνης που απαιτείται για την κάλυψη αναγκών εργατή). Η εκμετάλλευση, η υπεραξία που αποσπά ο ιδιοκτήτης μέσω παραγωγής από ιδιοκτήτη εργασιακής δύναμης γίνεται με απόλυτα νομιμο τρόπο (συνθήκες κ όροι αστικού δικαίου, ελευθερίας κ ισότητας). Αν όμως μια εννομη τάξη δεν ανταποκρίνεται σ αυτήν την προκλήση που θέτει ο Μαρξ, αυτό σημαίνει πως η οπτική της δικαιοσύνης έχει ένα βαθύ πρόβλημα. Έχουμε προκλήση να δικαιολογήσουμε, η ζημία όπου κατσει. Ε και;

Εκφάνση διορθωτικής δικαιοσύνης: η ισότητα στην ανταλλαγή. Βασικός συνομιλητής Μαρξ είναι ο Αριστοτέλης που διακρίνει 2 μορφές δικαιοσύνης (διανεμητικής, διορθωτικής) κ έτσι επιτρέπεται στον πρώτο να δείξει πώς είναι δυνατή η εκμετάλλευση υπό προϋποθέσεις ελευθερίας κ ισότητας. Να δείξει ότι κτ δεν πάει καλά στη διανομή, μέσα στο πλαίσιο ισότητας στην ανταλλαγή. Προκλήση να

δικαιολογηθεί η ελευθερία των συναλλαγών, ώστε να μην είμαστε ευάλωτοι. Η άλλη οπτική γωνία δεν έχει πρόβλημα, αν αυτά που λέει ο Μαρξ είναι αποτελεσματικά. Χωρίς εκμεταλλεύση δεν έχουμε αποτελεσματικότητα. Από αποψη δικαιοσύνης, τέτοια ευχερεία δεν έχουμε. Εκτός κι αν κλέψουμε την οπτική των συμφερόντων. Αναποφευκτές οι ηθικές σταθμίσεις ακόμη κι αν δεν επιδιωχθηκαν.

Ο εξαναγκασμός είναι αδιαφορογ το κύρος της σύμβασης εργασίας

Δεν νοείται μαρξική θεωρία δικαιοσύνης, πλην όμως εμφανίστηκαν μελέτες που το αμφισβήτησαν (αναλυτικός μαρξισμός). Αρκεί ο τίτλος μέσω παραγωγής για τίτλο στην ξένη εργασία -> αυτό ο Μαρξ το αμφισβήτη κατά τον Ρώλο. Με τον τίτλο δεν συμβαλλεις στο τελικό προϊόν, ιδιοποιείσαι κάτι ξένο (πρόϊον) κι αυτό είναι θέμα δικαιοσύνης.

Εγκυρότητα σύμβασης ακόμη κι όταν ανισες ανταλλαγές.

Ελευθερία συναλλαγών > ισοτιμία στην αξία αν κι εννοίες δικαιοσύνης αμφοτερές. Έλεγχος μήπως εκμεταλλεύση νομική κι ίσως πρόβλημα με κλάδους (τραπεζικού κλπ) κι παρεμβάση δια νομοθετή (οιονεί σύμβαση).

Ισοτιμία στη διαφορά (Ρώλο) - > ανευλόγη. Δεν σημαίνει ότι πρπ να έχουμε ανισοτήτες, εάν όμως τις έχουμε μόνο έτσι δικαιολογούνται. Μέχρι πού φτάνει αυτή; Μόνο με σύστημα συνεργασίας. Μαλλον δεν υφίσταται στο ιδδ (ιδίως ανταγωνισμού)

Η ελευθερία συμβάσεων ανήκει στο παρελθόν, ανοδος φιλελευθερισμού

Ακ281

Άσκηση δικαιώματος κυριότητας = υποχρέωση κυρίου;

30/3

Σχέσεις που δημιουργούνται ιδεοτυπικά σε βαθύτερες σχέσεις προσωπικής εξάρτησης (φεουδαρχία, μεσαιώνας) είτε πάνω στην ελευθερία κι ισοτιμία όπως εννοούνται βάσει ΑΚ. Αυτοτέλεια οικονομικών αν κι ιστορικά βγήκαν από νομικά. Πάλι τα οικονομικά προσλαμβάνονταν με νομικές εννοίες, τα νομικά εν τέλει δεν στεγάσαν με τις νεότερες επιστημονικές θεωρίες πάνω στα προβλήματα διανομής αγαθών. Σε εγχειρήμα πολιτικής κι ηθικής φιλοσοφίας (Θώμας Ακινάτης) συναντάμε ένα κεφάλαιο περιεργό, το θέμα των δικαιών τιμών/ των αγαθών. Πλέον δν αντιμετωπίζουμε τέτοια ζητήματα, μόνο υπο εξαιρετικές περιστάσεις αναμενουμε επεμβάση κράτους κι θέση ορίων

(αισχροκερδία, κερδοσκοπία). Αυτές είναι οι βασικές εννοιες όταν παμε προς τα πίσω: αρετή- κακία, αγαθό, φρόνηση (juris prudentia). Στη σημερινή εποχή είναι η έννοια των δικαιωμάτων (διαφορετική από αρετή), συμφερόντων (όχι ακριβώς αγαθού), όχι παντως η έννοια της φρόνησης (μόνο στο εμπορικό ή κρίση σωφρονός κ οικογενειαρχή). Αυτή η αρχή δικαιοσύνης στις τιμές είναι σε μια ένταση, κ αυτό φάνηκε κ από άλλες 2 αρχές -> ελευθερία συμβάσεων (ακραίες περιπτώσεις & pacta sunt servanda). Ιδεώδως πρέπει να έχουμε καταλόγο αντικειμενικών αξιών, προκειμένου να υποκατασταθεί η αρχή αυτή. Στη γερμανία προσπαθεία αναθεώρησης ιδ δ κ ιδίως ενοχικού δικαίου (αδικοπραξιών & συμβάσεων) προκειμένου να περιοριστεί η συμβ ελευθερία κ να καταστεί τμήμα του δημοσίου δικαίου (και δη διοικητικού δικ) -> 1. Νόμος και 2. Δικαστηρία 3. Ιδ ελευθερία. Αυτό πολλά προβλήματα αποτελεσματικότητας (οικ αποψη), γραφειοκρατικά τερατώδης χαρακτήρας.

Η αγορά αν λειτουργεί χωρίς εξωτερικές επιδράσεις αθεμίτες, είναι ο καλύτερος τρόπος να καταλάβουμε αξία κάθε πράγματος, να κτλβ ότι δεν πωλούνται όλα ούτε αγοράζονται (δουλεία, βασανισμός). Σε ο,τι είναι επιτρεπτό όμως καλύτερο τρόπο αντίληψης αξίας δν έχουμε. Παντοτε οι τιμές καθορίζονται απ τις προτιμήσεις μας κ αυτό έχει μια αξία δημοκρατική – η τιμή μετράει εκεί, το ότι κπ αποδοκιμάζουν ηθικά μια συναλλαγή δν μετράει – αυτό που πουλάω εγώ πιάνει; Αυτό έχει σημασία. Το ποσοστό κέρδους αποτελεί ένα πολύ καλό κριτήριο γ οποιον θέλει να επενδύσει. Έχουμε σπαζοκεφαλιά (δικαίες τιμές) που μας κληρονομεί το παρελθόν που έχει μεγάλη ένταση με τις συγχ αντιλήψεις για συναλλαγές.

Ένα άλλο κεφάλαιο γ να κάνουμε σύγκριση με παλιά κεφάλαια συγγραμμάτων κ νέα, είναι εκείνα που αφορούν σ ηγετή. Στη νεότερη ιστορία προτεραιότητα έχουν οι διαδικασίες (δημοκρατικές) όχι το δημοψηφισμα. Τζων ρολς : δεν μπορούμε να συλλάβουμε αρχή πλειοψηφίας με ορούς αγοράς.

Ένταση μεταξύ ελευθερίας ελευθερών κ αρχής pacta κ δικαιοσύνης στην ανταλλαγή. Μαρξ: πώς η αύξηση πλούτου είναι δυνατή, πώς είναι δυνατή η εκμετάλλευση ενώ είμαστε όλοι ελεύθεροι; Συνομιλήτης ο αριστοτέλης που λίγο ελείψε να βρει τη λύση στο πρόβλημα αλλά γνωστή μαρξιστική αντίληψη, η ιστορική εποχή π είχε θέσει ανυπερβλήτα όρια. Η ελευθερία στον μεσαιώνα χαρ από μια ανισότητα (ελεύθεροι & δούλοι) αρα περιορισμός ορίζοντα αρχαίας βυζ κ ρωμ εποχής. Η αναφορά στον αριστοτέλη γντ σ ένα κεφάλαιο ως προς τα νικομαχεία όπου πραγματεύεται ιδέα δικαιοσύνης κ είναι βεβαιο ότι επηρέασε ρωμαϊκή σκέψη. Έκουσια ενεργεία κατά ρωμαϊκό δίκαιο (;), διακρίση 2 ειδών δικαιοσύνης (διορθωτική, διανεμητική). Τον τόνο πλέον δίνουν στην διανεμητική αλλά κ αξιολογή ανθιση θεωριών που πραγματεύονται τη διορθωτική, ελαττωμα κ του ρωλς το ότι αγνόησε την τελευταία. Κίρος -> όχι τι

ταιριάζει σε ποιον αλλά τι ανήκει σε ποιον, αν κ υπήρχε ζήτημα διανομής. Τιθεται ζήτημα διαφορας, άλλο πράγμα η δικαιοσύνη στις διανομές από τις διαφορές. Εδώ χτίζει ο αριστοτέλης τη θεωρία του που είναι βασική για (οικο) νομικά. Τα ζητήματα διανεμητικής δικ μπορεί ν ναι κ ζητήματα κινητρών. Είναι τετοια κ τα ζητήματα διαφορών;

Πλατωνος Πολιτεια: ορισμένες ασυνεχείες, οι πρώτοι διάλογοι είναι έτσι σκηνοθετημένοι που δεν καταλήγουν σε μια απάντηση (σωκράτης που γνωρίζει ότι δεν ξέρει). Συζήτηση για απορριψη του πιο ανθεκτικού ορισμού δικαιοσύνης στη φιλοσοφία κ το δικαιο «να αποδίδεις στον καθένα αυτό που του ταιριάζει» -> ορισμός Σιμωνιδη Κιρου (ποιητή) κ ο Πλάτων συζητά μέσω Σωκράτη επ αυτού. Ποιος καθορίζει τι είναι προσηκόν, όχι τι είναι προσηκόν πρώτα. Γκουσταβ Ραλφμπρουχ, Χανς Κέλσεν κλπ ομοίος προβληματισμός. Καταλήγουμε σε εναλλακτικό ορισμό «να κνς αυτά για τα οποία σε έχει προορίσει η φύση» η πολυπραγμοσύνη εδώ είναι αδικία, κατακρίνεται έτσι κ η δημοκρατία ως πολίτευμα όπου η ψήφος ασχέτου είναι ίδια με εκείνη ειδήμονος. Δημοκρατία σημαίνει ισοπέδωση. Δεν υπάρχουν όρια, δεν μετράνε ούτε οι αρετές ούτε ο χαρακτήρας ούτε οι ανάγκες.

Βαράμε την αγορά, μια δομή πολιτείας ταξική (συγχρόνη ορολογία) κ αυτό έχει ν κν με τη γνώση που έχει καθενάς, όχι φυλετική ιεραρχία- ούτε καν κριτήριο το φύλλο- πρέπει οι βασιλείς να φιλοσοφήσουν ή οι φιλόσοφοι να βασιλεύσουν. Σε αυτήν την ταξική διαστρωμάτωση (βασιλείς φιλόσοφοι, φυλάκες κ χειρωνακτές), η τάξη φυλάκων διακρίνεται από ένα γνώρισμα θεσμικό (κοινοκτημοσύνη, όχι μόνο εμπράματη δικαιοκτησία αλλά κ προσωπική- οι γυναίκες δεν ξέρουν ποια είναι τα παιδιά τους κ δεν πρέπει να ξέρουν – ριζική ανιδιοτέλεια- ο αριστοτέλης το παραλαμβάνει). Ο Πλάτων περιορίζει την κοινοκτημοσύνη σ αυτό το κομμάτι, ενώ ο Αρ κριτικάρει έντονα λόγω κυρίως ηθικής κ αποτελεσματικότητας (οικονομικά- κίνητρα – κοίνα = όχι κίνητρα). Αν όλα είναι κοίνα, πώς να ειμαστε γενναιοδωροί; Και η γενναιοδωρία είναι αρετή. Στα νικομαχία έχουμε πάλι πραγμάτευση αναδιατύπωσης αυτού του ανθεκτικού ορισμού δικαιοσύνης. Έχουμε όμως κ αμφισβήτηση με όρους συγχρόνους της ιδέας αντικειμ αξιών, είναι αυτή η ένταση μεταξύ ισοτητας στην ανταλλαγή κ ισοτητας στις συναλλαγές, ο Αρ δν κάνει αυτές τις συγκρίσεις κ προσοχή διότι σύγχυση (όχι απαραίτητα αρνητική).

Βελτιώσαμε θεωρία Αρ, Μαρξ (όπως είπαμε), Ανταμ Σμιθ. Έτσι διακρίση κλάδων νομικής, ανακάλυψη επιτρεπτών μέσων πριν από νομοθέτη, επιστημονικά πρώτα (κ μέσω οικονομικών). Αυτή η διακρίση έχει φύση κατηγορηματική, το να κνς αναγωγή της μιας μορφής στην άλλη είναι απαιδευσία κατά τον Αρ (σύλληψη έννοιας δικαιοπραξίας με όρους συντ δικαίου- αυτό είναι απαιδευσία). Μορφές δικαιοσύνης αυτοτέλεις, μη αναγωγίμες η μια στην άλλη.

Δίκαιη διανομή: έχουμε ένα αγαθο διανεμητέο, το ότι έχει αυτή τη φύση είναι χαρ/κο δικαιοσύνης αυτής (1), να έχουμε ληπτες μεριδίων (διανεμητικών) προφανώς 1+ (2), ποιο είναι το βασικό κριτήριο διανομής που προσηκεί; (3) -> (πολιτεύμα) ανάγκες, εγχείρημα συνεργατικό, καταγωγή, ελευθερία, η αγορά (αν θεωρηθεί μηχανισμός διανομής). Πάντως αυτή η μορφή ισοτητας είναι ισοτητα λογών- ισοτητα στη διαφορά, καθώς ποσοτικά δεν θα παρούμε όλοι το ίδιο (μόνο κατά συμπτώση) αλλά κ βάσει ισοτητας πρέπει να παρούμε ανισα μερίδια (αλλιώς αδικία). Διανεμητική δικαιοσύνη = ισοτητα στη διαφορά, ποσοτικά ανισα μερίδια διότι εφαρμόζουμε ένα δίκαιο κριτήριο (ανάγκες, συμβολή εκάστου). Γεωμετρική/ αναλογική ισοτητα -> φορολογία & δημοσίες δαπάνες.

Διορθωτική δικαιοσύνη: Αρ μάλλον προκατειλημένος προς αυτή, αυτή είναι η σημαντικότερη. 3 πρόσωπα είναι κάτοχοι κπν περιουσιακών αγαθών αποτιμητών κ εντέλως διαφορετικής αξίας ποσα. Δοσοληψία μεταξύ α-β και γ αμετοχος, στη διανεμητική (;) δικ δεν ισχύει αυτό καθώς οι σχέσεις επηρεάζονται, αν πχ κλοπή 2 δεν επιτασσεται αναδιανομή αλλά διορθωση! Δεν έχει να κν με αρετή, συμβολή κ ανάγκες – η αξία μετράει εδώ, ο,τι αφαιρέθηκε να επιστραφεί (επαναφορά στην προτέρα κατάσταση) αυτή η μορφή δικαιοσύνης μπορεί ν ναι κ εντέλως αδική η διανομή, αλλά ο β οφείλει να το επιστρέψει no matter what. Άγιος Αυγουστίνος κ ιστορία των αχλαδιών -> ο β απλώς καταστρέφει 2 μονάδες που απλώς ανήκουν στον α, δεν αυξάνει δική του περ κατάσταση. Εδώ τι επιστρέφεται; Η αξία του κατεστραμμένου- αντικειμενική αξία (μαρξιστικό θέμα) . Η αρχή διορθωτικής δικ έχει πάλι ικανοποιηθεί -> η αριθμητική δικαιοσύνη, όχι η γεωμετρική. Εδώ η ισοτητα είναι τυπική κ όχι αναλογική~ γααδ. Η επαναφορά δεν σημαίνει στην προτέρα δίκαιη κατάσταση (ανεξαρτήτως αυτή η δικαιοσύνη από την διανεμητική). Αυτό διαφαιίνεται στην περ αδικοπράξιων – το ποια είναι η θέση των διαδικών είναι αδιαφορο για την αποζημίωση π θα επιδικασθεί (φτωχός πλούσιος, καλός κακός, ανάγκες κλπ εναγομένου). Το σφάλμα μπορεί να ναι εννοιολογικό αλλά κ ηθικό: το κράτος οφείλει κάτι σ αυτόν που είναι σε δυσμενή θέση, άλλο πράγμα όμως ο φόρος απ το τέλος, την ποινή, την αποζημίωση.

Η αποζημίωση δν έχει να κάνει με κίνητρα (αγωγή), πάω να ζητήσω κάτι που είχα κ τώρα δν έχω λόγω προκλήσης αδικήματος. Η έννομη τάξη δεν μου χαρίζει αγωγή για να καταγγέλλω αδικήματα. Επέκταση κ στις συμβάσεις. Ισοτητα παροχής – αντιπαροχής, ζημίας – αποζημίωσης -> ζητήμα αξίας που γεννιέται, ισοτητα στην ανταλλαγή (όχι στη διανομή). Αν δεν είναι ίσης αξίας (μεσαιωνική ιδεολογία για δίκαιες τιμές), τότε τίθεται ζητήμα διορθωτικής δικαιοσύνης κατ Αρ. Να η ένταση ελευθερίας συμβάσεων (που περιλαμβάνει ανισοττηα στην ανταλλαγή) κ της ισοτητας παροχής- αντιπαροχής. Έτσι συλλήψη ζητήματος συμβάσεων, σε τι εκφράζεται αυτή η αξία; αφηρημένα, σε νομισμα

(το τι νμζ ο κόσμος- οι πολλοι- η αγορά για την αξία ενός πραγματος). Πολιτική φιλοσοφία: αν δεν είναι δυνατές οι συναλλαγές στο πλαίσιο της διορθ. δικαιοσύνης (για αδικοπράξεις ή μη διανεμητικής) δεν μπορούμε να έχουμε πολλή. Ισές συναλλαγές = ίση ελευθερία. Άλλη παραδοχή: αν δεν είναι δυνατόν να ανταποδώσεις το κακό με κακό, τότε είσαι δούλος ή οι άλλοι νμζ ότι είσαι δούλος που είναι το ίδιο πράγμα. Φαίνεται να έχουμε ρίζα μιας άλλης μορφής δικαιοσύνης (ανταποδοτικής). Ο αρ. απορρίπτει ηθικά ιδέα εκδίκησης όμως έχουμε κτ σημαντικό, τη μη αναγκωτικότητα του τέλους σε φόρο, του προστίμου σε φόρο, της ποινής σε φόρο ή αποζ., φόρο, τέλος, πρόστιμο. Εδώ έχουμε ιδέα ποινικού δικαίου, ανταποδοτικής δικ. -> Ρομπέρτ Νοζίκ: «μπορεί να μου εγγυηθεί το δικαίωμα αδικοπράξεων συμβίωση υπό συνθήκες ελευθερίας κ. ισότητας;» - εδώ θέλουμε ποινικό δικαίωμα όπως το εννοεί το αγγλοσαξωνικό κοινοδικαίο – *malum in se*, φυσικά εγκλήματα (κλοπή, ληστεία, βιασμός, ανθρωποκτονία), τι θα γινόταν αν υπήρχε εγγύηση ότι θα βγω κ. δεν θα τα υποστώ αυτά; Μόνο αν υπήρχε αυτή η 3^η μορφή.

Διανεμητική -> διανομές, δημοσίες δαπάνες & φορολογία // εκφράζεται σε ρητρα συμφωνώντας προς/αναλόγα με ανάγκες, συνεισφορά κλπ

Μη διανεμητική -> διαφορές, ιδίως 914 επ. και αθετηση συμπεφωνημένων // απλώς επιτάσσει επαναφορά στην προτέρα κατ. (δικαίη ή αδική), ανεξαρτήτως από κάποια αρχική δικαίη διανομή (σημείο αμφιλεγόμενο – αντικείμενο μεγάλης αντιπαράθεσης αλλά η άλλη άποψη δεν μπορεί να στηριχθεί). Γερνινγκ -> υπάρχει κάτι σκανδαλώδες στο δικαίωμα της νομής (προστασία αρπάγας κ. κλεφτή), δεν μπορείτε να επικαλεστείτε αυτό για να το πάρετε απ. τα χέρια μου. Ακράια εκδοχή αλλά χωρίς αυτή δεν μπορούμε να συλλάβουμε τι το ιδιαίτερο έχει το μη αναγκωτικό της νομής. Η νομή δεν σημαίνει ότι έχω κτ. επειδή είμαι πιο εργατικός. Δεν μου δίνει τίτλο στο κλοπιμαίο ή εργατικότητα, η ανάγκη μου κλπ. μόνο το ότι το έχω κλέψει. Είναι άλλη η οπτική γωνία διορθ. δικ., είναι όμως σα να έχω δικαιώματα ιδιοκτητη εναντίον της ανθρωπότητας εκτός του αληθούς κυρίου (Γερμ. διαμάχη, Αγγλοσαξ. λύση) ~ ιδιοκτησία αλλά όχι κατά αληθούς κυρίου. Ασχέτως με αποτελεσματικότητα, κακία-αρετή, εργατικότητα ο τίτλος που δημιουργείται. Αυτό που από οικ. οπτική δεν είναι κρίσιμο (αποτελεσματικότητα), από άποψη θεμελιών εννομής τάξης (δηλ. ιδδ.) τα πράγματα είναι πολύ διαφορετικά. Σημαίνει πως εφόσον έχουμε διορθ. δικ. δεν είναι όλα επιτρεπτά στο κράτος (να κν. πολιτική με μέσα ιδδ. – περ. πανδημίας). Ενδεχομένως να αλλοιώνει σχέση α-β (απροβλεπτή μεταβολή συνθηκών, αλλοίωση υποχρ.). Τι επιτάσσει εδώ η δικαιοσύνη; Αυτό π. ισχύει στο *common law* (λύση;) ή αναπροσαρμογή σύμβασης (από ποιον; Δικαστής ΕΗΔ). Αυτό τι είναι; Διορθωση ή διανομή; Γτ. η πανδημία είναι κ. λόγος κρατικής παρεμβάσης αλλά με τι; Με τα μέσα του ιδδ.; Θα ξαναγραφεί η σύμβαση; Αν είναι μισθωτή κ. στόχος η απαλύνση βάρους στους μισθωτές έχεις μέσα διορθωτικής δικαιοσύνης (φορολογία, δανεισμός εξωτερικός;) –

ετσι ναι, δεχομαι κ γω να συμβαλλω στην αντιμετωπιση συνεπειων πανδημιας. Με δανειστη δεν εχω σχεση δικαιοσυνης ομως, μ οφειλει κτ σε μενα κ όχι στο κρατος – τι δημιουργει την ενταση; Σκεφτομαστε τα ζητηματα μη διανεμητικης δικαιοσυνης με ζητηματα διανεμητικης. Δικαιες τιμες, μισθωμα, αρχη *pacta sunt servanda*. Αντιμετωπιζει ο ΑΠ τις μισθωσεις ως συναλλαγματα . Κπς παιρνει το μισθωμα χωρις χρηση μισθιου. Αν αγνοησεις τη δεσμευση που δημιουργει η συμπτωση βουλησεων, σημαινει ότι τη συλλαμβανεις ως συναλλαγμα ιδδ , δεν είναι όμως αυτό το συγχρονο δικαιο συμβασεων (μισθωση= συμπτωση κ όχι η ισοτητα παροχης-αντιπαροχης). Αυτά ο αρ δεν τα προεβλεψε γτ δεν υπηρχε το προσωπο ακομα (ως φορεας δικ και υποχρ), εκει μπορει ν χουμε συναλλαγμα χωρις βουλησεις.

Στο αγγλοσαξωνικο δικαιο πολύ δυσκολα γινεται δεκτη η μεταβολη συνθηκων (διοτι τοτε θα χω λυση, ο δικαστης δεν γντ αντισυμβαλλομενος). Στα ΕΗΔ στο πλαίσιο ιμπεριαλιστικης ερμηνειας καλης πιστης θελουμε αναπροσαρμογη συμβασης, κ αυτό μας φερνει στο ζητημα της συγχυσης 2 θεμελιωδων αρχων δικαιοσυνης (παροχη-αντιπαροχη).

Είναι η νομη δικαιωμα; Σαβινυ στη διατριβη στη Γερμανια.αν είναι δικαιωμα γτ προστατευεται; Θελει τιτλο

Αποκατασταση = επεκταση επιδοματος (πραξεις υπουργου επιδοματα δν περνουν από φεκ, είναι ανυποστατες) κ σ άλλες κατηγ -> κτηση προνομιου π αντικειται ηδη στην ισοτητα – αρα δικαιωμα/ δικαιωμα στην παρανομια που δν υφισταται. Εχουμε να κανουμε με διανομη, υπαρχει όμως ένα θεμα, αν πηγαιναν οι υπαλληλοι σε διοικ δικ κ ελεγαν ότι δν νοειται κπς να παιρνει περισσοτερα από μας μπορει να σταθει;αν όχι, δεν εχουμε διανομη.

Μορφες δικαιοσυνης κ κλαδοι δικαιου, ιδδ ή δδ; Δικαιο κατ, ατομικο εργατικο -> συμβατικο προβαδισμα κ μη διανεμητικη αλλα κ στοιχεια διανομης (περιεχομενο που ερχεται απ εξω). Κλινικες δομικες με υπογραφες κπν , συμβαση ιδδ ή δδ; Οκ για καταρτιση, οι οροι όμως συνηθως ερχονται απ εξω κ δν διαμορφωνονται κ επισης ο ιατρος τηρει προδιαγραφες.

Στο συγχρονο δικαιο κεντρικη η εννοια δικαιωματος, δικαιωμα στο ηθικο σφαλμα/ δικη μου ευθυνη κ δη ηθικη

Η μη διανεμητικη μας συνδεει με τους αλλους ως προσωπα, εχουμε 2 αντιδικους με κυρια ονοματα

6/4

Ιδιοκτησια -> νεξτ

Θεμελιώδης διακρίση Αρ μεταξύ 2 μορφών δικαιοσύνης, αυτοτελείς κ μη αναγωγίμες. όχι συγχυση προβλημάτων μιας με της άλλης (διανομής vs εκουσίας κ ακουσίας συναλλαγής – δικαιο/αδικοπραξία). Στη διανεμητική, κτ που ήταν στα χέρια μας μετρήθηκε σε άλλον -> επαναφορά επιτασσεται (αντικείμενο σπουδαιών πραγματειών στην ιστορία φιλοσοφίας δικαίου & ιδδ). Σήμερα θα δούμε ολη την εννομη τάξη πάνω στη διακρίση αυτή (ολο το κανονιστικό πεδίο κ θεσμικό) κ από σκοπία δικαιοσύνης (τι ανήκει σε ποιόν) κ από σκοπία αποτελεσματικότητας (βέλτιστη αξιοποίηση πόρων).

Παρομοίωση Ντουορκίν (κριτική στην οικ αναλυση δικαίου- σημ Βασιλογιαννή) -> παρουσίαση αγγλοσαξ κοινοδικαίου, πώς μπορούμε να το συναγούμε. Αντιθετικιστής, το δικαίο δεν είναι οι κανόνες που θεσπίζει ο νομοθέτης ούτε καν ίσως η έννοια κανόνα η θεμελιώδης έννοια στο δικαίο του. Το ζήτημα της κανονιστικότητας/δεσμευτικότητας δεν είναι ζήτημα απόφασης νομοθέτη/δικαστή, Πριν από αυτήν μας δεσμεύουν ηθικοί/πολιτικοί λόγοι με τετοια υποχρεωτικά που δικαιολογούν άσκηση κρατικού εξαναγκασμού, εδώ η απόφαση έχει εντελώς 2σα σημασία. Το κοινοδικαίο να συλλαμβανεται σαν ένα αλυσιδωτό/σπονδυλωτό μυθιστορημα~ μυθιστορημα των τεσσαρών: 4 συγγραφείς, ξεκινάει ο ένας κ ο επομένος γράφει άλλο κεφάλαιο κ έτσι σε 2 γύρους το μυθιστορημα ολοκληρώνεται. Υπάρχουν ορισμένες δεσμεύσεις κατά τη συγγραφή: 1) πώς γράφεις το 1^ο κεφάλαιο; Θέλει δομικά γνωρίσματα ώστε να υπαγεται στο είδος του μυθιστορηματος, 2) κάθε επομένο κεφάλαιο να αποτελεί συνέχεια του προηγούμενου, εναρμόνιση κεφαλαίων- προετοιμασία για επομένα. Ανεπιτυχές το εν λόγω εγχείρημα.

αν ρωτήσουμε για κοινό δίκαιο: σύνολο αποφάσεων δικαστών όπως κ στα ΕΗΔ. Γιατί το λέμε αυτό; 1. Πηγή δικαίου ο νόμος άντε κ το έθιμο, εκεί η νηλγ πηγή δικαίου π σ εμας δεν υφίσταται. Έστω ότι εμείς δεν ξέρουμε το κοινό δίκαιο. Οι Άγγλοι γιατί; Ποτέ απέκτησαν τη θεώρηση αυτή; 19 ος αι, εκεί έχουμε επικράτηση νομικού θετικισμού. Θέλω να βρω απόφαση που να δημιουργεί δίκαιο. Απόφαση του νομοθέτη που να ανέχεται δημιουργία εθίμου δεν βρίσκω. Οποτε τι άλλο να ναι η πηγή που να δεσμεύει δικαστή κάθε άλλο από απόφαση του ίδιου; Είναι αντίληψη θετικιστική. Προηγούμενως μας έλεγαν ότι το κοινό δίκαιο είναι πρακτική Σοφία - *juris prudentia* - Σοφία νόμου, αυτή μας δεσμεύει. Μας φαίνεται αυτό πολύ αφηρημένο; Όχι σπέρνω θερίζω αγρό, πάω σε δικηγόρο κ του λέει: τίτλο έχεις; Αν όχι έχασες. Αλλαγή δικηγόρου, πάμε δικαστικά: τίτλος; Διάβασμα δικογράφου, ο ενάγων δεν ζητάει προστασία κυριότητας όπως μέχρι τώρα έχει κριθεί, επίκληση γεωνοτών παρελθόντος περί καλλιέργειας κ λέει ότι οι λόγοι προστασίας κυριότητας π χούμε δεχτεί μέχρι τώρα συνηγορούν υπέρ της προστασίας έναντι όλων πλην του αληθούς κυρίου αν Καποτε εμφανιστεί με τίτλο, νομή ως τίτλος δικογράφου. Δίλημμα δικαστή: είτε απόρριψη είτε έγκριση αιτηματος

προστασίας . Αν το δεχτεί, δημιουργείται δικαίωμα ή οι λόγοι προστασίας ιδιοκτησίας δεσμεύουν κ για νομή πλην αληθούς κυρίου ; Αυτό σημαίνει πρακτική Σοφία και βέβαια η υπέροχη του κοινοδικαίου έγκειται στο ότι κτ μας έχουν στερήσει οι κωδικοποιήσεις σ εμας, επιχειρηματολογία με λόγους π συντρέχουν κ στην περίπτωση σου ή λόγους που αποκλείουν δικαστικά προηγούμενα απ το να εφαρμόσουν κ στην περ αυτή. Οι λόγοι έχουν προτεραιότητα . Ανανέωση του αλυσιδωτού μυθιστορήματος: να δούμε ολόκληρη την έννομη τάξη (ΕΗΔ ή κοινοδικαίου) χωρίς διαφορετικούς συγγραφείς. Κάθε κλάδος σαν να αποτελεί κεφάλαιο σε μυθιστόρημα κάθε κλάδος έχει αυτοτέλεια κ πρπ να εναρμονίζεται με προηγούμενους κλάδους σύγχρονως αφήνοντας ανοιχτό επόμενο κεφάλαιο, ότι δλδ δεν μπορεί να απαντήσει σ ένα κρίσιμο ερώτημα . Αυτή θα ήταν μια ιδέα της έννομης τάξης σε ο, τι έχει ειπωθεί κ να περάσουμε στα επόμενα , ερωτήματα σχέσης δικαίου κ οικ χωρίς να ναι αχταρμας. Η ποινή δν είναι πρόστιμο, τέλος , φόρος , αποζημίωση. Βασική διάκριση Αρ: βασική πηγή προβληματισμού για τους επόμενους αλλά όσο περνούν οι αιώνες δημιουργούνται προβλήματα οικ και νομικά (συσχέτιση)

Δεσμευσεις: πρωτο κεφαλαιο- πώς ξεκινας χωρίς να αυθαιρετησεις και κατοπιν δεσμευσεις του τι προηγηθηκε και πώς θα συνεχιστει. Ετσι και το κοινοδικαιο, κάθε δικαστης καλειται να σεβαστει ο,τι προηγηθηκε όμως δν είναι ότι δεσμευεται από αποφαση προηγουμενων- δεν εχει αυτή προτεραιοτητα. Είναι κπ λογοι-η ratio decedent. Εναρμονιζεις το επιπροσθετο κ αφηνεις ανοιχτο παραθυρο για ο,τι επεται. Εχουμε συνεχεια, όχι μηχανικη επαναληψη – ο επομενος δικαστης αντιμετωπιζει προβλημα που δεν εχει αντιμετωπιστει- θελουμε δικαιολογηση ως προς το παρελθον κ να ασκησουμε αυθεντια για το μελλον, να δεσμευσουμε τον επομενο – ότι δλδ η αποφαση βασιζεται σε λογους που πραγματι δεσμευουν. Αυτή η ιδεα προτεινεται. Κρισιμοι οι λογοι προς το πραττειν κ όχι η αποφαση καθαυτη , δεν θεσπιζει ο δικαστης τους λογους. Ένα παραδειγμα απ τη συγχρονη μεταθηκη: εργοστασιο που πιανει φωτια – ειτε πηδω στην πισινα απ το παραθυρο με υψοφοβια – δεν ξερω ποιο παραθυρο να επιλεξω- το ένα ή το άλλο; Ψυχολογικα μεν εμποδια χωρίς τπτ το κανονιστικο, δεσμευεσαι από τον λογο να πηδηξεις για να σωθεις – ο λογος προς το πραττειν που σε δεσμευει, η αποφαση την παρεις ή όχι δεν δεσμευει. Θα εισαι απλως ανορθολογικος δλδ δεν θα ανταποκρινεσαι στον λογο προς το πραττειν.

Όχι ενας συγχρονος αντιθετικιστης ή ενας θεωρητικος περασμενων αιωνων. Ας υποθεσουμε ότι μεχρι στιγμης ειχαν ασχοληθει υποθεσεις εμπρ δικαίου (κυριοτητα). Σε ολες τις υποθεσεις μεχρι 14^ο αι (+ ζητημα αμνημονευτου εδώ, ποτε εγινε η πρωτη αποφαση που θεσπιζει δικαιο; Δεν βρισκεται ποτε! Εάν θεσπιζει δικαιο ο δικαστης να το λει στο διατακτικο -Σουρλας, αυτό δν γινεται ποτε).

Είναι εδώ χαρακτηριστικό το εξής: όταν ο Γκροτιους (σημαντικότερος νομικός εποχών) καλείται να αναπτύξει πραγματεία του για δικαιο πολέμων τον απασχολεί κ η ερμηνεία της έννοιας *jus* που υπαρτχει στις πηγες ρωμαϊκου δικαιου, δεν τον ικανοποιει θα λεγαμε αυτή η χρήση της λέξης χωρίς να κν κπς βασικες διακρισεις. 1) δικονομικος προσανατολισμος ρωμαιων νομικων ~ κοινοδικοιο 2) Μπορουν να συλλαβουν με μεγαλη ευχερεια κατι εξ υποκειμενου που δεν πηγαινει καλα όταν κπς προσβαλλει κτ που μου ανηκει. Δεν πιανουν όμως τη σχεση που εχω εγω με τους αλλους ανεξαρτητως του αν προκυψει βλαβη σ αυτό που μου ανηκει , σφαιρα δικαιοκτησιας μου, δεν φαίνεται να εχω περιθωριο να ζητησω κατι απ τους αλλους. Η λέξη σημαινει στις πηγες 2 πραγματα: είναι άλλο πραγμα το *jus* ως η ηθικη μου ικανοτητα του να δεσμευω τους αλλους κ αυτό είναι όπως μετα ονομαστηκε εξ υποκ δικαιο ή το σημερινο δικαιομα κ άλλο πραγμα είναι το *jus* ως αντικειμενικο δικαιο ~ ΚΟΚ. Η λέξη δικαιομα ειχε άλλη εννοια στον Αρ. Συνεχιζοντας : πριν οποιαδηποτε αξιωση μου εναντι των αλλων που προκαλειται απ το ότι με εχουν βλαψει, εχω κ γω δικαιομα στο πραγμα – αποκλειστικότητας κ αποκλεισμου των αλλων. Για να το συλλαβουμε αυτό θελουμε μια εννοια που με δυσκολια τη βρισκουμε. Είναι η εννοια του προσωπου ως υποκ δικαιωματος & υποχρεωσεων. Αρα πώς γραφω το πρωτο κεφαλαιο μυθιστορηματος της εννομης ταξης; Εδώ κ κπς δεκαετιες ξεκιναμε με το αφηγημα (όχι επικληση στην αγια τριαδα) με το συνταγμα. Λαικες κυριαρχιες, δικαιωματα εναντι κρατους, οριζουμε νομοθετη κ ζητουμε να δημιουργησει εννομη ταξη. Ξεκινουσαν πριν από αυτό με τις γααδ το αφηγημα της εννομης ταξης, διοτι θεωρουνταν ότι το ιδδ ηταν το δικαιο των ελευθερων κ ισοτιμων προσωπων. Αν πεις σ έναν Αγγλο κπς δεκαετιες πριν , ποιο είναι το συνταγμα του θα σου ελεγε ότι εχει το κοινοδικοιο – αυτό συγκροτει το εθνος που συγκροτει την ταυτοτητα του. Ακομη κ η γαλλια θεωρει συνταγμα τον ΑΚ. Διοτι κανεις δεν είναι υπηκοος κανενος, ουτε καν του κυριαρχου λαου, αρα κανεις δεν ζηταει κτ από κανεναν χωρις επικληση αθετηση συμβασης ή αδικημα. Κ αυτό είναι θεμελιωδες, βασικη εγγυηση γ να αρχισω να συγγραφω κεφαλαιο δικαιου (όχι πολιτικολογια ή ηθικολογια).

Το πρωτο κεφαλαιο δν είναι άλλο απ την ιδεα της ηθικης προσωπικοτητας (*jus*) από Γκροτιους μεχρι Καντ, είναι η απαντηση σε ένα ερωτημα που κανει την εννομη ταξη να ανηκει σ αυτό το ειδος αλυσιδωτων αφηγηματων, «πώς συμβιώνω με τους αλλους υπο συνθηκες ελευθεριας κ ισοτητας;» και η πρωτη απαντηση της εννομης ταξης είναι «ως υποκειμενο δικαιωματος κ υποχρεωσεων» και αυτό είναι το δικαιο της ηθικης προσωπικοτητας (ΑΚ) ήτοι η ιδεα της αυτοτελειας μου εναντι των αλλων, δεν ειμαι μεσο επιτευξης σκοπων ακομη κ θεμιτων, ουτε επικληση λογων αποτελεσματικότητας της χρησης χωρις τη δικη μου συναινεση, αλλιως εάν ειμαι ευαλωτος σε αλλους λογους (ειμαι τεμπελης) παυω να ειμαι αυτοτελης κ η δικη μου σφαιρας ελευθεριας είναι προεκταση ελ των αλλων. Δεν μπορω να σταθω ως ελευθερο, αυτοτελες προσωπο με

ευθυνη των επιλογων μου. Ερωτημα: γτ δεν τελειωνει εδώ η εννομη ταξη; Γιατι να μην εχω μονο ΑΚ ; Ναι μεν για να υπαρξω ως προσωπο πρεπει να γεννηθω, αυτό σημεινει ότι κτ είναι ηδη δικο μου εμφυτα (το σωμα μου) , εμφυτος τιτλος πανω στο σωμα μου, αν χρηση του χωρις συναινεση είναι βασικο αδικημα (malum in se) , εγκλημα καθεαυτον, δεν θελουμε κανεναν νομοθετη να μας ορισει πχ ότι η ανθρωποκτονια, βλαβη , βιασμος αδικημα (φυσικα αδικηματα). Αλλον τιτλο πώς μπορω να αποκτησω (φρουτο από μηλια, πώς γινεται δικο μου; Εμφυτα δεν μου ανηκει. Οσο και να ξεζουμισω γααδ απαντηση στο ερωτημα αυτό δεν παιρνω). Εδώ ιδεα για επομενο νομοθετη. Όταν εγινε η δικη της Νυρεμβεργης ο διαβοητος Καν Σμιτ εγραψε μια γνωμοδοτηση που δημοσιευθηκε προσφατα ενοψει αυτης. Nulum crimen nulla poena sine lege για τετοια εγκληματα δεν νοειται! Η ανθρωποκτονια δεν θεσπιστηκε το πρωτον με νομοθετη! Ο πρωτος που τη διεπραξε το ηξερε ηδη. Δεν το περιμενε κανεις απ τον νομοθετη. είναι λοιπον χαρακτηριστικο ότι ο σμιτ θελει να γραψει τετοια γνωμοδοτηση αλλα δεν το στηριζει αυτό στην εν λογω αρχη, ψαχνει κατι άλλο ως νομικος κοινοδικαιου.

Δεν είναι πιθανο να βρεθεις στη θεση του δουλου, κατηγορηματικα μου το εγγυαται κανεις; Μπορει να γραφει το κεφαλαιο γααδ όπως είναι γραμμενιο; Ότι δεν γινεται να συναψεις σχεσεις ιδδ παρα μονο ως προσωπο ελευθερο κ ισοτιμο; Γτ επιτασσεται αυτό από σκοπια οικ αποτελεσματικοτητας; Ισα ισα π εδώ όλα σταθμιζονται, ενώ εδώ η ιδεα είναι ότι δεν μπαινει σε ζυγαρια η ιδιοτητα του προσωπου- κάθε προσβολη δικαιωματος μου είναι προσβολη προσωπικοτητας μου. Αν ξεζουμισω δικαιο συμβασεων παιρνω απαντηση; Μη διανεμητικη = συμβασεις, δικαιοπραξιες. Εδώ δεν παιρνω απαντηση; το θεμα είναι πώς κανω κτ ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ δικο μου. Το να το κν με συμβαση το προυποθετει αυτό. Το δικαιο δυμβασεων προυποθετει ως κεφαλαιο εκεινο του εμπ δικ , που γραφεται με βαση αρχες . γινομαι δουλος με τη συναινεση μου, το θεμα είναι αν μπορω να παραιτηθω απ την ιδιοτητα μου ως προσωπου. Γντ αυτό από εννομη ταξη χωρις ηθικολογια; όταν ο καντ λεει ότι δεν γινεσαι δουλος δν ηθικολογει, de facto δουλος – υπηρετης συζυγου σου γινεσαι. De jure δεν μπορεις.

Το σκανδαλο της ατομικης ιδιοποιησης (νεξτ), κανω δικο μου ποιημα γραφοντας το κ όχι αντιγραφοντας το. Θελω ένα τετοιο κεφαλαιο το οποιο είναι ολοκληρο θεμα. Από τη σκοπια της δικαιοσυνης ετσι είναι, κατι που μου ανηκει είναι στα δικα μου χερια αν το πραγμα εχει καταστραφει. Αν λαβεις υποψη σου κ αλλα δεν ξερεις τι είναι διανεμητικη δικ και εισαι απαιδευτος. Γραφω ένα κεφαλαιο συμβασεων, θελω καποια κρισιμη δηλωση βουλησεως, κατι γινεται του αλλου τη στιγμη ακριβως που είναι στα δικα μου χερια. Ετσι δεν μπορει να γν ποτε η πρωτοτυπη κτηση – χαρακτηριστικο μονομερειας, δεν παιρνω αδεια κανενος χωρις βεβαια να προκαλω βλαβη σ καποιον (άλλο θεμα το του περιεχομενου). Το οικογενειακο δικαιο πώς γραφεται; Το οικογενειακο δικαιωμα

είναι μεν ενοχικό (προσωπικό) αλλά λειτουργεί όπως τα εμπράγματα (το παιδί ως οιονει κατοικίδιο), έτσι και το κληρονομικό προϋποθέτει μια ιδέα μεταβίβασης, κλεμμένη από συμβάσεις με στοιχείο ετεροχρονισμού (ναί μεν πρόταση κ αποδοχή αλλά όχι συγχρονες ενεργείες). Πώς το ένα θέμα φέρνει το άλλο. Μπορεί το δικαίωμα των αδικοπράξεων να μας εγγυηθεί πλήρως την ελευθερία μας; Να ενεργήσει κάποιος ως εξής: σπάω κεφάλια, χέρια κ πληρώνω ό,τι μου πείτε. Μπορεί το δικαίωμα αυτό να το δεχτεί ή πρπ να το επιτρέψει χωρίς να ηθικολογήσει; Όχι, διότι κπς μπορεί να χεί πλεονεκτήματα (εκείνο του πλούτου, κπς κάνει το κεφί του -τρέχει με 200 χλμ- εδώ θέλουμε εγγυητικό χαρακτήρα ποινικού δικαίου). Η εννομη τάξη μόνο έτσι εγγυάται σ όλους ελευθερία κ ισοτιμία, φυσικά αδικήματα. Το πρόβλημα εδώ εγκείται στην ιδέα του εμπράγματος δικαίου, στο σκάνδαλο του πώς κν κατι δικό μου υπό ορους αποκλειστικότητας κ στο σκάνδαλο διανεμητικής δικαιοσύνης (αν κανείς δν μπορεί να μου ζητήσει κατι, πώς το κράτος μπορεί κ με φορολογεί; Δεν θέλω τα δημοσία σχολεία, νοσοκομεία κλπ) Ο φόρος δεν είναι ούτε τέλος, οπότε εάν όλα αυτά ισχύουν, πώς είναι δυνατή η φορολογία αφού έχει βάση διανεμητικής δικαιοσύνης όπως λέει ο Αρ.

Τυπολογία Χοφέλτ (ρεύμα νομικού ρεαλισμού): έννοια δικαιώματος όπως αυτή χρησιμοποιείται είτε σε αποφάσεις κοινοδικαίου είτε σε εγχειρίδια. Ο Χοφέλτ θέλει να συλλάβει όλες εκείνες τις σχέσεις μη διανεμητικής δικαιοσύνης με 2 χαρ -> συνδεση 2 προσώπων (τον καθένα απ μας μ όλη την ανθρωπότητα, ενός προς έναν), με πράγματα δεν μπορώ να συναψώ. Διακρίση 4 πλευρών κ πίνακες εννοιών συστοιχών με αυτές τις πλευρές κ αντιθετών ομοίως. Διακρίνει μεταξύ αξίωσης από ελευθερία, εξουσίας και ασυλίας. Αξίωση = υποχρέωση άλλου, το αντιθετό αυτής σημαίνει το ότι δεν έχω αξίωση. Δηλαδή, η ελευθερία έχει ως αντιθετό ότι κανείς άλλος δεν έχει αξίωση από εμένα για κτ και είναι αντιθετό το να έχω ελευθερία στο να έχω υποχρέωση. Εξουσία = δεσμευση, άλλη μορφή δικαιώματος. Ασυλία = μη μεταβολή νομικής θέσης.

Πχ δικαίωμα στην αμβλωση: όσο και να επικαλείσαι την ελευθερία αυτή (συνταγματικό δικαίωμα) τον γιατρό που προβάλλει αντιρρηση συνειδήσης δεν μπορείς να τον δεσμεύσεις «δεν μπορείς να με εμποδίσεις να το κν». Για να δεσμεύσω πρέπει να επικαλεστώ αξίωση, δεσμευση. Όχι αντιρρηση συνειδήσης μόνο όταν κίνδυνος ζωής / υγείας. Εκεί δημιουργείται αξίωση σου που δεσμεύει τον γιατρό. Κρίσιμη έννοια για οικονομικές συναλλαγές. Συμβάσεις χωρίς τις λεπτές αυτές διακρίσεις δεν μπορούν να γραφούν. Ελευθερία ή αξίωση; Ευχερεία ή αξίωση; Εξουσία;

Εξουσία: προτείνω σε κπν συναψη σύμβασης, αποδεχόμενος ασκεί εξουσία – με δεσμεύει με το να δεχθεί-. Από πλευράς αποτελεσματικότητας δεν γίνονται αυτές οι διακρίσεις, είναι κανονιστικές

Ασυλία: μπορώ να στηριχθώ στην ιδιοκτησία μου (συνταγμα)

Πού παει η διακριση ενοχικων κ εμπ δικαιωματος; Αμεσοτητα/ αποκλειστικοτητα -> ποια αρχη εχει προτεραιοτητα; Προστασια νομης; Πώς γίνεται εδώ όταν σχεση ανθρωπου-πραγματος. Καντιανης φυσεως απαντηση: και το εμπ δικ είναι σχεση προσωπου- προσωπο. Πώς είναι δυνατη αρα η πρωτοτυπη κτηση; Παντοτε γνωρισμα μονομερειας. Με παραχωρητηρια αποκτουμε ιδιοκτησια; Να γραψουμε ποιηματα κλπ για να αποκτησουμε τιτλο πανω στο ποιημα; Αυτό θα είναι το κινητρο;γι αυτό εχουμε πν.ιδ; ομοιως κ για επιστημονες μετραει πρωτιστως η κτηση τιτλου;

Υποθεση κοινοδικαιου: ΗΠΑ αρχες 19^{ου} αι. κυνηγι αλεπουδων, ενώ περιοριζεται κπς πηγαινει την σκοτωνει κ την παιρνει. Ποιος εχει τιτλο στην αλεπου; Αυτος που την κυνηγησε κ την περιορισε ή ο άλλος που στερει οριστικα την ελευθερια της- θανατωση; Το δικαστηριο διχαστηκε. Αποκτας λογο χορηγησης τιτλου με τη στερηση της ελευθεριας του. Μειοψηφια: ετσι δεν θα γινοταν κυνηγι, Είναι ζητημα ανταμοιβης ο τιτλος (ηθικολογια), ανταμειβω τον εργατικο κ όχι τον εκμεταλλευτη αλλα κ κανονιστικο υφος (ποιο το κινητρο; Κ καποια ζωα προκαλουν βλαβες, πρεπει να εξοντωθουν .αλλα όταν δινω τιτλο στον τεμπελη ποιος θα παει να τα σκοτωσει αυτά;). Δυο ανταγωνιστικα σκεπτικα, μπορουμε να τ χουμε κ τα 2; Γιατι εχουμε τη νομη; Κν κατι δικο μου – μα ετσι θα χω εκτασεις ακαλλιεργητες διχως το κινητρο κτησης τιτλου.

Θεωριες νεωτερικοτητας περι θεμελιωσης ιδιοκτησιας. Ανταγωνιστικες καιτοι ανηκουν στο ιδιο στρατοπεδο ιδεων (Λοκ- Καντ).

Υποθετικη συναινεση μεσω συνταγματος για μελλοντικες κανονιστικες ρυθμισεις.

Η πανδημια δεν μπορει να αντιμετωπιστει ως αδικημα, η υποθετικη διακινδυνευση προυποθετει ληψη μετρων (που ανηκουν σ άλλο κεφαλαιο εννομης ταξης, αρα πρπ να γραψουμε κεφαλαιο διοικ δικαιου για αντιμετωπιση πανδημιας). Εχουμε λογους που συνηγορουν υπερ του κεφαλαιου αυτου; Υπερ επιταξης προσωπικων υπηρεσιων; Μπορω να συλλαβω ακομη ιατρικη υποχρεωση όμως. Η επιταξη δεν είναι θεμα αλλου κεφαλαιου. Σε περιοδο τετοια δεν μπορουν να ακολουθηθουν τετοιες θεωριες.

Δικαιωματα= λογοι εναντιον δημοσιου συμφεροντος

Όλα είναι σταθμιση, δεν προσδιδει τπτ η ιδεα του πυρηνα, τα λεει όλα η αρχη της αναλογικοτητας

Η γενικη ελευθερια (πλευρες των Σ δικαιωματος) περιοριζεται με βαση την αναλογικοτητα, οι ελευθεριες όμως δεν περιοριζονται ετσι (σφραγιση εκκλησιων, να σου πει πώς γντ η θεια κοινωνια δν μπορει- εγινε στη γερμανια όμως που σημαινει ότι αυτή η προβλεψη ηταν αναλογικη-> αντιΣ κατά Βασιλογιαννη). Αυτό το κτ που δεν περιοριζεται είναι ελευθερια.

Χομπς: ασυδοσια που περιορίζεται για επιτευξη σκοπων (η εκκλησια περιορίζει ελευθερια) όχι όμως η απολυτη ελευθερια στη μη αυτοενοχοποιηση. Ακυρη η πράξη του κυριαρχου, απαγορευση βασανιστηριων απολυτη, δεν σταθμίζεται. Εάν η ελευθερια μοιάζει μ αυτά είναι πραγματικη, αλλιως γενικη. Δικαιωμα αμυνας, ο κυριαρχος δεν μου το στερει. Εγχειριδιο κοινοδικαιου: διακριση μεταξυ φυσικης ελευθεριας που εγκειται στο να κν ο,τι δεν απαγορευεται, αστικης ελευθεριας που περιορίζεται από νομους μονο συνθετους προς αρχη αναλογικότητας & απολυτων ελευθεριων (ιδιοκτησια κλπ). Τεκμηριο αθωοτητας, προσωπικη ασφαλεια, ελευθερια εκφρασης. Οι λογοι που συνηγορουν κατά βασανιστηριων = δεν κανεις καμια σταθμιση! Αυτή την κανονιστικη υφη εχουν οι ελευθεριες, αυτό μπορεις να το συλλαβεις κ από σκοπια οικ αναλυσης δικαιου- κανεις νοητικο πειραμα πχ επιτρεπεται αγοραπωλησια σωματος για βασανισμο αλλα το τιμημα θα είναι τοσο υψηλο που κανεις δεν θα είναι προθυμος να συνδιαλλαγει, αρα ο δικαστης μιμειται συνθηκες αγορας κ βγαζει δικαστικη αποφαση. Η αναλογικότητα στρεφεται κατά απολυτοκρατίας. Είναι απολυτη; Όλα υπαγονται στη σταθμιση της;

Ειδοποιια : ανταμοιβη δημιουργου. Το ότι εγω δεν εχω αξιωση απεναντι σου δεν σημαινει ότι εχεις κ τιτλο. Δεν γινεται ν αποκτας τιτλο χωρις καλη πιστη (Μπαλης, απαιτηση δικαιοσυνης). Μπορει εγω που χω καλη πιστη να προστατευομαι από νομη, δεν σημαινει όμως ότι εχω κ τιτλο ιδιοκτησίας. Αποτελεσματικοτητα: τι τη θελω την καλη πιστη; Εμπειρικα μεγιστοποιειται κατι. Εδώ κατηγορηματικα το ρωμαιο δικαιο λεει ότι δεν μπορεις να γινεις ιδιοκτητης- κατηγορηματικοτητα που δεν συλλαμβανει η οπτικη της αποτελεσματικοτητας

Ζωα: αρχη καταληψης αδεσποτου, εφαρμοζεται στο εδαφος – πώς κν δικο μου ένα ζωο κ ενδεχομενως κ πν ιδ .Η μονομερεια εχει ένα στοιχειο αυθαιρεσίας – δημιουργουνται προβληματα- πρπει κατά καποιον τροπο να αρθει σ ένα επομενο κεφαλαιο της εννομης ταξης.

Φορολογια: κν την Πελοποννησο δικη μου.

Είναι γελοια η εννοια της σταθμισης όταν είναι ισοβαρη τα μεγεθη. Μπορω να εχω βεβαιιοτητα δικαιου ετσι; Καταληψη αδεσποτου, ακινητα που ανηκουν στο δημοσιο. Πώς γινεσαι με πρωτοτυπο τροπο κυριος ακινητου;

Γερινγκ: στη νομη προστατευουμε τον αρπαγα & τον ληστη, επειδη κ μονο κτ είναι στα χερια κπ

Πώς είναι δυνατόν να γράψουμε ένα πολύ σημαντικό κεφάλαιο πάνω στη σχέση δικαίου – οικ: εμπ δικαιο.

Θεωρήσαμε δεδομένο για να προχωρήσουμε στο κεφάλαιο ΕΗΔ.

Ντουωρκιν: αφήγημα αλυσιδωτο, σπονδυλωτο, κάθε ένα κεφ συνεχεια προηγουμενου (από διαφορετικο συγγραφεα) και ανοιχτη πλοκη παντοτε. Αυτή η ιδέα είναι στον αντιποδα της αποψης που επικρατει, η κρατουσα αποψη είναι συνταγματολογικη. Το συνταγμα είναι ένα επομενο κεφαλαιο, ερχεται πολύ αργα στο παιχνιδι, ουσιαστικα μετα τον πυρηνα του ποινικου δικαίου κ φιλοσοφικη αποδειξη: Χεγκελ (Γερμανος φιλοσοφος- αντιθετικιστης) – καπου εκει αρχιζει το συνταγμα, μετα δλδ κ αυτόν τον πυρηνα. Ξερούμε ότι η κρατουσα αντιληψη είναι πολύ διαφορετικη κ εδώ βοηθησαν οι θετικιστες ως πολύ καλοι συστηματικοι (Κελσεν). Συγχρονως κ από ένα άλλο στοιχειο, όταν μιλαμε για ζητηματα δικαιοσυνης σε σχεση με ζητηματα αποτελεσματικοτητας μιλαμε για προβληματα διανεμητικης δικαιοσυνης (βαση φορολογιας κ δημοσιων δαπανων). Συνταγματολογικη αντιληψη εκκινει από Σ κ με τροπο αντισυντ. Θελει να βγαλει την εννομη ταξη ωσαν να αποτελει εξειδικευση συνταγματος. Πού είναι γραμμενο το εμπ δικ όπως το θελουμε εμεις, ως εξειδικευση του Σ;

Δαγτογλου: Σ17 δικαιωμα εξ ιδιοκτησιας με εκεινο προς την ιδιοκτησια (όχι το Σ17, το Σ5¹); Γενικοτητα 1-2-3 ή γενικολογια 1-2-3 -> δν γινεται ετσι, δεν επιλεγουμε συστηματα (καπιταλισμο, σοσιαλισμο). Δεν είναι αυτό το εμπ δικαιο. Αν παιρνουμε στα σοβαρα την εννομη ταξη κ την ιστορια των ε.τ. το προβλημα μας είναι το εξης: βασει αρχων ΜΗ διανεμητικης δικαιοσυνης (που μαλιστα εχουν ηθικη κ πολιτικη προτεραιοτητα) μπορουμε να εξηγησουμε παρα πλ καλα το ζητημα συμβασεων κ αδικοπραξιων (=ζητηματων συναλλακτικης αδικιας = μη εκπληρωση υποχρεωσης ή προκλησης αδικοπραξιας -> σχεσεις που οικοδομουνται πανω σε ελευθεριες που δεν αντιστοιχει η αξιωση των αλλων// σε αξιωσεις μας που αντιστοιχουν οι υποχρεωσεις των αλλων, σε εξουσιες μας που η ασκηση δεσμευει τους αλλους (αλλαζει τους αλλους) κ σε ασυλιες μας που οι αλλοι αδυνατουν να τροποπ. Αλλοιωσουν τη δικανικη μας θεση.

Με ορους εμπ δικαίου, η διευρυνση της σφαιρας της δικαιοκτησιας μας, του τι είναι δικο μας. Πώς είναι δηλ δυνατη η πρωτοτυπη κτηση (= δικαιωμα αποκλειστικοτητας κ αποκλεισμου); Αυτό είναι το προβλημα, όσο κ να ξεζουμισεις το Σ τι απαντηση να παρεις; Να η αποδειξη ότι το Σ είναι επομενο κεφαλαιο! Το ειχαμε το εμπ δικ, δεν περιμεναμε το Σ. είναι μεν το πιο σημαντικό κεφαλαιο αλλα στο θεμα αυτό τι θα μας πει; Κτ για την τριτενεργεια. Τι πρωτενεργει όμως στο δικαιο συμβ και αδικοπ; Εδώ προυποτιθεται οποιαδηποτε θεωρια οικ αποτελ. Η εικονα αυτή θολωνει γιατι με τη συνταγματολογικη αντιληψη της εννομης ταξης π αδικει κ το ιδιο το Σ. κ μια με τη διανεμητικη δικαιοσυνη εχουμε εντυπωση ότι το θεμα πρωτοτυπων τιτλων είναι θεμα μοιρασιας του κρατους-

ζητήμα παραχωρητηριων (τρόπος κτήσης προνομίων προνεωτερικων). Αυτό είναι το πρόβλημα μας.

Για να δώσουμε θεωρητική απάντηση πρέπει να εγκαταλείψουμε μια παραδοσιακή αντίληψη για την ιδιοκτησία (Αριστοτέλης, συνδ με άσκηση/καλλιέργεια κπ αρετών μας, η γενναιοδωρία είναι βασική αρετή- πώς είμαι αν δεν έχω κτ δικό μου; Μέχρι εκεί παει αυτή η αντίληψη ελληνορωμαϊκού κόσμου για δικαιολόγηση ιδιοκτησίας). Αν δούμε το θέμα από μια ιστορική οπτική γωνία, νεότερο φυσικό δικαίο ή θεωριών κοιν συμβολαίου – 2 μη συνεπειοκρατικές θεωρίες για ατομική ιδιοκτησία:

Λοκ: εργασιακή θεωρία ιδιοκτησίας, & Καντ.

Απόφαση δικαστηρίου ΝΥ αρχές 19^{ου} αι: κπς κυνηγάει αλεπούδες, περιορισμός αλεπούς κ ξαφνικά κάποιος τρίτος τη σκοτώνει κ την παίρνει. Σε ποιον ανήκει ; η μειοψηφία επικαλείται ως τίτλο την εργασία του κυνηγού ο οποίος μοχθήσε με τους σκύλους κ περιορίσε την αλεπού, η πλειοψηφία στον 2^ο κυνηγό που τη στερεί οριστικά την ελευθερία. Το σκεπτικό της μειοψηφίας που επικαλείται εργασία είναι Λοκίανης εμπνεύσης, συνδ με αντίληψη Λοκ για εργασία ενώ της πλειοψηφίας είναι Καντιανής σχολής. Τι προβλήματα έχει να αντιμετωπίσει καθεμία; (ιδεολογικά, συνδεδεμένα κ με ιστορία ιδεών):

Α) θεολογική παραδοση, φαίνεται ν ναι αρνητική στην ιδέα της ατομικής ιδ- ηθική νομιμοποίηση, έχει κτ από εγωισμό – είναι εξουσία αποκλεισμού των άλλων – ειδικά σε μια περιφημη διαμάχη 14^{ου} αι μεταξύ Παππα κ ενός ταγματός καθολικής εκκλησίας (Φραγκισκανοί), οι οποίοι αρνούνται ότι έχουν ιδιοκτησία. Τιποτά απ αυτά που έχουμε στην εξουσία μας δεν είναι δικό μας. Αυτό μπορεί να χει πολλές παρενέργειες, διότι η εκκλησία έχει περιουσία – κανονικό δικαίο- δικαίο εκκλησίας. Είναι ένας ισχυρισμός σκανδαλώδης που προκαλεί πρόβλημα διότι έχει αναφορές στους πατέρες της εκκλησίας , κ αυτό προκαλεί ζήτημα νομιμοποίησης ακόμη κ εξουσίας Παππα. Εκείνος που ξέρει πολύ καλά νομικά (το κανονικό δικαίο είναι σπουδαίο δικαίο) «όταν απλώνετε χουφτά να πιείτε νερό, αυτό είναι πράξη ιδιοποίησης». Δεν γίνεται χρήση πραγματος χωρίς τίτλο. Γουλιέλμος Ντουοκάμ: για να έχεις ατομική ιδιοκτησία πρέπει η εξουσία σου να είναι εξουσία αποκλειστικότητας κ αποκλεισμού τν άλλων – κτ που οι Φραγκισκανοί δεν έχουν. Κι έτσι Βιλέ: ανακάλυψη έννοιας δικαιώματος με τρόπο αρνητικό, επιχ εναντίον ατομικής ιδιοκτησίας. Όλα στη δομή τους είναι ιδιοκτησιακά, όλα είναι δικαιώματα αποκλειστικότητας κ αποκλεισμού. Αυτό είναι αμφιλεγόμενο. Δυσκολία να δικαιολογήσεις ατομική ιδιοκτησία απ τη στιγμή π ο θεός έδωσε τη γη στον αδάμ δλδ σε όλους μας

Β) θεωρίες νεωτερικότητας (κοιν συμβολαίων)- πρόβλημα απ την ίδια τη φιλοσοφία δικαίου (Γκροτιους) : η ιδιοκτησία βασιζεται πανω σε κπ συμβολαιο – παρολο π υπαρχει πρωταρχικη κοινοκτημοσυνη, κπ στιγμη συμφωνησαν κπ (υποθεση) διαμοιραση γης. Κ απ τη στιγμη που ολοι συμφωνουν ουδεις αδικειται (παλαιο νομικο αξιωμα – με δικη σου βουληση δεν αδικεις τον εαυτο σου). Εάν δεν συμφωνησαν εκ των προτερων, εκ των υστερων ενεκριναν τη μονομερης κτηση των αλλων (αργότερα νομιμοποιηση με εγκριση). Κατι από συμβολαιο (συναινεση ή εγκριση) νομιμοποιει ατομικη ιδιοκτησια όπως τη γνωριζουμε. Καταρχην ανομιμοποιητη (θελω εγκριση), δεν γινεται να χω πρωτογενως εμπ δικ , το κανω ενοχικο/ συμβατικο δικαιο κ κατι δεν παει καλα- δεν είναι πρωτοτυπη κτηση αυτή, δεν δικαιολογείται η μονομερεια της ατομικης ιδιοκ στο πλαίσιο των Χοφελντιανων σχεσεων. Αυτή ακριβως τη δυσκολια την κληρονομει ο Λοκ (μετα τον Χομπς). Χομπς: Κοινωνικο συμβολαιο = νοητικο πειραμα για θεμελιωση δικαιολογηση κρατους. Υποθεση φυσικης καταστασης απουσιας κρατους. Πολεμος ολων εναντιον ολων, ο ανθρωπος είναι λυκος εκει, αρνείται ότι στην φυσικη κατ εχουμε δικαιωματα. Επειδη ειμαστε ορθολογικοι (αρνητικα φυσικης καταστασης), δημιουργουμε αυταρχικο / απολυταρχικο κρατους με περισσοτερα θετικα στοιχεια– Λεβιαθαν (τερας απ την παλια διαθηκη). Λοκ: αντιθετος, μπορεις να κανεις κτ δικο σου όχι μονο οσο εσυ αποκρουεις τις επιθεσεις , αλλα διοτι δικαιολογείται ν ασκησεις βια εφ’οσον εχεις δικαιομα ιδιοκ. Δεν ειμαστε σε κρατος αλλα εχουμε δικαιωματα & εξουσια/ αμυνα = δικαικη εξουσια. Επισης, ποινικα αδικηματα στη φυσικη κατ και ολοι εχουμε εξουσια απονομης ποινικης δικαιοσυνης. Πώς αποκτουμε αυτά τα δικ; Ποια τα ορια; Ποια η πρεπουσα ποινή για κάθε αδικημα κλπ. Οποτε εχουμε αναγκη δημιουργιας κρατους που θα προστατευει αυτά μας τα δικαιώματα.

Πώς είναι δυνατη στο πλαίσιο αυτό η πρωτοτυπη κτηση; Απαντηση στο βιβλιο Πραγματεια περι διακυβερνησεως -> οριστικη λυση στο θεμα ατομικης ιδιοκτησιας, παταει από μια πλευρα στην θεολογικη παραδοση: ο θεος εχει δωσει τον κοσμο στην ανθρωποτητα, τη γη. Όμως, συντηρηση κ καλλιεργεια δεξιοτητων, επιβιωσης. Μπορει κπς να μας τη στερησει αυτή; Εχει κπς αυτό το βετο; Όχι, είναι απευθειας απ τον θεο η εξουσια μου να καλλιεργω τη γη. Επιχειρηματολογικη τριπλα, δεχεται το επιχειρημα κ το εμπλουτιζει με τη διασταση του σκοπου για την οποια ο θεος εδωσε τη γη κ προσθετει κτ απ τη σχολη του γκροτιους (ιδεα ηθικης προσωπικότητας). Ειμαστε κυριοι του εαυτου μας, προυποθεση αυτοκτησιας. Ειμαστε ιδιοκτητες του εαυτου μας. Η ιδιοκτησια στον λοκ εχει τετοια ευρυτητα που θα λεγαμε πως υπαγονται όλα τα Σ δικαιωματα . Ελευθερια λογου = δικαιομα ιδιοκτησιας. Ειμαστε κυριοι του εαυτου μας, των πραξεων μας, της εργασιας μας (εκφραση προσωπικότητας & ανταπόκριση στη θεια εντολη & προσθηκη αξιας με μεταβολη του κοσμου- κατεβαζω δεντρο, καλλιεργω γη. Αυτή η τροποποιηση κ προσθηκη αξιας εχει ως ανταμοιβη των τιτλο ιδιοκτησιας μου) -> Εκει βασιζεται η

ιδιοκτησία, στο ότι είμαι κύριος εργασίας μου, δίνω αξία κ γίνομαι κύριος αποτελέσματος. 2 ρητρες: αφήνεις πράγματα αρκετά για τους άλλους, έχει όριο η ιδιοποίηση σου & δεν μπορείς να συσσωρεύεις πέρα απ όσα μπορείς να χρησιμοποιήσεις. Τα αγαθά έχουν ιδιότητα να σαπίζουν που σημαίνει όριο στη χρήση μου. Αυτές οι ρητρες καμία σχέση δν έχουν με εμπ δικαιο. Αρα ούτε η συσσώρευση πλούτου είναι δυνατή. Ο Λοκ το λέει αυτό στην 1^η πραγματεία, ενώ θεμελιώνει την ιδιοκτησία στη 2^η: στην 1^η λέει ότι σε κατ ανάγκης το περισσεύμα ανήκει σ αυτούς που το έχουν ανάγκη, όπως επίσης (!) ότι η συσσώρευση πλούτου ενδέχεται να ναι απολύτως συμβατή με λοκιανες ρητρες (αφήνω στους άλλους αρκετά κ συσσωρεύω - > επινοήση χρηματος!). ειδικά για 2^η ρητρα: το χρήμα δεν σαπίζει. Ο χρυσός δεν είναι απ τη φύση του χρήμα αλλά το χρήμα είναι χρυσός (αναλλοίωτο, ανθεκτικό). Η ιδιοκτησία δικαιολογείται πλήρως, που σημαίνει κάτι πολύ σημαντικό - > έχουμε πλήρη ιδιοκτησιακά δικαιώματα, με την εργασία κ την προσθήκη αξίας αποκτούμε τίτλο οριστικό στα πράγματα. Είναι πλήρης η ιδιοκτησία μας, επινοούμε κράτος μόνο κ μόνο για να προστατεύσουμε τα ΗΔΗ πλήρως υπάρχοντα (ιδιοκτησιακά) δικαιώματα (ειδικός ορισμός με ευρυτητα) μας, η ιδέα κράτους είναι 2γενής. Αν αυτό αποτυχεί, έχουμε δικαίωμα ανυπακοής ή ακόμη κ επανάστασης. Πώς επιβάλλεις φορο χωρίς να με αντιπροσωπεύεις/ προστατεύεις; Επαναστατική πλευρά θεωριών νεότερης ηθικής κ πολιτικής φιλοσοφίας.

Καντ: το κράτος είναι ηθικά αναγκαίο (αντιθετός ο Λοκ, μπορούμε να ζήσουμε μια πλήρη ζωή χωρίς κανένα ηθικό ελάττωμα εκτός κράτους- καλύτερα έτσι μάλιστα αν δεν αντιμετωπίζαμε κινδύνους φυσικής κατ = ζητήματα κοινωνίας, διαπροσωπικών σχέσεων). Μεταφυσική των ηθών (χαρ εγχειριδίου, παραδόσεων του): φιλοσοφία δικαίου & αρετολογία. Στο 1^ο δυσκολεύεται, είναι Λοκιανός αρχικά αλλά αλλάζει στάση κ δικαιολογεί πλήρως Ρωμαϊκό δικαιο, πλήρως ορθολογικό δικαιο. Βάση του ο Ανταμ Σμιθ, ειδική αφιέρωση στο χρήμα κ επιρροή του από εκείνον. Ακαταλληλότητα θεωρίας, διότι η εργασία είναι κάτι εμπειρικό – μη βεβαιότητα – αβεβαιότητα δικαίου εδώ ! επίσης, πρόβλημα αμοιβής (ηθικοκρατία, εμμέση απάντηση στον Λοκ)- δν είναι αυτή η ιδιοκτησία που έχουμε στο ρωμαϊκό δικαιο (είναι κάτι ηθικιστικό το ότι ανταμειβούμε κπν με τίτλο). Πρόβλημα σεβασμού όλων μας, ηθική αυθαιρεσία το ότι επιβραβεύουμε εργατικό. Το ότι παίρνω το μήλο απ τη μηλιά τι προσθέτει; Αυτό είναι καταλείψη. Η ίδια η καλλιέργεια προϋποθέτει τίτλο, εκτός κ αν εκείνη θεωρηθεί καταλείψη. Αυτό δν είναι εργασία που προσδίδει τίτλο. Αν πας ν καλλιεργήσεις ξένο χωράφι χάνεις τον χρόνο σου, αν ο άλλος έχει περιφράξει κ δν το αξιοποιεί, εσύ δν μπορείς να εισέλθεις, δεν γίνεται οι τίτλοι να ναι ΠΡΟΙΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ με βάση Ρωμαϊκό και κοινό δικαιο. Αρα πώς γντ το εμπ δικαιο να νοηθεί με βάση αυτά τα δυο; Και μορφικά, αυτό που αγνοεί ο Λοκ (δεν δικαιολογεί δηλ πλήρως) ως εξουσία αποκλειστικότητας κ αποκλεισμού των άλλων; Δηλ

Χοφελντιανό σχήμα: υποχρέωση, αξίωση // όχι αξίωση- ελευθερία// εξουσία- δεσμεύση// ασυλία- αδυναμία αλλαγής θέσης του άλλου. Στο πλαίσιο αυτό, πώς στεκεται μορφικά το δικαίωμα κυριότητας; Ως εξής: πριν την ιδιοποίηση του πράγματος (ενδιαφέρον κυρίως στο έδαφος) όλοι ελεύθεροι να κν ένα κομμάτι της γης δικό μας. Αλλά θέλουμε το κάνουμε, κανείς δεν μπορεί να πει όχι. Κ αν αυτό γίνει, παύει πια η ελευθερία του άλλου να το κν δικό του, πλέον υποχρέωση σεβασμού κυριότητας κ αντιστοίχης αξίωσης. Το πεδίο του δικαίου & ηθικής είναι το πεδίο του σεβασμού. Πρέπει μορφικά έτσι να συλλαβούμε την ιδιοκτησία. Δεν γίνεται σταθμίση εδώ, ότι δηλ απ ητ μια πλευρά έχω κπν που κάνει κτ δικό του (Ρ.Δ:καταλείψη αδεσποτού) κ απ την άλλη ελευθερία να κν κτ δικό του & πιο σοβαρή η καταλείψη. Καταλείψη = παύση ελευθερίας άλλου, δημιουργία αξίωσης κ υποχρέωσης. Παύουν λόγοι ελευθερίας υπολοίπων. Είναι λπν η εμπ σχέση μας ΜΕΤΑΞΥ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ. Για να έχω εμπ δικαίο πρέπει να έχει διακρίση προσώπων- πραγμάτων. Γι αυτό δικαίωμα ιδιοκτησίας= αποκλεισμός. Ακριβώς επειδή οι άλλοι ΕΙΧΑΝ το δικαίωμα να το κν δικό τους. Κ φυσικά αν αφήσω κτ αδεσποτό πάλι ανακυπτει ελευθερία άλλων. Απάντηση στο πώς έχουμε το εμπ δικ όπως ακριβώς το έχουμε. Βασική ιδέα: αυτονομία (όχι ιδιοκτήτες του εαυτού μας όπως ο Λοκ) = ικανότητα θεσπίσης νόμων ηθικής - εμείς οι ίδιοι. Μπορούμε να θεσπίσουμε κανόνα κτήσης σε κάτι εξωτερικό προς το σώμα μας; Ή ότι αυτό είναι ανεπιτρεπτό; Ότι το έδαφος πχ είναι εγγενώς αδεσποτό ως πεπερασμένο; Λόγω στέρησης του απ τους άλλους; Αυτό είναι ηθικά προβληματικό, προσβολή ελευθερίας μας. Δεν μας επιτρέπεται κ δεν μπορούμε να χουμε αποδείξεις. Εδώ είναι ένα αίτημα του πρακτικού λόγου, ως ελλογα όντα μπορούμε να διατυπώσουμε/ θεσπίσουμε επιτρεπτικό νόμο, ότι δηλ υπο όρους αμοιβαιότητας μπορούμε να κν δικα μας πράγματα εξωτερικού κόσμου αρκεί να βρεθεί κριτήριο κατάλληλο δεσμεύσης άλλων (κριτήριο: καταλείψη αδεσποτών όπως τη γνωρίζουμε από ΡΔ). Ιδέα από πρωταρχική κοινοκτημοσύνη γης. Όλοι μας πριν κάνει κπς κάτι δικό του έχουμε ίση ελευθερία να το κάνουμε δικό μας. Σαβίνυ : εμπειρική νόμη (κοβω μήλο απ τη μήλια κ το χω στα χέρια μου, αν κπς το αφαιρέσει προσβάλλει προσωπικότητα κ σωματική ακεραιότητα- αυτό νδ είναι εμπ δικ βάσει Καντ- γααδ), εμπ δικ είναι να αφήσω το μήλο κ αξίωση να το βρω εκεί που το αφήσα, χωρίς καμία φυσική εξουσίαση του (νοητή νόμη). Εμπ δικ όχι τρόπος περ μεταβίβασης το εμπ δικ, έχει μονομερεία, οι τίτλοι μας στη φυσική κατ του Λοκ είναι προσωρινοί, διότι έχουν πρόβλημα μονομερείας ηθικά προβληματικής- τυχαιότητας/ ποιος θα πάρει πρώτος το πράγμα/αυθαίρεσία που μας υποχρεώνει σε σεβασμό. Λοκ: κάνω κτ δικό μου με την εργασία μου, το πουλώ κ παίρνω ένα αντίτιμο που μου ανήκει εξ ολοκλήρου . Καντ: το αντίτιμο σου ανήκει εξ ολοκλήρου με την έννοια ότι κανείς μας δεν μπορεί να στο πάρει απ τα χέρια σου επικαλούμενος ανάγκες , καλοσύνη του, κακία σου κλπ. Αυτό σημαίνει ότι κανείς δν μπορεί να μου το

αποσπασει το τιμημα που χω αποκτησει απ την αγορα. Για τον Λοκ εχει ληξει η ιστορια εδω , ενω για τον Καντ όχι. Για τον Λοκ αν θα συγκροτησω κρατος είναι δικο μου θεμα, για τον Καντ είναι σημαντικό όμως θεμα. Το να αξιωσεις να διατηρηθει ο τιτλος όπως τον απεκτησες βασει ΡΔ συνιστα μεγιστη δυνατη δικαικη βλαβη, εισαι υποχρεωμενος να εισελθεις στην πολιτικη κοινωνια, στο κρατος. Μπορουμε να σου ασκησουμε βια κ να σε βαλουμε με το ζορι στο κρατος. Οι πρακτικοι νομοι (ηθικης) είναι αναγκαιοι (εξτρεμισμος), ουτε ο θεος ο ιδιος δεν γινεται να τους θεσπισει τους νομους, γιατι είναι πρακτικα αναγκαιοι.

Παραδειγματα ότι κπς υποχρεωνει με βια σε εισοδο στο κρατος (πριν την εισοδο μας στο κρατος οι κτησεις μονομερεις κ προσωρινες, γινονται οριστικες μετα, πρακτικα αποπληρωνοντας τους φορους μας). Μετασχηματισμος προσωρινων τιτλων σε οριστικους:

Εστω ότι δεν υπαρχει κρατος, πώς παω από Μονεμβασια στην Αλεξανδρουπολη; Για να παω περναω μεσα από ατομικες ιδιοκτησιες που συσταθηκαν βασει ΡΔ (καταλειψη αδεσποτων). Αυτό μου προκαλει ήδη δικαικη βλαβη, το να χει συσταθει επικρατεια με αθροισμα ατομικων ιδ.

Πού θα βαλω τους προσφυγες; Αν όλα ατομ ιδ μονομερεις. Οι αφιλοξενοι λαοι παραβιαζουν αρχη φυσικου δικαιου (=προσβολη δικαιωματος τους). Οι προσφυγες εχουν δικαιωμα να σταθουν οπουδηποτε τους φερει η τυχη. Αν όμως όλα συγκροτημενα βασει ΡΔ αδυνατο αυτό.

Νομικο παραδειγμα ενταξης περιοχης σε σχεδιο πολεως, πριν (καντιανη εικονα ΡΔ) αδεσποτο κομματι γης που εγινε δικο μας- ατομικες ιδιοκτησιες/ μονομερεια κ αυθαιρεσια. Συνεπεια: δεν υπαρχουν δρομοι, διευκολυνση ή δουλειες. Πλατειες, σχολεια δεν υπαρχουν. Χρειάζεται υποχρεωτικα εισφορα σε γη (ιδιως για ενταξη στο σχεδιο) & χρημα. Δεν αποκτας πληρως την αξια προιοντος π πας στην αγορα πριν καταβαλεις τον φορο, διοτι η φορολογια είναι απαραιτητη για δημιουργια συνυπαρξης ως ελευθερα κ ισοτιμα προσωπα. Η ασκηση λοκιανων δικαιωματος μας μπορει να δημιουργησει έναν κοσμο (ε.τ.) μη ισοτιμιας & ισοτητας. Δεν εκτοξευουμε κανεναν στο διαστημα, θεσμικες συνθηκες που να εξασφαλίζουν την αμοιβαιοτητα σεβασμου (κ δημιουργια παιδειας, υγειας με φορους κλπ).Καντιανη αντιρρηση στη Λοκιανη θεωρια.

Συνεπως: μπορουμε να γραψουμε το επομενο (ενδιαμεσο) κεφαλαιο των γααδ ή πριν τις συμβασεις/αδικοπ κ να γραψουμε το εμπ δικ ακολουθωντας Καντιανες ιδεες θεμελιωσης ΡΔ πανω σε αρχες ελευθεριας & ισοτητας, ητοι στην αρχη της αμοιβαιοτητας σεβασμου μεταξυ προσωπων ελευθερων κ ισοτιμων ως προς χρηση πραγματος = καταλειψη αδεσποτου, τιτλος πρωτοτυπης κτησης. Δεν θελω συναινεση σας να κν κατι

δικο μου, το κν αλλά δεν τελειώνει εδώ η ιστορία. Από σκοπία διαπλοκής δικαίου με οικονομία έχουμε απάντηση στο πώς κν πράγματα δικα μας με ορους αποκλειστικότητας κ αποκλεισμού (αντικρυσμα οικ αξίας, προσθετουμε κτ στην περιουσία μας), το τι ακριβώς έχουμε προσθεσει δεν είναι θέμα δικο μας ακριβώς, είναι θέμα κ οτ τι θέλουν οι άλλοι. Γι αυτό ο Καντ ακολουθεί Ανταμ Σμιθ κ λέει ότι η αξία των προϊόντων/εμπορευμάτων εξαρτάται απ το τι θέλουν οι ΑΛΛΟΙ να πληρώσουν, η αξία είναι δημοσική κριση. Η τιμή δεν είναι μεσαιωνικό μονοπώλιο. Θέλουμε σίγουρα αγορά η οποία ακριβώς θα σου πει τι δυνατότητες έχεις. Η πρωτοτυπή κτηση έχει μονομερεία αρκετά πλαισιωμένη. Αν δεν παίρνεις αυτό που θέλεις, δεν το πουλάς. Δεν μπορείς όμως να υποχρεώσεις τους άλλους να συμμερίσουν την κρίση σου. Δεν θεμελιώνεται αντικειμενικό σύστημα τιμών. Είναι κάτι εμπειρικό κ μη υποδεεστερο, σεβομαστε κ τις προτιμήσεις των άλλων. Το τι ακριβώς ικανοποιεί η αγορά έχει να κάνει κ με το τι ΔΕΝ ικανοποιεί. Αν δεν μπορούμε να βρούμε αυτό που είναι αναγκαίο για συμβίωση υπο ορους ισότητας (=κοινωνικά δικαιώματα, παιδεία, υγεία κλπ)> μετασχηματισμός μονομερών τίτλων ιδιοκτησίας σε τίτλους οριστικούς, ητοι αφαίρεση φόρου που μου αναλογεί. Αν το δούμε στο πλαίσιο αλυσίδωτου αφήγηματος, η ετ δν τελειώνει στις γαδ,εμπ,ενοχικό,ποινικό, διαδικασιών, προστασίας από αστυνομία. Δεν προκειται για εξαίρεση, αλλά κανόνα (όχι απλή κατ ανάγκης όπως λέει ο Λοκ πχ θάνασιμος κίνδυνος). Όλοι σε κράτος, αλλιώς μέγιστη δικαιοκή βλάβη η μη εισοδος. Θέλω εγγυηση ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ ΩΣ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ. Ως ελλογο ον θεσπίζω επιτρεπτικό νομο ατ ιδ, γιατί να συμφωνήσει κπς άλλος μ αυτόν τον νομο όταν δν του εγγυαται συμβίωση; Για ΡΔ η χρησικτisia πρόβλημα για τον Καντ σε βάρος του κυρίου. Εξανλτηση κρίσης & ιδιοποίηση αδεσποτου π αντικειμενικά ανήκει άλλου. Άλλο η μη θανάτωση κ άλλο η διαδικασία ενώπιον δικαστηρίου. Σανίδα σωτηρίας, όχι τιμωρηση ενώπιον δικαστηρίου διότι κανείς ποινικός νόμος δεν μπορεί να τιμωρεί για έναν ΠΙΘΑΝΟ θάνατο όταν αντιμετωπίζεις τη βεβαιότητα του θανάτου. Χρησικτisia καλύτερα να νοηθεί ως θεσμός ενώπιον δικ, παροτι δν μπορώ να αποκτήσω τίτλο σε πράγμα που ΑΝΗΚΕΙ άλλου.

Ωφελιμισμός/ συνεπειοκρατία & διανεμητική δικαιοσύνη: Λοκιανή = πανίσχυρη δικαιωματοκρατική θέση, δικαίωμα εδώ ΑΠΟΛΥΤΟΣ ΤΙΤΛΟΣ (καμία σταθμίσση), δεν αγγίζεται με τρόπο τόσο απόλυτο όσο κ η απαγόρευση βασανιστηρίων, παραδειγμα αντιωφελιμιστή φιλοσοφού. Οι περιορισμοί δεν είναι ωφελιμιστικοί, διότι η αποτελεσματικότητα= οπτική μεγιστοποίησης κπ αγαθού. Εδώ μιλάμε απλά για αμοιβαίο σεβασμό, δεν αποσπώ τόσα πράγματα ώστε γ αυτούς να μη μείνουν αρκετά & καλής ποιότητας (1^η ρητρα). Ιδέα αυτοκτησίας, ιδιοκτησίας επί του εαυτού (ο,τι θεμελιωδέστερο μπορούμε να συλλαβούμε για έννοια δικαιώματος).

Αποκλειστικότητα vs αποκλεισμος; το ίδιο πράγμα, αλλά έτσι φαίνεται η δυσκολία της δικαιολόγησης. Ίσως να βρεθεί κάτι κανονιστικό. Ούτε Λοκ ούτε Καντ δικαιολόγηση κρατικής ιδιοκτησίας, μαλιστα ο Καντ λέει πως δεν πρέπει ν υφίσταται κτ τέτοιο, όλα ανήκουν (εν. η επικρατεία) στον Λαο διανεμητικά =με ορους εμπ δικ του ΡΔ . Οχι στον λαο ως υποκειμενο, συλλογικά. Εννοια νπ κρατους μεταγενεστερη. Χρησικτησια κατά ελληνικου δημοσιου;

Ο ΑΚ μας είναι Καντ (Γερμανική κωδικοποίηση). Η μονομερεία είναι αυθαιρεσία που είναι μεν σεβαστή, αλλά το θέμα είναι κυρίως η διατήρηση της. Είσαι υποχρεωμένος όμως να γίνεις πολίτης για την ισοτήτα κ τη συμβίωση, αυτό σημαίνει ότι ακόμη κ αν δν υπάρχει κανένα αδεσποτο στην επικρατεία, θα συνυπαρξω μ τους άλλους στο πλαίσιο του κοινωνικού πλουτου π χει δημιουργηθεί, ητοι φορολογία για κτήση αγαθών πρωταρχικών κ παροχή ευκαιριών, δεν με εκτοπίζεις από επικρατεία διότι δεν έχω τίτλο επί της γης. Υψηλός φόρος στην κληρονομία για αναδιανομή πλουτου ~ περιουσία εκκλησίας & μεσαιωνικών ταγμάτων, αφηνεται να εννοηθεί πως οφείλει ο νομοθέτης υπο την αίρεση μιας αποζημίωσης να τις καραγγήσει διότι δεν συναδουν με πνεύμα νεωτερικό οι αριστοκρατικοί τίτλων ιδιοκτησίας. Ομοίως κ για υψηλή φορολογία κληρονομίας. Νοζικ: ενώ φορολογία είναι είναι αναγκαστική εργασία, για κληρονομικά δν έχει κανένα θέμα. Αυτό όμως δν σημαίνει ότι κπς άλλος έχει απεναντί μου κάποια αξίωση (η μοναδική είναι η αξίωση ένταξης στο κράτος), το να πρπ να πληρώσω υψηλό φόρο είναι ασχετο. Το εμπ δικ έχει κανονιστική αυτοτέλεια κ προηγείται του Σ. υπάρχουν όμως κ άλλοι κλάδοι μετά (φορολογικό)

Μπορούμε κατά τον Καντ να βρούμε κριτήριο στη φορολογία που καπως να υποδεικνυει πώς χρησιμοποιούμε κτ ή αλληλεγγυή= καθήκον υπερασπίσης φτωχών οποτε φοροι = δυνατότητα συμβίωσης στην ελεύθερη αγορά; Έτσι, θ κοινωνικού συμβολαίου. Υποχρέωση προς τους φτωχούς, αρα το θέμα είναι η φτώχεια. Δεν έχει θεωρία εκλεπτυσμένη διανεμ δικ. Θα είχε όμως θέμα εάν μέσω φόρου υποδεικνυεις τρόπο χρήσης. Το χεις κ καθεται; Με φόρο σε εξαναγκάζω να γίνεις αγροτής. Με φόρο υποχρεωνεις σε συγκ χρήση περ στοιχείων που σου ανήκουν ~ υψηλή διατροφή σε περ διαζυγίου: προβληματικό, πρπ να ναι εντελώς γενική κ αφηρημένη αυτή η επιλογή του φόρου (από εισοδήματα ενός υψους κ πανω). Βεβαία, αναγνώριση δυσκολίας νομοθετη να έρθει να επιβάλλει φόρους που θα τηρούν κ κπς αρχές δικαιοσύνης, γοητεία επιβολής στη γη (πεπερασμένη, αυθαιρεσία κλπ), τι σημαίνει επιβολή φόρου στο κεφάλαιο; Στις αποταμιεύσεις; Επίσης προβληματικό, δν ζω με ψωμί κ νερό γιατί πάλι θα φορολογηθω! Θέμα αποτελεσματικότητας πορων & δικαιοσύνης. Φορολογία εαυτου (αδικο) – εργασίας; Τλκ τι φορολογεις; Υπάρχει θέμα. Παντως δν σημαίνει ότι όλη η οικ πολιτική να γντ σε θέματα δικαιοσύνης. Αυτά έχουν να κν με σεβασμό δικαιωμάτων ,αλλά η

πολιτική δεν εξαντλείται εκεί (ειδικά η οικονομική). Ό,τι δεν έχει να κάνει με δικαιώματα - Η καντιανή σκέψη δεν έχει πολύ ψηλά την ατ ιδ/δίνει τέτοια εντύπωση εσφαλμένα- αλλά αντιμετωπίζει 2ντως όταν μιλάει για φορολογία. Ο Ρωλς που είναι Καντιανός δεν έχει καν δικαίωμα ιδ στα θεμελιώδη δικαιώματα, μιλάει για προσωπική ιδιοκτησία – καμία σχέση με μαρξιστές κ μέσα παραγωγής. Σε ό,τι δεν έχει να κάνει με δικαιώματα (στην καντιανή αντίληψη δεν είναι τελικά πολύ ισχυρό όσο είναι το να κτλβ το δικαίωμα κ ειδικά δημοσιο εξαναγκασμός κ ιδδ) αλλά το ότι τα θέματα οικ πολιτικής είναι θέματα αποτελεσματικότητας. Πολιτική = συνεπειοκρατία τελικά. Όλα αυτά όμως δεν έχουν να κάνουν με δικαιοσύνη (τα κίνητρα κ αντικίνητρα) αλλά με αποτελεσματικότητα, όπου εκεί τα θέματα δεν ελέγχονται απ τον δικαστή. Στην Ρωλσιανή αντίληψη ο δικ ελέγχει παραβιάσεις κ προσβολές θεμ δικ (δεν είναι αυτή η ιδιοκτησία), της αρχής της ισοτητας στις ελευθερίες, τα λοιπά όμως οικονομικά (μνημονία, μισθολογία κ λοιπά θέματα ΣτΕ είναι ανελεγκτά). Προδηλές αυθαιρεσίες! Όλα τα άλλα (αντι-κίνητρα, φορολογία ακινήτων κλπ στενή έννοια πολιτικής που είναι ασχέτη με δικαιοσύνη). Υπεκφυγή ή εναργής απάντηση; Αφήνονται πολλά στον νομοθέτη. Λοκιανή θεωρία εχθρική με φορολογία, Καντιανή όχι τόσο – ρίχνει βάρος στο εμπ δικαίωμα / ιδδ.

Βασικές συγχυσεις που προκαλούν κρίση προσανατολισμού δογματος ιδδ (δικαιώμα-συμφερον) & συγχρονες θεωρίες επί Καντ κ Λοκ (Νοζιακή κ Ρωλσιανή) & εφαρμογές όλων αυτών στο πλαίσιο της πανδημίας (νομικά κ οικονομικά)

20/4

Επισκόπηση: χρήσιμη αν ξεκινήσουμε από ένα χαρακτηριστικό ιδδ, η ολιγονομία (επεξεργασμένες από μεγάλους θεωρητικούς αρχές). Στο πεδίο του από μια ιστορική & φιλοσοφική οπτική γωνία, παρατηρείται ότι ο νόμος δεν είναι βασική πηγή δικαίου. Τότε τι είναι ; (απορία θεωρητικού ΗΔ ή θετικιστές Αγγλοσαξόνες) , ο νόμος κ το έθιμο δεν είναι. Αν είσαι Αγγλος θετικιστής δεν μπορείς παρά να μη θεωρήσεις τον δικαστή/ την απόφαση ως πηγή τέτοια. Αυτό είναι περιπλοκό. Τελικά, είναι κάποιες θεμελιώδεις αρχές που έχουν τύχει επεξεργασίας στα ΕΗΔ από κυκλούς ακαδημαϊκούς (μεγάλες νομικές σχολές βορείας ιταλίας κλπ). Αυτές οδήγησαν στις μεγάλες αστικές κωδικοποιήσεις, οι οποίες όμως είναι προϊόν ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΟΧΙ ΖΗΤΗΜΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ. Πολύ πρόσφατα μια επιτροπή (στο τέλος ο Μπαλής) έγραψαν ΑΚ. Βασίστηκε στα πορίσματα της επιστήμης του ιδδ.

Όταν κάνουμε σύγκριση common law και ΕΗΔ, και οι ξένοι κόσμοι, στο περιεχόμενο των λύσεων που δίνουν σε πρακτικά προβλήματα ιδδ φαίνεται να υπάρχουν κπ συστατικοί κανόνες, με τους οποίους αναγνωρίζουμε ότι το θεσμικό παιχνίδι είναι ιδδ. Πώς είναι

δυνατον να παιξουμε ποδοσφαιρο; Μποουμε καταρχας; Ναι, πώς; Με συστατικούς του ποδοσφαιρου κανονες. Ομοιως κ για σκακι. Πώς παιζουμε ιδδ; Με κπς κανονες, κ ωραια. Μποουμε να τους βελτιωσουμε; Ναι ιστορικα το χουμε κανει , εχουμε αλλαξει, μποουμε όμως να παιξουμε αλλαζοντας τους ΑΛΛΟ παιχνιδι; Νομιζω ναι. Μπορεις να πεις ότι στο ποδοσφαιρο κερδιζει ο καλυτερος;ναι, απλως ετσι κτ χανεται (πλεον μικρες ομαδες δν θα κερδιζουν, όχι πλεον εκπληξεις). Το να μην κερδιζει ο καλυτερος είναι όμως συστατικο του ποδοσφαιρου. Οι εναρετοι κερδιζουν όμως στο παιχνιδι ιδδ;; Ποιοι είναι λοιπον αυτοι οι συστατικοι του ιδδ κανονες; Παιχνιδι δημ δικαιου

Πχ κυνηγι & νομη -> πώς γινομαι ιδιοκτητης αγριου ζωου (θανατωση ή παγιδευση;) - παιχνιδι οικογενειακων ομοιοτητων. Μπορεις να βελτιωσεις ένα θεσμικο παιγνιο με τροποποιηση κπν κανωνων, αλλα από ένα σημειο κ υστερα αυτό μπορεί να σημαινει ότι παιζεις άλλο παιχνιδι (πχ δημοσιου δικαιου πια). Απαντηση στο πώς αποκτουμε κατι (προηγουμενο μαθημα). Στο τελος του κυνήγιου ξεουμε τι ανηκει και πού, ποιος θανατωσε τι. Τελικα αλλαζουμε το παιχνιδι. Πλεον κληρωση στα θηράματα. Παιζουμε ιδιο παιχνιδι ή το αλλαξαμε; Αν γντ με πλειστηριασμο; Αν η διανομη γινεται αναλογα με τις αναγκες καθενος; Παιζουμε παλι το ιδιο παιχνιδι ή το αλλαξαμε; Δλδ παιζουμε παιχνιδι δημοσιου δικαιου; Αυτή είναι η οπτικη μας γωνια, ετσι μπορεις να δεις τις κανονιστικες αποχρωσεις. Δεν σημαινει όμως ότι με μια μονο διαφορα (θεσμικα) αλλαξαμε κ παιγνιο. Στην ευρωπη εχουμε τη θεωρια της ληψης για την καταρτιση της συμβασης. Στο Αγγλοσαξονικο κοινοδικαιο είναι η θεωρια της αποστολης (καταρτιση απ όταν φευγει η δηλωση αποδοχης). Παιζουμε άλλο παιχνιδι καθενας ή το ιδιο; Ερμηνευουμε δηλ διαφορετικα θεμελιωδεις αρχες; Για common law είναι ευλογο διοτι η προταση δν σημαινει τπτ, ενώ σ εμας δημιουργει μια κπ δεσμευση. Δεν σημαινει ότι μια διαφορα ότι αλλαζουμε παιχνιδι στο φασμα των ομοιοτητων.

Αυτό το θεσμικο παιγνιο (δομη σχεσεων) μη διαν δικαιοσυνης συγκροτειται πανω σε διπολικες, διαπροσωπικες (2 προσωπα), συμμετρικες (αδιανοητη η θεση εναγοντος χωρις θεση εναγομενου κ το αντιθετο)- και ους. και δικονομικη σκοπια, ακριβως επειδη εχουμε ουσιαστικη αξιωση δεν επιλεγουμε εναγομενους. Ο αποδεκτης της αξιωσης μας είναι τετοιος.οταν παμε στο δικ επικαλουμαστε κατι π είναι δικο μας κ δν το χουμε στα χερια μας.

Ερωτημα: Πώς μπορούμε να γράψουμε δικόγραφο αγωγής από οπτικες διαφορετικες, που δεν υιοθετουν συστατικούς κανονες μη διαν δικαιοσυνης;. Αν δηλαδή δεν υποστώ βλάβη πριν πάω στο δικαστήριο κ ζητω αποζ από ατομο που μου προκαλεσε τη βλαβη (αυτό που καποτε ηταν στα χερια μ), αν αυτό δν ισχυει πώς γραφω δικογραφο;;, Που σημαινει ότι δηλ κάτι π χα καποτε είναι στα δικα του χέρια η τεσπα εξαφανίστηκε Αν αυτό δν υπάρχει πριν πάω στο δικ πως να γράψω δικόγραφο. Πως μπορεί να γράψει

οικονομική ανάλυση το δικόγραφο της αγωγής . Αν πάω στο δικαστήριο κ ζητάω αποζημίωση , εκείνη δν αποτελεί κίνητρο για να πάω στο δικαστήριο. Ούτε επίδομα. Είναι κάτι που είχα στην δικη μου σφαίρα κ πια δν το χω λόγω αθέτησης η αδικοπ. Αυτή είναι η δομή αυτών των σχέσεων/πλαισιο, κ με βάση το οποίο καλείται να λειτουργεί η κάθε οικονομία αγοράς κ συναλλαγών. Αδιαφορώντας γι αυτό το πλαίσιο, κρίση προσανατολισμού επιστημης ιδδ : Κριση προσανατολισμου δογματικης ιδδ -> αξιοσημειωτη συγχυση κεντρικων εννοιων -> δικαιωμα-συμφερον, βλαβη-ζημια, συμβαση-οιονει συμβαση. Έννοιες οικονομικές πολλές (συμφερον, ζημια).

ΔΙΚΑΙΩΜΑ - ΣΥΜΦΕΡΟΝ

Α) δικαίωμα κ συμφέρον: ποσο παίρνουμε σοβαρά τη διάκριση τους; ή ποσο σκεφτόμαστε με όρους συμφεροντος (συγκρουση δικαιωμάτων) ή όχι; Πχ από κοινοδικαιο ~ δικό μας γειτονικό δίκαιο -> Α χτίζει πάνω στο οριο με οικόπεδο Β & βγαζει κ τις καμινάδες. Ο β περιφρασσει δικο του οικοπεδο με μαντροτοιχο, συνεπεια να γυριζει ο καπνος στο σπιτι του α λογω ιδιομορφιας εδαφους κ ο α πηγαινει στο δικαστηριο ζητωντας κατεδαφιση επικαλουμενος τον τιτλο για χειροτερευση της καταστασης εξαιτιας του μαντροτοιχου. Απαντηση δικαστη: αν θες να μην μπει στο σπιτι σου καπνος είναι να μην αναβεις το τζακι. Εδώ θεωρηθηκε ως δεδ ο μαντροτοιχος όταν κληθηκε να κανει συγκριση καταστασεως βασει θ. διαφορας στις αδικοπ (κατασταση πριν κ μετα την ενδικη ενεργεια, ο μαντροτοιχος γ μενα είναι δεδ αρα καμια διαφορα), νομικα/κανονιστικα δεν φταιει ο μαντροτοιχος. Ελευθερια σημαινει κνς να μην εχει αξιωση (ο β εδώ δεν εχει). Κριτικη από πατερες οικ αναλυσης -> ο δικαστης δεν εκτιμα την πηγη της χειροτερευσης (τζακι ή τοιχος;), τα συμφεροντα α-β (χρηση ακινητου, τοιχου), δεν σταθμιζει αυτά μητε τις συνεπειες της αποφασης του. Σημασια διατηρησης τοιχου και κατεδαφισης για α-β αντιστοιχα. Τρελη αποφαση! Γουανριμπ: δεν ξερεις νομικα, στο δικαιο ισχυει το εξης -> δεν γινεται μονομερως (α) να κτισει κανεις πανω στο οριο αλλοιωνοντας δικαιωμα του β με την επιλογη του ως προς την ασκηση της ελευθεριας του. Το δικαιωμα πηγαζει απ την ιδιοκτησια. Η μον ασκηση ελ δεν αλλοιωνει δικαιωματα τριτων (σκοπια δικαιωματος). 2 ανταγωνιστικα σκεπτικα, που αλληλοαποκλειονται στο σκεπτικο. Στη νομικη πραξη κ θεωρια όμως τα χουμε κ τα 2 (στα εηδ). Αυτή είναι η κριση προσανατολισμου. Σκεφτομαστε με ορους δικαιωματος ή συμφ; Τυπολογια Χοφελντ – δομη σχεσεων: ο άλλος δεν εχει αξιωση (ο α εχει ελευθερια τοποθετησης οπου θελει με την εννοια ότι ο β δεν εχει αξιωση να μη το βαλει πανω στο οριο). Εχει σημασια εδώ ΚΑΘΕ ΛΕΞΗ. Ο β **όμως** εχει ελευθερια περιφραξης ακινητου ή μη; Έσυ εχεις αξιωση για μη περιφραση; Αν ο α εχει αξιωση μη περιφραξης, από πού πηγαζει; Ποια είναι η νομικη βαση; Ο λογος; Είναι η χειροτερευση μιας καταστασης; Αυτή εννοιολογικα σημαινει ότι κατι δν παει καλα με συμφεροντα (Γουανριμπ -> κτ να μην

εχει παει κτ καλα με δικαιωματα). Αξίωση μη περιφραξης δεν εχει ο α, δεν οικοδομουνται ετσι (από σκοπια δικαιωματος) οι σχεσεις γειτονων. Κανεις δεν εχει δικαίωμα (αμοιβαιοτητα = ελευθερια συνυπαρξης υπο ορους ισοτητας) να μην περιφραξει το οικοπεδο, να επιφυλαξει το δικαίωμα αυτό μονο για τον εαυτο του. Δεν γινεται ετσι. Το ιδ δικαιο απεχθανεται την ιδιοτροπια, δεν συνυφαινονται ετσι οι σχεσεις γειτονιας.

Β) αποτελεσματικη αθετηση συμβασεων, κατά την οικονομικη αναλυση εχουμε υποκειμενικη αντιληψη αξιας δηλ στο με ποσα καποιος είναι διατεθειμενος να μεταβιβασει κτ ή να αποκτησει κτ. Για εμενα κατι αξιζει 150 ευρω , αν μου αφησεις για λιγοτερα το παιρνω, για μενα 100. Με το να συμφωνησουμε στα 125 ε εχουμε αυξησει τον πλουτο, εχουμε βρεθει σε καλυτερη κατασταση (100 -> 125, 150 <- 125). Ερχεται ο γ, για τον οποιο το πραγμα αξιζει 500. Και ο γ βελτιωνει τη θεση του και ο α μπορει πληρως να αποζ τον β. Κανεις απ αυτούς δεν έχει χειροτερεύσει τη θέση του. Όλοι τη βελτίωσαν . Γιατί το δίκαιο να μην επιτάσσει αυτή τη συμπεριφορά; Χολμπς (επιστολη στον Πολοκ) -> το κοινοδικαιο λέει πως είτε εκπληρώνω συμβ υποχρεωσεις είτε όχι κ καταβάλλω αποζημίωση. Σε κάθε τέτοια υπόθεση έχω μια ευχέρεια. Αντίθετος ο Βασιλογιαννης σχετικα με αυτή την ερμηνεια κοινοδικαιου, η αρχή είναι πάντοτε *pacta sunt servanda* ενώ η αποζημίωση έχει στοιχείο αποδοκιμασίας, της μη συμμορφωσης σε μια αρχη. Απάντηση Πόλοκ: πρόβλημα, αυτή η συμπεριφορά/συμπαιγνία Α-Γ αποτελεί για κοινοδικαιο αδίκημα. Η έννομη τάξη δεν επιδοκιμάζει το να βρεθούν όλοι σε καλύτερη θέση. Διοτι είναι συμπαιγνια (ο λογος): Αγνοείται ο β εδώ. Εάν σκεφτούμε με όρους συμφερόντων , οι λύσεις πολύ διαφορετικές από αυτην την αποδοκιμασια της αθετησης. Προφανώς μια αθέτηση μπορεί να ναι οικονομικά αποτελεσματικη. Αν διαφωνεί το κοινοδικαιο κ τη θεωρεί αδίκημα τη συμπεριφορά, είναι απ τη σκοπιά δικαιωμάτων ΚΑΙ ΟΧΙ ΤΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ κ ειδικά από σκοπια β να εκτελεστεί η σύμβαση κ να γίνει εκείνος σεβαστός ως αντισυμβαλλόμενος (όχι σαν ανυπαρκτος).

Γ) υποθέσεις στις ΗΠΑ , «ανακάλυψη!» δυο νέων ένδικων βοηθημάτων σε επίπεδο αδικοπραξιων (ειρωνία). Ειρωνια: Όταν έχεις καθήκον επιμέλειας δεν θες κάτι νεο! Κάποιος εργολάβος πάει σε μια περιοχή που είναι αγροκτηνοτροφικη κ αγοράζει τμχ κτίζει κατοικίες κ τις πουλάει σε διάφορους. Αυτό δεν απαγορεύεται απ τον νόμο. Κάποια στιγμή αγοράζει από όλους κ φτάνει σε στραβόξυλο Ω που δεν πουλάει την μονάδα του. Ασκείται αγωγή κ ζητείται (λύση Μπαρτολους) για παύση όχλησης (ουσιώδης όχληση, σα να διατηρώ στάβλο παππού στο Κολωνάκι) κ ασυνήθης για την περιοχή του ακινήτου. Η χρήση όμως της γης ΕΓΙΝΕ ασυνήθης με το να ασκήσει ο εργολάβος ελευθερία να αγοράζει γη , να χτίζει σπίτια κ να τα πουλάει. Άσκησε ελευθερία κ μ αυτήν άλλαξε κ η χρήση της γης Εκεί που ο ω είχε συνήθη χρήση κατέληξε να ναι ασυνήθης. Χειροτέρευσ

από σκοπιά συμφέροντων, στριμώχτηκε. Ποιος θα αναλάβει το κόστος; Τι λέει το δικαστήριο εδώ; Υποχρεώνει τον ω να κλείσει τη μονάδα που έχει κ υποχρεώνει τον εργολάβο να καταβάλει αποζημίωση. Τρελα, διότι δεν μπορούμε να βρούμε σε τι έγκειται η παρανομία. Ο εργολάβος ελευθερία ασκήσε, δικαιώμα. Η άσκηση της δεν αποτελεί παρανομία. Σ όλα αυτά η απάντηση της σκοπιάς των δικαιωμάτων είναι η ζημία, ητοι η χειροτέρευση των συμφ όπου κάτσει. Πρέπει να επικαλεστείς ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ για να έχεις κπ αξίωση. Ο ω δν είχε κανένα δικαίωμα να ζητάει τη μη αγορά γης κ μη αλλαγή χρήσης της. Ο δικαστής προσπαθεί ν λύσει πρόβλημα της έννομης τάξης με μέσα ιδδ. Αυτό δεν γίνεται, εάν πραγματι υπάρχει πρόβλημα -> Πολεοδομικός σχεδιασμός = μέσα από δημόσιο δίκαιο κ όχι ιδδ. Στη γερμανία τροποποίησαν τον ΑΚ για προβλεψη αποζημιωσης. Η 1^η επιτροπή που ειχε αναλαβει ΑΚ δεν ηθελε την ιδεα ρυθμισης καταστασης αναγκης, διοτι δεν γίνεται αυτό από τον ΑΚ. Σημαινει δικαίωμα σου να χρησιμοποιησεις/καταστρεψεις πραγμα τριτου κ συγχρονως να καταβάλεις ευλογη αποζ. Η αποζ θελει παρανομια, εσυ όμως ασκεις δικαίωμα σου! Η 2^η επιτροπή θεωρησε ότι η ρύθμιση είναι ξενή στην ιδεα ιδδ. Αυτό δεν ισχυει για το διοικητικο ή στο δημοσιο δικαιο (ειδικα για πανδημια, εχουμε αξιωσεις λογω περιορ μετρων από ΝΟΜΙΜΗ ενεργεια δημοσιου – νοειται αξίωση μας εδω). Θεμα διανομης των βαρων εδώ που στο ιδδ vs κατι εχασα από δικη σου αδικοπραξια ή αθετηση).

>>Τελειως άλλη η λογικη συμφεροντων (σταθμιση, αξιοποιηση ευκαιριας στην αθετηση). Ελα όμως που τα δικαιώματα ετσι είναι!αυτο σημαινει δικαίωμα. Στο τελος εχεις κ το εξυπνο δημοσιο που κλεινει το ματι (τοσα εβγαλες, δωσε κατι στον ω να βγει απ τη μεση!

Δ) Περιφημο δογμα 281ακ: εχει νοημα να προσθεσουμε εννοια δικ αν οριζουμε με οπτικη συμφ ζητηματα καταχρησης; Είναι αυτό τελικα το δικαιο μας; Αν ναι, τοτε οντως κριση ή ακομη και βαθεια απαιδευσια. Ενας νομος είναι Σ ή αντιΣ. Μπορει να είναι περισσοτερο ή λιγοτερο Σ,αντιΣ; Μπορει να πει καποιος εξαρταται απ τις συνεπειες της κάθε επιλογης; Περισσοτερο ή λιγοτερο αθως ή ενοχος κπς; Εχω δικαίωμα κατά δημοσιου από αντιΣ ; εξαρταται από συνεπειες, από το ποσοι αλλοι εχουν ιδιο δικαίωμα; Αν ναι, τοτε κν πολιτικη, όχι νομικα. Οι πολιτικοι ετσι πρεπει να κανουν -> επιδοματα και # δικαιουχοι. Αν όμως ειμαστε δικαστες; Το κν ο ΑΠ σε υποθεσεις εργ δικαιου, 281ακ. Το κν το ΣτΕ->Αναδρομικές αποδοχές επειδή θεωρήθηκε ένας νόμος αντιΣ: αν ο νόμος είναι αντιΣ έχω το δικαίωμα από τότε που έγινε η περικοπή βασει του αντιΣ ν. Το στε λέει ότι θα ορίσει εκείνο τον καιρό της αντιΣ, δεν μετραει η εκδοση του νομου. Αυτό είναι η πολιτικη, κ αν εχεις ή όχι το δικαίωμα εξαρταται απ τον #. Κρίση προσανατολισμού, απαιδευσια ή ωμά άσκηση πολιτικής μεσω δικαστηριου, παιρνοντας εξουσια ;

ΒΛΑΒΗ – ΖΗΜΙΑ

1) Ίδια κρίση προσανατολισμού παρατηρείται κ στην αναγωγή της βλάβης στη ζημιά δηλ της προσβολής δικαιώματος στη χειροτέρευση κπ συμφερόντων μας. 914 ακ κ γερμανική/ αγγλοσαξονική έννομη τάξη. Εμείς αγνοούμε το πως προέκυψε το 914, έχουμε κπς πρόσθετες απορίες έτσι. Δν διαβάζουμε πίσω απ αυτό το ΡΔ, το χάσαμε, λόγω κωδικοποίησης γίναμε νωθοί. Πιστεύουμε ότι η λύση βρίσκεται στην έννοια (παρανομως, υπαιτιως, ζημια,αποζ) – ανοιγουμε λεξικο. Είναι όμως στο ποιοι λόγοι συνηγορούν στην αποζημίωση όταν παρανομα κ υπαιτια κπς εβλαψε. Εδώ χρειάζεται μια ιστορική αναδρομή.

Πχ ένα συνεργείο έχει αναλάβει έργα στο δίκτυο ηλ ρευματος. Βλάβη κ υπολειτουργία επιχείρησης. Αντι για 1000 πακέτα βγαζω 500. Μπορω να ζητησω αποζημιωση απ το συνεργείο; Το αγγλοσαξονικο έχει τα γνωστα ε.β. αδικοπραξιων. Σε τι εγκειται η δυσκολια αγγλου κ γερμανου να πουν κατευθειαν αγωγη αποζημιωσης κ σε τι η δικη μας ευκολια; Στο ότι αγνοουμε πώς προεκυψε το 914 vs 853 γερμκωδ , το οποίο ο γερμανος δεν αγνοει κ το έχει στον κωδικα του. Αν παμε πίσω στο ρδ ισχυει η αρχη η ζημια οπου κατσει, εκτος εάν έχεις αξιωση αποζημ κατά ορισμενου προσωπου για 1-4 λογους, εάν δλδ έχεις προσβολη σε 1-5 απολυτα αγαθα ή σε κπ αναλογα αγαθα όπως αργότερα προστεθηκαν (ζωη, τιμη, ιδιοκτησια). Όταν αργότερα οι μεγάλοι νομικοι τη ηπειρωτικη ευρωπης (σχολη Γκροτιους) ερχεται να συλλαβει ορθολογικα τη ρωμαικη δηθεν περιπτωσιολογια, λειει ότι οι προσβολες στη σωματικη μας ακεραιοτητα, ελευθερια, τιμη, ιδιοκτησια μας αποτελουν προσβολες αρχης δικαιοσυνης (της μη διανεμητικης δικαιοσυνης) που επιτασσουν επαναφορα πραγματων στην προτερα κατασταση. Όλα αυτά είναι παρανομα κ αντικεινται στο δικαιο. Όταν έχω παρανομια δηλ προσβολη αυτων των αγαθων κ υπαιτιοτητα τοτε έχω βλαβη κ αρα αποζ. Δεν είναι κάθε χειροτερευση της κατ μου βλαβη για την οποια ζητω απόζ. Ισχυει ο κανοντας η ζημια οπου κατσει, εκτος εάν προσβολη απολυτων αγαθων . όταν μιλαμε για καθηκον επιμελειας αγαθων των αλλων, τα αγαθα είναι αυτά. Όταν ο ΑΠ μιλαει για γενικο καθηκον, εδώ περιλαμβανονται σχεδον όλα κ πρεπει να περιορισθει αυτό. Οι αρχες της μη διανεμητικης δικαιοσυνης δεν επιτρεπουν να μετακυλουμε κοστος επιλογων στους αλλους. Διατηρηση σχεσης συμμετριας εναγοντος- ομενου. Ομοιως κ για υπαιτιοτητα: τυπος Χαντ, έχω τετοια όταν το γινομενο της πιθανοτητας της ζημιας επί το υψος της ζημιας είναι μεγαλυτερο από το κοστος των μετρων για την αποτροπη της. Πολ/μος υψους με πιθανοτητα. Η ζημιά που μπορώ να προκαλέσω είναι 1 εκ και η πιθανότητα 50%. Για να την αποτρέψω παίρνω σύστημα αποτροπής 600 χιλ ευρώ. Είμαι οκ; Η απάντηση θεωριών μη διανεμ δικαιοσύνης είναι ότι είναι αδιάφορο το κόστος, η πιθανότητα είναι κρίσιμη. Δεν έχεις ποτε ευχέρεια πρόκλησης ζημιάς στους άλλους με τέτοια πιθανότητα. Το κόστος όμως είναι ασήμαντο . Το δίκαιο αποδοκιμάζει αυτήν την πράξη με την τόσο υψηλή πιθανότητα. Σχολη Τοροντο -> φιλοσοφια κυριως ιδδ.

ΣΥΜΒΑΣΗ – ΟΙΟΝΕΙ ΣΥΜΒΑΣΗ:

Σύμβαση = αντιστάθμισμα (consideration), μπορώ να αποκτήσω Αιφελ με εγκυρή σύμβαση όμως πρέπει να δώσω κτ. Κάτι πρέπει να φύγει από μένα για να χω συμβ. Αυτό έχει οδηγήσει σε χαριτωμένα παράδοξα που λυνονται με άλλες αρχές: Κινδυνεύω να πνίγω κ κπς με σωζει. Έτσι του δίνω 30 χιλ ευρώ για καλή πράξη, τα ξεχναω. Δεν τα δίνω κ αγωγή. Η απάντηση του δικ είναι ότι όταν υποσχέθηκες είχες τη ζωή σου, δεν υπήρξε αντιστάθμισμα – δεν εφυγε κατι για να δώσεις τα λεφτα. Αυτή η σύμπ αποδοκιμάζεται μεν αλλά μ άλλες αρχές, όχι μ εκείνες της σύμβασης. Το δεύτερο πρόβλημα π αντιμετωπίζει η θεωρία κοινοδικαιου είναι η ισότητα αξίας παροχής κ αντιπαροχής. Τέτοια ισότητα δεν απαιτείται γ να χω εγκυρή σύμβαση. Αν όμως προδηλη κ σε ακραίο βαθμό ανισοτητα, ψαχνω -> δωρεα; Αν τηρηθηκε τυπος όλα οκ. Για επένδυση; Βλεψη για ενταξη σε σχεδιο πολεως κ στοχευση σε μελλοντικο υψηλο κερδος. Αν εχω αναλογες καταστασεις δικαιολογείται πληρως η ανισοτητα. Αν όμως συστηματικη ανισοτητα, κτ δν παει καλα κ εκμεταλλευση θεσης ισχυος (κρατος, τραπεζα, ΓΟΣ). Θα σου πει η ε.τ. το περιεχομενο της συμβ. Αυτό είναι ιδδ; Συμβατικο; Περιπτωση συμμετοχης σε κλινικη μελετη- πρεπει ηδη πριν βαλω υπογραφη να εχει δημιουργηθει με τους ορους της επιστημης. Χωρις κινδυνο για εμενα που λαμβανω μερος. Κ ο,τι άλλο απαιτει(αρχες διοικδικ) για να χω αδεια να την κανω ως κλινικος ιατρος. Είναι ναι ή όχι. Θελει μεν συμβ στοιχειο για να παρω μερος στη μελετη (σε βαρος μου), αυτό όμως δν είναι ιδδ αν δεν υπαρχει δυνατοτητα δισμορφωσης συμβ περιεχομενου. Παραδειγμα αντιμετωπισης οιονει συμβ ως συμβ ΑΠ: παράδειγμα ελληνικής έννομης τάξης π αντιμετωπίζει οιονεί ως σύμβαση, κ απρόοπτη να μην είναι η μεταβολή συνθηκων αντί για 388 πάω 288 κ εγώ, η έννομη τάξη (νομος ή δικαστης) θα πει πως είναι η σύμβαση. Αυτό είναι δίκαιο συμβ; Ο Σουρλας λειει ότι αυτή είναι η αντιληψη των συναλλαγματων (δεν υπαρχει η εξ υποκ διασταση δεσμευσης). Η δεσμευση αναφερεται σε μια εξ αντικ ισοτητα. Εάν διαταραχθει αυτή επεμβαινει ο δικαστης. Κοινοδικαιο: λυση!

1)ΑΠ: Δεν υπαρχει αυτή η εξ υποκ διασταση δεσμευσης. Αναφερεται σε μια εξ αντικ ισοτητα παροχης αντιπαροχης. Εάν διαταρξη, επεμβαση δικαστη. Κοινοδικαιο: λυση συμβασης. ΕΗΔ: καλη πιστη, αναπροσαρμογη. Ποιος σεβεται το δικαιο των συμβ; Όταν ο δικαστης γραφει συμβαση εξακολουθουμε να παιζουμε παιχνιδι συμβασεων ή παιζουμε άλλο παιχνιδι; Τα μεσα είναι ιδδ ή δημ δικ; Αγορα μισθωτηριων απ το περιπτερο παλιότερα. Τι σημασια ειχε αυτό; Θα μας πει ο δικαστης μετα τι εχουμε συμφωνησει. Αυτό είναι ιδδ; Είναι δικαιο συμβασεων; Τι εννοουμε όταν λεμε συμβαση; ->

2)μικτη εννομη ταξη Ισραηλ: διαφωνια Γουαινριμπ με Μπενσον -> ζητημα 914 ή μη γνησιας διοικησης αλλοτριων, εργολαβος που πηγαινει στον προμηθευτη του κ κανει

παραγγελία οικοδομικού υλικού. Αναπροσαρμογή τιμής υλικών. Ο εργολάβος δεν πήγε να αγοράσει στις νέες υψηλές τιμές, περιμένε κ επεσαν κ αγόρασε μετά. Κάνει όμως αγωγή κατά προμηθευτή κ ζητά κέρδος που εβγάλε (όχι αποζημίωση, δν ζημιώθηκε). Από σκοπία αρχών δικαίου (όχι εννομών τάξεων) ή αρχών αποτελεσματικότητας εννομής τάξης, ποια είναι η λύση; Η θέση κπν απ τους εμπλεκόμενους έχει οπωσδήποτε βελτιωθεί κ κανενός η θέση δν έγινε χειρότερη. Γίνεται ο εργολάβος να διεκδικήσει κέρδος προμηθ; Γ: δεν απέκτησε ο εργολάβος εμπ δικ πριν απ την παραδοση, αρα δν γίνεται να ζητηθεί κέρδος. Εχουμε υποσχέση, δεν τηρείται μεν αλλά αυτό ακριβώς σημαίνει ότι δεν έχουμε παραδοση. Που σημαίνει ότι στο πεδίο των αρχών που μας ενδιαφέρει, ο εργολάβος δν απέκτησε δικ στο οικοδ υλικό διότι δεν παραδοθήκαν. Η παραδοση μοιάζει με κατάληψη αδεσποτού~ γντ υπο συνθήκες δημοσιότητας κατι περνάει στη δική μου φυσική εξουσία κ αρα έχω εμπ δικ! Εναντίον όλων! Εδώ αυτή η κίνηση δεν έγινε, δεν υπήρξε παραδοση. Αν το πράγμα ήταν στην ιδιοκτησία του εργολάβου κ ο άλλος το χε πουλήσει κ το χε πάρει στα χέρια του θα του ζητούσες αυτό π εβγάλε γτ δεν του ανήκει, ανήκει σε σένα ως κυρίου του πράγματος. Με το να ασκήσω την αγωγή αυτή ήδη έχω εγκρίνει τη μεταβίβαση του προμηθευτή στον τρίτο κ του λέω «δώσε μου ο,τι εβγάλες» εδώ όμως αυτό δν συνεβη, Μ: θέλουμε θεωρία για το τι είναι σύμβαση κ μια για την αθέτηση. Στις ηπα υπάρχει θ εργαλειακού τύπου που θέλει να συλλαβεί τις συμβάσεις κ την αθέτηση με ορους ποινικού δικαίου (αντιθετικιστής Φουλερ) -> η αποζημίωση που επιδικάζεται στην περίπτωση αθέτησης συμβ είναι μια κυρώση που εγγυάται την τήρηση των συμβ. Διότι ζητώ κτ που θα είχα αν όλα είχαν τηρηθεί. Μ: Η σύμβαση είναι μορφή περιουσιακής μεταβίβασης, ήδη με την υποσχέση το πράγμα είναι στη σφαίρα δικαιοκτησίας μου, απλώς είναι σε ξένα ακόμη χέρια. Σεβασμός στην τήρηση συμβάσεων = αυτό που μ ανήκει κ είναι στα δικά σου χέρια, πρέπει να έρθει στα δικά μου. Ναι μεν εδώ πριν την παραδοση δν έχω εμπ δικ, δηλ δεν μπορώ να στραφώ εναντίον οποιουδήποτε αλλά ειδικά στον προμηθευτή, για τον προμηθευτή μου, το πράγμα είναι δικό μου. Με το να το πουλήσει σε τρίτο, παρενεβη στη σφαίρα μου. Ήταν μια διαθήκη ανεπιτρεπτή διχώς τη συναινέση μου. Το κριτήριο δν είναι τι βελτιώνει την κατ όλων, αλλά το τι σημαίνει δικαίωμα ως τίτλος εξαναγκασμού, του τι μπορώ να ζητήσω απ τους άλλους. Δν σημαίνει ότι το δικ είναι σχετο με συμφ, αλλά για επικλήση βλάβης συμφ πρπ να χω δικαίωμα μη προσβολής συμφ μ. Γερμ ΑΚ: ζητάω απόζ κ όταν ο νόμος προσδιορίζει προστατευτέο εν.συμφ.

3) Ν.Ζηλανδία: παίζουν στη νζ το παιχνίδι του αστικού δικαίου ή έχουν αλλάξει; Εκεί γενικεύσαν ένα ζήτημα ασφαλισής. Μπορώ να συλλαβώ τις αδικοπραξίες ως ατυχήματα στο πλαίσιο της ασφαλισής. Αυτό όμως σημαίνει ότι αντιλαμβανόμαστε το πεδίο των αδικ με ορους αμελείας. Με το στοιχείο της αμελείας μπορώ να τις συλλαβώ ως τέτοια, όταν όμως υπάρχει δολός με καλύπτει η ασφ; Όχι. Γιατί όταν έχω την περίπτωση του δόλου

δν μπορω να παιξω το παιχνιδι των δικαιοπραξιων; Πεδιο απροσεξιας, επιπολαιοτητας. Οκ , δν εχουμε μια τυρρανικη εν.τ, επιτρεπεται να ειμαστε απροσεχτοι. Πληρωνω εδω ασφαλιστρα.ο δολος όμως ανεπιτρεπτος στην προκληση βλαβης. Αυτοτελεια ποινικου δικαιου. Πρεπει να περασει απ το δικαιο δικαιοπραξιων το ποινικο δ. Στον εγελο, το ποινικο δικαιο θελει τουλ ενσυνειδητη αμελεια. Όλα τα αλλα είναι ιδδ. Γιατι αυτό; Είναι μια κανονιστικη αποχρωση, που μαςδινει έναν τιτλο όταν ο άλλος εχει διαπραξει ένα αδίκημα εις βαρος μου, να μπορω να απαιτησω ΑΠΟ ΑΥΤΟΝ την αποζημιωση κ όχι απ την εταιρια. Είναι η διαπροσωπικη ηθικη

4) καναδας, τριτενεργεια συντ δικαιωματων, αποκρουση της με τροπο ιδιαιτερο: εγκυος δυστυχημα κ βλαβη με υπαιτιοτητα λογω οδηγησης σε κατ μεθης. Αυτονομια εγκυου κ σωματικος δεσμος με εμβρυο , οποτε όχι βλαβη εμβρυου (γουαινριμπ). Αν το εκανε με δολο για να εκδικηθει εραστη; Είναι κρισιμη αυτή η διακριση;γτ μας προβληματιζει; Ο Γ λει το εξης: εάν από τη δικη μου πραξη μπορουσε να προσβληθει μονο το εμβρυο, δεν εχει εναντιον μου αξιωση – σωματικος δεσμος. Εάν όμως μπορουσε να προσβληθει ΟΠΟΙΟΣΔΗΠΟΤΕ απ την πραξη αυτή, κ σ αυτην την κατηγο ηταν κ το εμβρυο, τοτε εχει αξιωση,ιδιοφυης κατασκευη αλλα παλι δν πειθει

5)ποσο απαιτητικο είναι να σκεφτεσαι με ορους δικαιωματων: δυο κυνηγοι πυροβολουν από αμελεια στο δασος, τραυματιζουν αλλον κυνηγο. Εκεινος δν μπορει να αποδειξει ποιος τον χτυπησε, ποινικα η υποθεση δν μπορει να σταθει, στην αστικη δικη είναι κ οι 2 εις ολοκληρον . δν είναι ότι εσυ με την αμελη συμπ σου με τραυματισες. Είναι ότι με την ιδια συμπ κατεστη αδυνατη η αποδειξη ποιος τραυματισε. Επληγη δικαιομα αποδειξης εδω. Αν αθωωθουν ποιος κινητρο να μην πυροβολει; Αν εις ολ τοτε εμπλοκη ολων. Δν είναι δυνατο όμως από σκοπια δικαιου π απαιτει αποδειξη. Δν μπορω να επιλεξω εναγομενο. Δν αρκει αυτή η αμεση αναφορα σε συμφ ή μακροπροθεσμους ή αλλους στοχους.

.....

Χατζης (συνεπειοκρατες & οικ αναλυση): πριν μπουν τα συστηματα ασφαλειας στις τραπεζες,παλια δν υπηρχε ελεγχος. Στατιστικα απορουσαν γτ δεν γινονταν ληστειες (πολύ χαμηλη πιθανοτητα εξιχνιασης). Γι αυτόν τον λογο όμως δν ληστευουμε; Αν παντοτε τα κερδη από παρανομια υπερτερουν εκεινων συννομων πραξεων, σημαινει ότι δν σκεφτομαστε ολοι με οικ ορους. Εχουμε ηθικη. Ειμαστε τα κοροιδα; Η απαντηση του δικαιου δν είναι αυτή, δεν επιβραβευει τα κοροιδα με το να θεσπιζει αδικηματα. Ενας πειρασμος κοινοδικαιου: περαν της ποινης & χρηματικη ποινη (εηδ ορος) που όμως το ποσο θα παει στην τσεπη εναγοντος-θυματος. Η ποινη δν εναρμονιζεται με αρχες μη διαν δικαιοσυνη. Η ΕΗΔ εχει καλυτερη απαντηση: είναι τα μεσα ιδδ. Είναι ξενη όμως η ιδεα ότι στηνεις δικη ποινικου χαρ με μεσα ιδδ. Είναι αλλοι οι αποδεικτικοι κανονες εδω, το

τεκμηριο αθωοτητας, το βαρος αποδειξης κλπ είναι διαφορετικα. Υπαρχουν προβληματα αρχης.

Διοικητικη συμβαση , ευθυνη κρατους: αρχη ισοτητας ολων στα δημοσια βαρη (η βαση)
-> αρχες μη διανεμητικης δικαιοσυνης.

Είναι ασημαντη για την οικονομικη αναλυση η εγκριση του β στην αθετηση: μιλαμε για αποτελεσματικη αξιοποιηση πορων. Για χειροτερευση καταστασης θελω βλαβη δικαιωματος. Ιατρικως ενδεδειγμενη επεμβαση σε σωμα ασθενους: εγινε καλα χωρις συναينهση του => αδικημα. Θεραπευτικο προνομιο, ο ιατρος ξερει κ δν ρωταει τον ασθενη, σιγα σιγα υποβιβασμος εννοιας αυτονομιας (με εξαιρεσεις) – πλεον δεν νοειται επεμβαση χωρις συναينهση . Διαφωνουν κπ γερμανικα δικαστηρια αλλα αυτη είναι η συγχρονη ταση.

Εις ολ όχι ακριβως όπως την ξερουμε, το σκεπτικο είναι πώς μπορουμε να τιμωρησουμε έναν απ τους δυο ελλειψει αποδειξεως. Ερμηνεια αρχων μη διανεμητικης δικαιοσυνης για την ευθυνη προστησαντος εδώ, να βρουμε έναν αλλον λογο (ιδια αρχη μεν , αλλα ευθυνεται ή όχι κπς;). με διευρυνση εξουσιας διευρυνεται κ η ευθυνη κπ απεναντι μας; Διοτι θα υπαρχει ετσι κπ ασυμμετρια. Το προβλημα π χουν αυτές οι θεωριες είναι αν δικαιολογουν τη κλεγομενη αντικ ευθυνη κ μεχρι ποιου δημειου; σκοπια αρχων μη διαν δικαιοσυνης (παρανομια & υπαιτιοτητα). ΠΧ καποιος κατεχει σιδηροδρομο(η ιδεα εγκειται στο ασυνηθιστο του κινδυνου κ όχι στη συνεπεια), το πώς εχω διευρυνει τη δυναμη επεμβασεως μου νομιμα προκαλωντας ασυνηθιστο κινδυνο & δυσαναλογια μ τη δραστηριοτητα μου. ΙΔΙΟΤΡΟΠΙΑ, δεν παιζοτουμε πια το ιδιο παιγνιο ισοτητας όταν καποιος δημιουργει κινδυνο, αυτό κτ λει για αντικ ευθυνη σου. Η αντικ ευθυνη δν ταιριαζει βεβαια με ιδδ για αναγνωριση της ως μορφης ευθυνης.

Πώς ερμηνευει ο Καντ τα περιφημα προσταγματα ρουλπιανου (που μτφρ οι βυζαντινοι)
-> όχι χρηση μου ως μεσου ή αυτό που σου ανηκει πρπ να είναι στα χερια σου. ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ στην αθετηση κ στη σχεση με ιατρο~! Αλλιως όχι συνθηκες ισοτητας κ ελευθεριας, κτ δν παει καλα. Αυτος είναι ο πυρηνας της σχετικης ιδεας. Προσωποκεντρικη κατασταση αλλιως δεν εχω βλαβη (μπορει να χω ζημια). Η ζημια μου από ανταγωνισμο δεν αποτελει βλαβη. Εάν όμως ερθει και μου παρει απ το ταμειο ταμισα(ληστεια) αυτό είναι βλαβη, προσβολη δικαιωματος εδώ. Αυτή είναι η Καντιανη αντιληψη. Στενη συνδεση με δικαιομα. Συνταγματολογικη αναγνωση εννομης ταξης μεν, αλλα δεν είναι μονο αυτη (το Σ είναι επομενο κεφαλαιο της ε.τ., ο καντ ξεκινα από γααδ κ εμπ δικ)

11/5/2021

Ρομπέρτ Νοζίκ (Λοκίανες & Καντιανες θεωρίες για ιδιοκτησία και προεκτάσεις) -> η μονή δικαιολογητική συνδεση δικαιου κ οικονομίας είναι το δικαιο των συναλλαγών/ συμβάσεων. Όλα τα άλλα (φορολογία, επιδοματα κλπ) είναι εντελώς ανομιμοποιητα. Θεωρία χωρίς θεμελία; Αρχή βιβλίου: τα άτομα έχουν δικαιώματα ... (Νειγκελ). Δεν είναι ορθή αποτίμηση, είναι καθήκον κάθε αναγνώστη να βρει τα θεμέλια της. Αυτά βρίσκονται στη Λοκίανη και Καντιανή φιλοσοφία. Είναι λοιπόν θεωρία που προβάνει σε 2 παραδοχές σε μεγάλο βαθμό Λοκίανες: α)ιδιοκτησία επί του εαυτού (πώς δικαιολογείται η ιδιοκτησία βάσει Λοκ κ κατοπιν δικαιολογείται οτιδήποτε από συναλλαγές που βασίζονται σε αυτήν την πρωτοτυπή κτηση που δικαιολογείται απ την εργασία μας (ιδιοκτήτες του σώματος , ικανοτήτων ,εργασίας μας κλπ). Παραδοχή Νοζίκ στο Λοκίανο πνεύμα παροτι ασκεί κπ κριτική στην αντίληψη του Λοκ. Και καντιανό πνεύμα όμως, αφού αυτό δεν παύει να ναι και η προσωπική μας αυτονομία. Δεν είμαστε μέσα που κπ μας χρησιμοποιουν για επιτεύξη σκοπού. Είμαστε αυτοσκοποί, με δικαιώματα αξία σεβασμού = να ζητείται συναίνεση. Δικαιώμα νο1: αυτοκτησία =ιδιοκτησία επί του εαυτού, δικαιώμα νο2: άμυνα στις επιθέσεις των άλλων (Χομπς: καιτοι οπαδός του κράτους, ποτε στέρηση δικαιώματος άμυνας). Και τα δυο ισάξια.

Αντιμετώπιση αναρχικών αντιρρήσεων. Τον ενδιαφέρει ένα είδος αναρχισμού που ισχυρίζεται ότι δεν είναι ποτε δικαιολογησιμη (ηθικά)η ύπαρξη του κράτους. Είναι αδύνατο να προέλθει ένα κράτος χωρίς να παραβιάσει θεμελιώδη δικαιώματα μας. Εκείνο συνδέεται παντοτε με την άσκηση βίας (πυρηνας κράτους) κ αυτή η άσκηση βίας δεν μπορεί ποτε να συμβεί χωρίς να παραβιάσουν τα δικαιώματα μας (τα θεμελιώδη). Από πού κι ως πού; Θεωρεί ότι έχει ένα επιχείρημα να αντικρουσει αυτήν την αναρχική αντίρρηση, θεωρεί ότι δεν στεκεί ο αναρχισμός. Αναπτύσσει έτσι μια επιχειρηματολογία που είναι η εξής: τα κράτη δεν είναι νομιμοποιημένα με έναν τέτοιο τρόπο που μπορούν να καμφούν την αναρχική αντίληψη. Βασικά, οι αναρχικοί έχουν δίκιο. Η βία όμως είναι κατά βάση ανομιμοποιητη. Είναι άλλο το επιχείρημα όμως, είναι δυνατό να προέλθει ένα κράτος που καπως θα μοιάζει με τα προυπαρχοντα και που θα ασκεί το μονοπωλίο βίας χωρίς παραβίαση 2 θεμελιώδων μας δικαιωμάτων (δες πάνω). Ο νοζίκ χρησιμοποιεί επιχείρημα που στα οικονομικά (ή δημοσιογραφία συνηθεστερα) είναι επιχείρημα της αορατού χείρος (αρχική αντίληψη Ανταμ Σμιθ): σε μια αγορά, αυτοί που μετεχουνε στις συναλλαγές πολλές φορές χωρίς να επιδιωκουν κπ γενικό καλό, αποβλεπουν στο συμφέρον τους. Κάθενας κοιτάζει την παρτή του, κερδοσκοπία που δεν καταγγέλλεται. Το τελικό αποτέλεσμα είναι η ευημερία. Ο Νοζίκ λέει πως παροτι κανείς δεν σκοπεύει να δημιουργηθεί κράτος, το τελικό αποτέλεσμα ενδεχεται να'ναι η δημιουργία νομιμοποιημένου κράτους. Διαφορά από θ. κοινωνικού συμβολαίου: η δημιουργία είναι

σκοπος για αντιμετωπιση κρατους (Χομπς, Λοκ, όχι Καντ). Στον νοζικ υπαρχει μονο μια φυσικη κατασταση ελευθερης αγορας χωρις κρατος. Πώς γινεται από δω να προκυψει κρατος νομιμοποιημενα; Μεσα από μια διαδικασια με αφετηρια αρχικη κατασταση ελ.αγορας. αυτή η αφετηρια εχει συγγενεια με μια άλλη θεωρια για προελευση χρηματος: α) κρατικη: το κρ εκδιδει νομισματα κ υποχρεωνει συναλλαγες υποχρεωτικες κ εξαναγκαστες (πχ αποζημιωση) πανω σ αυτό το νομισμα (που εχει ορισθει), β) ~ νοζικιανο επιχειρημα, μπορουμε να υποθεσουμε ότι ολες οι συναλλαγες σε μια ελευθερη αγορα γινονται χωρις χρημα. Η συλληψη του δεν υπαρχει, δεν εχει ακομα επινοηθει, πώς θα ηταν τοτε η αγορα; Εστω ότι ειμαστε ανεξαρτητοι παραγωγοι (Μαρξ) κ ανταλλασσουμε προιοντα σε μια ελ αγορα με αλλα. Επειδη αυτό το πραγμα δεν παει πολύ μακρια (κανεις δεν θελει υποδηματα, ενώ εγω θελω κρεας). Επομενως, σε ένα επομενο σταδιο είναι αναμενομενο ότι κπ θα αποθηκευουν κπ εμπορευματα (τα πλεον περιζητητα) ώστε να πηγαινουν στην αγορα κ να τα ανταλλασσουν με κτ που επιθυμουν στη θεση του προιοντος που οι ιδιοι παραγουν. Ετσι κπ προιοντα είναι ενδεχομενο να παρουν τη θεση ενός γενικου ισοδυναμου στις συναλλαγες(σιτος, οινος, ελαιον) για να κν πολύ πιο ευκολη της ζωης τους. Σε ένα τελευταιο σταδιο αυτά γινονται χρημα.

****Α)** απολυτη ισοτητα, 10% -> στην τσεπη από κάθε εισιτηριο. Νοζικ: αντιρρηση δικαιουσνης υπολοιπων; Βλαβη; Όχι – υπογραφη. Συρροη και πληρωμη εισιτηριου. Βλαβη; Με βαση αυτά που βγαζει ο παικτης, γντ να ζητηθει κατι; Όχι γιστι αν τηρηθουν οι 3 αρχες δικαιουσνης (αποφυγη αδικηματος κλπ) που διεπουν κτησεις και μεταβιβασεις= δικαιο. Όμως παραβαση κριτηριων ισοτητας. Αρα θες συνεχη επεμβαση στη ζωη των αλλων.Προβληματικο.

Β)Ασκηση ελευθεριας = μη προκληση βλαβης. 24 ανδρες – 24 γυναικες,επιλογες αλλων κ γενικα δραματικη δυνατοτητα επιλογης. Αν οι αλλοι επελεξαν δεν εχεις βλαβη. Για διανεμητικη δικαιουσνη θες διαρκη επεμβαση στη ζωη των αλλων.

Ετσι θελει ο Νοζικ να δημιουργειται το νομιμοποιημενο κρατος. Στη φυσικη κατασταση ελ αγορας χωρις κρατος, εχουμε αυτά τα δυο πολύ πλουσια δικαιωματα. Δεν είναι αναγκαιο (ηθικα κλπ), είναι όμως ενδεχομενο/ αναμενομενο να δημιουργηθουν κπ ειδικες προστατευτικες ενωσεις, ιδιωτικες (εταιριες που πωλουν προστασια, αντι να ασκεις το δικαιομα σου για αμυνα, το οποιο δν ξερουμε αν μπορεις ν το ασκησεις κ αποτελεσματικα κ αν εχεις κτ καλυτερο να κνς, αναθετεις λοιπον ασφαλιστρο στην ενωση για αναληψη της προστασιας σου). Οι (καλοπιστες) ενωσεις ασκουν βια πληρως νομιμοποιημενη (αφου ειμαι πελατης, αντι εμου αμυνεται). Αυτό θα δημιουργησει και μια κατασταση συγκρουσεων (ποιος το αποκλειει;), αυτές οι συγκρουσεις μπορουν να λυθουν με ενωσεις β' βαθμου κ.ο.κ. είναι ενδεχομενο να δημιουργηθει μια και μονη προστατευτικη ενωση -> μονοπωλιο βιας (Βεμπερ κλπ), υπερελαχιστο κρατος=ηθικα

προβληματικό κρατος (νοζικ). Ας φανταστούμε ότι δεν είμαι πελάτης αυτού του κρατους, υφίσταμαι όμως τη βία κ τον περιορισμο του (αστυνομία, στρατος, δικαστηρια-> διαφορες μεταξύ πελατων, προστασία ιδιοκτησίας μας). Τότε είμαι υποχρεωμένος ως υπερελαχιστο κρατος να δώσω σε εσένα που δεν είσαι πελάτης μου ο,τι δίνω στους πελάτες μου (αυτό το κν από υπερελαχιστο, de jure ελαχιστο). Αυτό όμως σημαίνει ότι εσυ που δεν είσαι πελάτης μου, είσαι ανεξαρτητος όμως εγω θα σεβαστώ πλήρως τα δικαιώματα σου κ ο λογ/μος θα παει στους δικους μου πελάτες. Δεν μπορω να σου επιβάλλω ασφαλιστρα, μπορω όμως να ασκήσω βία νομιμοποιημένη κ εκεί έχεις τα ίδια δικαιώματα που έχουν κ οι πελάτες μου. Δεν υπάρχει αιτιατη κ ηθικη αναγκαιοτητα για δημιουργία ελαχιστου κρατους, ενδεχεται όμως να δημιουργηθει. Κ αυτό θα είναι κ το νομιμο (κατά νοζικ) κρατος, αυτό που σεβεται τα 2 αυτά θεμελιωδη δικαιώματα. Ο,τι άλλο παει παραπερα είναι ανομιμοποιητο. Εκτος αν το συμφωνήσουν ολοι (ουτοπία), αρκει να εξεταστεί στις αρχες δικαιοσυνης. Πώς είναι δυνατό το κρατος; Κανεις δεν το θελήσε, αυτό προήλθε με βάση το αορατο χερι. Είναι μια περιγραφικη κατά τον ιδιο θεωρία, δηλ εξηγει τις αναγκαιες συνδεσεις. Όμως εδώ που από υπερ- παμε στο ελαχιστο, ο νοζικ έχει μια κανονιστικη θεωρία. Εδώ μεσολαβει αρχη δικαιοσυνης: εδώ θα σε σεβαστώ εσένα παροτι Δεν είσαι πελάτης μου, κι αυτό είναι αρχη δικαιοσυνης. Και πραγματι εδώ έχουμε κτ που ασκει de jure μονοπωλιο βίας σε μια γεωγραφικη περιοχή.

Αρχες πλαισίωσης επιχειρηματος, γιατί επιμένει πως το μονο νομιμοποιουμενο κρ είναι αυτό που χει 2 δικαιολογίες (αστυνομία κ δικαστηρια); - το κρατος νυχτοφυλακας. Οτιδήποτε παει παραπερα είναι ΑΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΤΟ. ΠΡΟΣΟΧΗ: το κρατος ως βία δεν μπορεί να παει παραπερα. Εμεις όμως μπορούμε να ιδρύσουμε σοσιαλιστικο παραδεισο. Όχι όμως με ορους δημοσιου εξαναγκασμου.

Υποδειγμα φιλοσοφικης γραφης : λιγοι έχουν γραψει με τόσο θρασος. Δεν κανει βαρετη φιλοσοφία. Εδώ επικαλειται 3 αρχες δικαιοσυνης, δεν έχει κατι αξιωματικο, είναι οι βασικες αρχες : πώς κν πραγματα δικα μου; (καταλειψη αδεσποτου; Ειδοποια;), αρχη μεταβίβασης και αρχη αποζημιωσης (προσβολη δικαιωματος κλπ, δικαιο αδικοπραξιων). Αφησε να εννοηθει ότι υπάρχει άλλη μια αρχη δικαιοσυνης (αποδοτικη) πανω στο θεμα της ποινικοποιησης (υπερ ανταποδοτικων θεωριων), θεωρει αστειες τις θεωρίες προληψης. Είναι απ τους βασικους ανανεωτες ανταποδοτικων θεωριων. Κ εδώ τιθεται το κυριο επιχειρημα: μπορεί τιποτε να μην απαγορευεται υπο την προυποθεση της πλήρους αποζημιωσης τους; Γιατι να μην τελειώνει το δικαιο εδώ; Η ιδέα του είναι ότι το δικαιο αδικ δεν μπορεί να εγγυηθει την ελευθερία σου, την ισοτητα σου. Θες ΚΑΙ ποινικο δικαιο. Μου αρεσει να σπάω χερια, κεφαλια γιατί πληρώνω. Θα πας ΚΑΙ φυλακη. Δεν υπάρχει αρχη δικαιοσυνης χωρίς να παραβιάζει θεμελιωδη δικαιώματα μας,

κριτηρια για να γν καποια διανομη (αναγκες, συνεισφορα, χαρακτηρας). Ποια διανομη; (νοζικ), τα πραγματα δν είναι μαννα εξ ουρανου, η παραγωγη προσδιοριζει τα παντα.

Τιτλος ενός αλλου βιβλιου που ασκησε ο Βασιλογιαννης κριτικη: παραδειγμα με Φλογερα ως μαννα εξ ουρανου κ διανομη αναλογα με ταλεντο Β ή αξια Γ ενώ το θεμα ανηκει στον Α που την κατασκευασε. Το να ερθεις κ να επιβαλλεις φορολογια, είναι σα να μου επιβαλλεις αναγκαστικη εργασια. Αυτό πώς προκυπτει; Κανεις δεν μπορει να μου ζητησει κατι χωρις να τον βλαψω ή να του υποσχεθω. Πώς γινομαι εναγομενος; Νοζικ: αν αυτό ισχυει πώς είναι δυνατη η φορολογια; Ενώ στο μικροεπιπεδο δικαιοσυνης κανεις δν μου ζηται τιποτα, σε μακροεπιπεδο δικαιοσυνης το κρατος βαζει χερι στην τσεπη μου. Η φορολογια είναι αναγκαστικη εργασια.

Διαλεξη φιλοσοφιας, αντι να με πληρωνει το κοινο θα παραγει κτ που εγω θα πουλαω μετα. Για να σταθει η κοινωνια ως σοσιαλιστικη πρεπει να απαγορευσει καπιταλιστικες πραξεις μεταξυ συναινουντων ενηλικων. Φιλελευθερισμος = εμφαση ισοτητα, liberalism = εμφαση στη γενικη ελευθερια. Μποουμε να βρουμε εδώ κτ προβληματικο; Νμζ ο πυρηνας μιας καντιανης κριτικης εγκειται στο εξης: η θεωρια του νοζικ για την επικρατεια, λεει πως θα εχει τη μορφη μιας φετας ελβετικου τυριου. Σε αυτην θα υπαρχουν και κπ ανεξαρτηροι, διοτι δεν θα θελουν να γν πολιτες αυτου. Το κρατος προκυπτει μονο συναινετικες πραξεις. Ετσι συγκροτειται αθροιστικα η επικρατεια (ατομικων ιδιοκτησιων). Κριτικη Καντ στη μεταφυσικη των ηθων: κάθε πραξη ατομικης ιδιοποιησης προυποθετει την επικρατεια. Μεσαιωνικος ο τροπος του νοζικ (αγιον ορος), δεν νοειται επικρατεια χωρις κοινα τοις πασι, κοινοχρηστα κλπ. Καποτε δεν ηθελαν καν δρομο. Πώς μπορεις επισης σε αυτην την επικρατεια να ανταποκριθεις απεναντι στις υποχρεωσεις που εχεις στους προσφυγες κλπ; Αυτό παραβιαζει βασει Καντ αρχη φυσικου δικαιου το να μην εισαι φιλοξενος : κυρωση απ τη διεθνη κοινοτητα. πρεπει να σεβαστεις τις αρχες μη διανεμητικης δικαιοσυνης για να μεταβεις σε εκεινες της διανεμητικης. Πώς εντασσεται νομικα μια περιοχη εκτος σχεδιου πολεως; Συνενωση οικοπεδων. Εισφορα σε γη και χρημα, χωροι για να γν πλατειες, εκκλησιες. Χανεις ένα οικοπεδο, παιρνεις ένα άλλο. Αυτό σημαινει μετασχηματισμος τυχαιας σειρας πραγματων σε επικρατεια. Καντ: θα υποχρεωθεις εδώ, αλλιως αφαιρεις κτ απ την επικρατεια που ΠΡΕΠΕΙ να συσταθει. Αυτό που λεμε πεπερασμενη γη κ επικρατεια, σημαινει κοινωνικος πλουτος. Αυτός δν επιτρεπει σ ολους να συμβιωνουν υπο ορους ελευθεριας κ ισοτητας. Μπορει η ασκηση νοζικιακων αρχων κ θεωριων να κν την εννομη ταξη εντελως αφιλοξενη σ ορισμενα προσωπα. Ο νοζικ λεει ότι είναι δυνατη η δουλεία. Εστω ότι ολοι συναινουν. Τι κοινωνια είναι αυτοι; Δεν επιτρεπεται να μιλαω με δουλους βασει συμβασης πχ. Αυτό αποτελει βασει Καντ τη μεγιστη δικαιικη βλαβη , απαγορευεται ετσι η επικοινωνια με τη συμβαση δουλειας. Μπορει να προκυψει κρατος

βασει νοζικ τελικα αφιλοξενο, όλα θ ανηκουν στους αλλους, δεν θα υπαρχουν οροι ελευθεριας κ ισοτητας. Ο νοζικ θεωρει ότι εχουμε πολύ ισχυρα καθηκοντα κ δεσμευσεις εναντι των αλλων (φιλανθρωπια κλπ)> δεν μπορείς με δημοσια βια κ εξαναγκασμο να πράξεις πραγματα ηθικα, ακομη κ η ιδια η υπαρξη του κοινωνικου κρατους (ευημεριας) αποτελει ένα προσχημα που μαλιστα κπ υπονομευει την ηθκη μας ακεραιότητα, γινομαστε ηθικα αναλγητοι. «δεν υπαρχει κρατος να βοηθησει οσους το χρειαζονται». Πληρωνω φορους στο κρατος = διεστραμμενη εικονα . δεν είναι το κρατος ασφαλιστικη εταιρια. Επισης, η ουτοπια (αγορασε Πελοποννησο κλπ). Ποιος πηγαινει σε αυτοδιαχειριζομενα μπαρ; Γτ; Αποτυχια όλων τν διανεμητικων πολιτικων στο ισραηλ. Εκει είναι όλα κοινα, σοσιαλιστικο κυριολεκτικα ηθος κ κοινή ζωη, τρομερες επιδοτησεις απ το κρατος (για λογους πολιτικους) και κανεις δεν πηγαινε. ΟΧΙ ΟΜΩΣ ΜΕ ΟΡΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΕΞΑΝΑΓΚΑΣΜΟΥ.

Μεταβαση από Νοζικ σε Ρωλς , από αρχες διανεμητικης δικαιοσυνης

Δουλεια: εγκυρη συμβαση κατά νοζικ διοτι εχεις ασκησει ελευθερια επιλογης. Γιατι δεν προκειται για ηθικολογια; Ηθικοκρατια; Όχι βασει Σ. δεν μας νοιαζει το περιεχομενο (αυτό είναι ηθικοκρατια) αλλα το ότι τα μερη δεν είναι στη θεση να συναπτουν συμβαση – εκμεταλλευση βασει γααδ θεσης. Μπορει βασει οικ αναλυσης να βελτιωνεται η θεση και των 2, διοτι και ως μη δουλοι δεν θα ειχαν ελευθερια επιλογης. Υποχρεωσεις δουλου κ δικαιωματα στη συμβαση, μη τηρηση τους, ο δουλος δεν μπορεί να παει στα δικαστηρια όμως! Τι μας ενοχλει;

Ελευθερια συναλλασσομενων: διατηρειται, κι εμεις δεν επιτρεπουμε σε κπν να βελτιωσει τη θεση του.

Πχ το να επιδοκιμαζει μια εννομη ταξη τα βασανιστηρια προσθετει περισσοτερη απαξια σ αυτά.

18/5/2021

Ρωλσιανη θεωρια δικαιοσυνης, από οπτικη γωνια που μας ενδιαφερει εδώ (η πιο σημαντικη).

Τυπικα η συμβαση δουλειας οκ, περιεχομενο όμως; Το να μην εχω πολιτικα δικαιωματα εχει φυγει, εχει παει στο τμημα της ιθαγενειας και δεν αποτελουν αντικειμενο συμβασης. Τα υπολοιπα;

Μια συμφωνια που δεν επιτρεπει στις ποδοσφαιρικες ομαδες να πανε στα δικ, αλλιως αποβολη από την αρμοδια αρχη, εχει προβλημα; Το εχουμε στην εννομη ταξη.

Συμβαση γαμου, κπ δικαιωματα ασκουνταν από συζυγο. Υπηρχε προβλημα με τη συμβαση αυτή; Επειδη το ελεγε πχ καπου ρητα ο κωδικας;

➔ Ανεπαρκη επιχειρηματα για αποκρουση νοζικιανης προκλησης.

De facto θα μπορούσα να γίνω δούλος κπ, de jure όχι. Θα μπορούσε αυτό να είναι ποινικο αδίκημα; Μορφή αυτοαναιρέσης που δεν είναι πολύ φορμαλιστική. Δεν μπορείς με συμβαση να πεις ότι αναιρείς προϋποθέσεις υπο τις οποίες η συμβαση αυτή μπορεί να είναι δεσμευτική (Μοντεσκιέ, Καντ, Λοκ, Ρουσσώ). Γιατι δεν μπορώ; Κπ ειδους μερικη παραιτηση από αυτές είναι οκ για το δικαιο, η συνολικη κλωτσαει. Κπ πτυχες προσωπικοτητας απαλλοτριωνονται ελευθερα, όχι στο συνολο όμως διоти έχω εμπρακτη αυτοαναιρέση. Ε και; Αν κπς παραλυει μια συμφωνια, μπορεί να απαιτείται τηρηση; Ο δούλος δεν μπορεί να παει στο δικαστηριο. Μήπως αυτή η αδυναμια πληττει και το κυρος της συμφωνιας; Το να μην έχω δηλαδή εβοηθημα.

Πώς γντ να περασουμε από αρχες δικαιοσυνης νοζικ σε αρχες δημ δικαιου ή διανεμητικής δικ (ρωλς). Ο ρωλς πρωτος κτλβ την αξια νομικων για πολιτικη φιλοσοφια. Βασικη θεωρια δικαιοσυνης (theory of justice). Υποδειγματικη η πολιτεια του. Ως ακριβοδικειας. Δεν μπορείς να συζητησεις ένα θεμα χωρις να πεις κτ επι της ουσιας. Αυτό ηταν σημαντικό διότι μεχρι να βγει το βιβλιο του, η συζητηση (κοινοδικαιο κ εηδ) η συζητηση αφορουσε το ποιος μιλαει, αν είναι εφικτη η διατυπωση κπν ισχυρισμων στα ηθικα κ πολιτικα ζητηματα με αξιωσεις αληθειας, δομη πολιτικων ισχυρισμων, σχεση γλωσσας με θεσμικη πραγματικοτητα κλπ δηλαδή απεφευγε η ηθικη κ πολιτικη φιλοσοφια να παρει θεση επι της ουσιας. Ειχε γν με έναν τροπο πρωτοτυπο βαρετη διότι ηταν μεν τετοια χωρις όμως να εξεταζει κανενα ουσιαστικο ζητημα. Οι υποδειξεις όμως είναι προβληματικες κ σιγουρα όχι φιλοσοφια. Πρεπει να συζητας κ να παιρνεις θεση, με τροπο όμως που να κν δυνατη τη συζητηση. Πχ το εμβρυο είναι προσωπο – μερος σε συζητηση εκκινωντας από κπς ηθικες κ πολιτικες ΔΙΑΙΣΘΗΣΕΙΣ. Από κπς εγκριτες αξιολογησεις δλδ από κπς παραδοχες που περιμενεις ότι κ οι λοιποι θα τις δεχθουν αβιαστα πχ ότι η δουλεια αποτελει εσχατο κακο. Όταν λες κτ τετοιο προσδοκας ότι κ ο άλλος θα το συμεριστει. Χαρακτηρας επιχειρηματολογιας σωκρατικης φυσης . χωρις κοινο σημειο εχουμε 2 παραλληλους μονολογους. Η δικαιοσυνη = πρωτιστη κοινωνικη αρετη όπως κ η αληθεια= πρωτιστη αρετη συστηματος σκεψης. Αν κτ είναι ψευδες το εγκαταλειπουμε. Αν οι θεσμοι αποδειχθουν αδικοι χρηζουν εγκαταλειψης. Κατηγορηματικοτητα διαισθητικα η δικαιοσυνη, κτ πολύ σπουδαιο. Αυτό συνδεεται με το ότι καθεις εχει μια απαραβιαστη αξια (αρχες δικ) που δν μπορεί να την εκτοπισει η συνολικη ωφελεια (εχουμε όμως ηδη απ την αρχη μια διαισθηση ωφελιμισμού, εκτιμησεις γενικης ωφελειας φαινεται να λει η δικαιος ότι δεν πρπ να λαμβανονται υποψη). Οκ , διαισθησεις όμως είναι αυτές- όχι η απαντηση. Εκκινουμε από θεμελιωδεις

διστάσεις. Καποια σημεια είναι κ κρισεις, καποια κ πεποιθησεις/διστάσεις. Κι όμως η διαφορά στην απαξια είναι πολύ σημαντική -> ΓΙΑΤΙ η χρήση αντισυλληπτικων δν έχει ίδια απαξια με αμβλωση; Γιατι η αμβλωση στον 9° μηνια χειροτερη από τον 3°; έχει ο υποπτος δικαιωματα κατηγορουμενου – δικαίωμα σιωπής;; Η σωκρατική (και ρωλασιανη) μεθοδος λει να παραμερισουμε το προβλημα, να περασουμε σ ένα άλλο (συναφες αν γντ βασει κρισης) ΘΕΜΑ. Έχει μεγάλη σημασια το θεμα του δικ κατηγορουμενου διοτι φωτιζει και τη θεση του υποπτου. Με τι ταιριαζει το στατους του τελευταιου; Με κατηγο ή με μαρτυρα; Αναστοχαστική ισορροπια κατά ρωλς αυτό: ξεκινω από βασικες παραδοχες, αναζητηση αρχων που τις θεμελιωνουν καλυτερα από εναλλακτικες κ μετα διευρυνουμε το περιεχομενο απ την οπτική γωνια εναρμονισης αρχων κ πεποιθησεων. Γιατι όχι αποδεικτικά από βασανιστηρια; Αναξιολογια ή σεβασμος; Αν ετσι συζητουμε κ για δικαιοσυνη, βελτιωνεται κ το αντικειμενο της – βασικοι κοινωνικοι θεσμοι π διανεμουν δικ κ υπ-. Επομενη παραδοχη το ότι η κοινωνια είναι σχημα συνεργασιας, αλλιως δν έχει νοημα. Ειμαστε μελη ενός σχηματος κοιν συνεργασιας, θεμα κατανομης πλεονεκτηματων, δικ , υπ. Αλλιως μιλαμε γ άλλα ζητηματα, δεν είναι θεμα ορισμου, είναι θεμα ενός οριζοντα π πρπ ν τον ανακαλυψουμε. «εγω κι εσυ, εδώ κ τωρα», δεν υπάρχουν αυθεντιες. Ιδεια θεμελιωσης αρχων δικαιοσυνης: δοκιμαζουμε αναστοχαζομενοι τις εγκριτες πεποιθησεις μας, πώς θα γινονταν δεκτα (κατασταση δηλ ακριβοδικειας- ότι δηλ αυτοι π αποφασίζουν γ αρχες δικ είναι εντελως αμεροληπτοι, συγχρονως όμως να μεριμνουν για προαγωγή συμφεροντων). Κατασκευη τετοιας συνθηκης που αμεροληπτοι θα αποφασισουν οι αρχες δικ αλλά χωρις να αμελησουν τα συμφ τους. Δεν γντ οι αρχες δικ να μη διεπουν εμας εδώ κ τρ. Και προφανως εάν αυτές δν συμφερουν, τοτε ποιος είναι κοροιδο να τις ακολουθει; Μεγάλη ρωλασιανη προκληση.

Κατασκευη θεσης η οποια θυμιζει ΑΡΚΕΤΑ θεωριες κοινωνικου συμβολαιου (στο επιχειρημα)> προυποθετει με μια κατασταση προφανως χωρις κρατος κ αρχες δικαιοσυνης. Αξιοπιστη φιλοσοφικα κατασταση, οποτε ο,τι προκυπτει είναι αναγκαστικά δεσμευτικό. Η θεωρια είναι μια αμιγως διαδικαστική θεωρια. Δεν θα τη λυσει ο ρωλς απευθείας , προκυπτουν οι αρχες μεσα απ το αποτελεσμα μιας καταλληλης διαδικασιας. Όχι δογματικά. Σπανιως ο ρωλς παραδεχεται το πρωτοτυπο της συνεισφορας του. Αξιομνημονευτη η μετριοπαθεια του κ η μεγάλη δυσκολια αποδοχης τιμων κ επαινων. Έβαλε σε τάξη σπουδαιες αρχες προηγ φιλοσοφων, αξιοποιηση παραδοσης η/π φιλοσοφιας & κοινωνικου συμβολαιου για διατυπωση ενός εκ των βασικων αρχων δικαιοσυνης π συνδεεται με κατασκευη κοιν συμβ: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΜΟΝΟ (πώς θα φανταστούμε ανθρωπino βιο χωρις να υπαρχει κρατος – φυσική κατασταση). Αυτή η κατασταση έχει προβληματα, έχουμε ορθο λογο για να εκτιμησουμε κ να επιλεξουμε τον πλεον καταλληλο τροπο για να προστατευσουμε τα δικ κ συμφ απ τους κινδυνους ελλειψης κρατικων δεσμων. Ο ρωλς δεν πεταει, αξιοποιει. Ενσωματωνει

κ ερμηνεύει θεωρίες στη δική του με τον καλύτερο δυνατο τρόπο. Υποθετοντας ότι ολοι οι άλλοι φιλοσοφοι ήταν πιο εξυπνοι από εκείνον, αλλιώς γτ να έχανε τον χρόνο του; Η φ.κ. συνδ με θεμελίωση πολιτικής αυθεντίας (εξαναγκασμού). Ο ρωλς θέλει να εγγραφεί στην παραδοση διαδίκ θεωριών, των νεωτερών χρόνων που εκφέρουν ρήγμα με την παραδοση όμως. Ουσιοκρατικές θεωρίες οι ελληνορωμαϊκές (απαντήσεις δηλ επί της ουσίας). Δεν υπάρχουν αυθεντίες (ελευθερία, ισοτιμία). 2 μεγάλες κατηγορίες διαδικασιών: αμιγείς & μικτές (τελείες & ατελείς). Πχ μικτή κ τελεία: υπάρχει κριτήριο ορθότητας που είναι δεδομένο για εμάς, με το οποίο αξιολογούμε αποτέλεσμα διαδικασίας, στο μοίρασμα ενός γλυκού η διαδικασία είναι ορθή κ δίκαιη όταν έχουμε 2 πρόσωπα που θα μοιραστούν το γλυκό σε ίσα μέρη (~διανεμητική δικαιοσύνη Αρ, 2 λήπτες, αγαθό που να διανεμάται κ ένα κριτήριο). Άλλος θα κοψεί κ άλλος θα διαλέξει κομμάτι – αν κ οι 2 είναι ορθολογικοί με την έννοια των οικονομικών (μόνο αυτή δεχεται ο ρωλς). Μικτή διότι έχουμε κριτήριο ορθότητας κ τελεία διότι οπωσδήποτε οδηγεί στο αποτέλεσμα. Δεδομένη η ορθολογικότητα στη συμπαρά. Η ατελής μικτή είναι όπως η ποινική διαδικασία. Παραδειγμα εδώ η ποινική δικονομία (κριτήριο ορθότητας -> ενοχοί καταδικοί, άθωοι άθωωση αλλά δεν είναι βέβαιο). Αποδεχέσαι κπ να τη γλιτώνουν. Και περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει κριτήριο ορθότητας (πχ μια λαχειοφόρος αγορά). Αποτέλεσμα αμιγούς διαδικασίας, οπότε τη στήνουμε με την περηφανή κατασκευή της αρχικής θέσης. Υποθέτουμε μια κατάσταση αναλογική της φυσικής καταστάσης της θεωρίας του κοινωνικού συμβ που χει στοιχείο αβεβ και ανασφ το οποίο όμως δεν συνδ με παραδοχές που αφορούν συμφ (χομπς) ή δικ (ρωλς). Είναι μν κατ αβεβαιότητας ως προς το ότι εμείς θα κληθούμε αλλά αντιπροσωπευόμενοι από κπς οι οποίοι όμως για να εξασφαλιστεί η αξιοπιστία της διαδικασίας θα βρίσκονται πίσω από ένα πέπλο αγνοίας. Ναι μν επιλέγουμε αρχές δικαιοσύνης αλλά πίσω από πέπλο, θα αγνοούμε όλα τα ηθικώς αυθαίρετα δεδομένα του βίου (άνδρας ή γυναίκα;) – η δικαιοσύνη ως αμεροληψία. Κατω από αυτή τη συνθήκη αβεβαιότητας αγνοείς όλα τα ηθικώς αυθαίρετα. Αβεβαιότητα προς την ακριβοδικία κ εκεί επιλέγεις αρχές δικαιοσύνης. Γνωρίζεις βέβαια γενικές γνώσεις τύπου ανθρ ζωή, βίος κλπ/. Υπάρχει θέμα ότι οι αρχές πρπ να σου προσφέρονται για να τις επιλέξεις, πώς διατυπώνονται όμως; Πρπ να διατυπωθούν πριν την επιλογή. Εδώ ο ρωλς θέλει να κερδίσει χρόνο κ να μη γράψει πολλά βιβλία. Αν ακολουθήσουμε αναστοχαστική καταλήγουμε σε κπς αρχές δικ κ η πλέον ισχυρή παραδοση (ωφελισμός) έχει αρχή δικαιοσύνης, τη μεγιστοποίηση της ικανοποίησης των περισσότερων (όλοι μετρούν το ίδιο αλλά μια πράξη/θεσμός/πρακτική είναι ορθή ή εσφαλμένη αναλόγα μ το αν μεγιστοποιεί την ικανοποίηση των περισσότερων). Συν 2 αρχές δικ σε αντιδιαστολή με αρχές τυπικής δικαιοσύνης (τυπικής ισοτιμίας, κρ δικαίου). Αντι για τη μια ωφελιστική αρχή θεωρεί ότι πρπ να έχουμε τουλ 3 αρχές επί της ουσίας για να ικανοποιούν, να απαντούν του τι

πρπ να ρυθμίζει η δικ. Παρουσιάζει 3 αρχες λοιπον:1) καθενας εχει ισο δικαιοωμα στις βασικες ελευθεριες δηλ σεενα συστημα ελευθεριων συνταγματικων που μπορούν κ οι αλλοι να χουν ισες ελ. 2)στο πλαίσιο της δικαιοσυνης μπορουμε να χουμε κοιν κ οικ ανισοτητες (~Αρ, συστημα – πολλοι ληπτες, διανεμητο αγαθο κ κριτηριο διανομης σημαινει κατά κανονα ότι δεν θα παρουν ολοι ισο μεριδιο)> διανεμητικη δικ σημαινει ισοτητα στη ΔΙΑΦΟΡΑ. Ο ρωλς εδώ θελει να δειξει ότι παροτι καταρχην οι ανισοτητες είναι ηθικα αυθαιρετες δηλ κανεις δεν αξιζει την αυθαιρεσια της τυχης ή της φυσης κ κνς δν αξιζει κληρονομια του πατερα του(!)- δεν ανταμειβει η ηθικη τη συνειδηση μας. Παροτι οι ανισοτητες είναι ηθικα αυθαιρετες, ενδεχεται να συμφερουν διοτι μια απολυτη ισοτητα είναι εντελως ανευλογη (πώς θα λειτουργουσε μια κοινωνια με μηνιαιο εισοδημα 1 ευρω). Αν είναι να χεις εσυ 1000 ευρω κ όχι 1, πρεπει κ ο άλλος να χει 10000. «ΕΑΝ είναι να υπαρχουν ανισοτητες που θα γινουν δεκτες στο πλαίσιο αρχων δικαιοσυνης...δεν θα μεινει κανεις πισω στο 1 ευρω. Πρεπει να αποβαινουν (ρητρα) προς οφελος ολων αλλιως γιατι να συμφωνησουμε επ αυτων;» + θεσεις κοινωνικης δικαιοσυνης κ αξιωματα ανοιχτα σε ολους (ισοτητα ευκαιριων)> αυτό το «προς οφελος ολων» σηκωνει πολλη συζητηση. Τελικα είναι οι λιγοτερο ευνοημενοι απ την ανιση διανομη. Συγκρατουμε το εξης: όταν μιλαει για αρχες διανεμητικης δικαιοσυνης μιλαει για βασικες ελευθεριες, όχι διανομη αγαθων ακριβως. Αυτές προηγουνται , εχουν καταγραφει κατ'αρχη λεξικογραφικη. Προηγουνται οι ελευθεριες, επεται η ισοτητα ευκαιριων και στο τελος ερχεται ο ελεγχος εάν οι ανισοτητες αποβαινουν προς οφελος ολων ή των λιγοτερο ευνοημενων. Δεν θυσιαζεις ελευθερια γ να διευθετησεις κοιν κ οικ ανισοτητες (επιχ). Ποιες είναι όμως συντ ελευθεριες; Εκλεγειν, εκλεγεσθαι, ζωτικη ασφαλεια, κυκλοφορια, όχι ιδιοκτησια! (θελει η θεωρια της δικαιοσυνης να μην αποφασιζει κ για το κοιν καθεστος μιας χωρας). Σοσιαλισμος αγορας, καπιταλισμος, ιδιοκτησιακη δημοκρατια! Ναι μεν οι συντ ελ εχουν προτεραιοτητα αλλα πρπ να τις ονομασουμε.

Αυτές οι αρχες δικ υπο συνθηκες ισοτητας κ ελ χτιζουν τις σχεσεις μας, διοτι η βασικη διανομη δικ κ υπ αφορα πρωταρχικα ΑΓΑΘΑ. Οι συντ ελευθεριες είναι πρωταρχικο αγαθο, το χρημα ομοιως και ο αυτοσεβασμος (το σημαντικότερο). Αυτά σου επιτρεπουν να ζησεις τον βιο που εσυ θες να ζησεις. Μπορω να ειμαι πορνη με συμβαση υπ αυτές τις συνθηκες;εάν πληρουνται δεν υπαρχει θεμα μ αυτό. Μπορω να αποκτησω παιδι εκτος γαμου; Προφανως. Επικεντρο μια θεωρια κοινωνικων/ ηθικων συναισθηματων, μια κοινωνια μπορει να μας καλλιεργησει αυτά τα συναισθηματα γ να ζουμε με ορους αυτοσεβασμου (αγανακτηση λογω αδικιας- θες δεσμευτικες αρχες, ντροπη λγ αποτυχιας στο προτυπο αριστειας, ΟΧΙ ΜΙΣΟΣ, ΜΝΗΣΙΚΑΚΙΑ, ΦΘΟΝΟΣ). Θελουμε την ισοτητα αλλα όχι επειδη φθονουμε τον πλουτο τν αλλων. Ο ωφελιμισμος αποτυγχανει στην καλλιεργεια τους.

Πρόσωπα που αντιπροσωπεύονται στη διαδικασία αρχών δικαιοσύνης: γιατί μπορούμε να αναγνωρίσουμε τον εαυτό μας πίσω απ τη διαδικασία; Έχουμε 2 ηθικές δυνάμεις: μπορούμε να διαμορφώνουμε πεποιθήσεις για το τι είναι καλό κ κακό για εμάς (πχ επιλογή επαγγέλματος) κ να τις ακολουθούμε επιλεγώντας μέσα για την πραγμάτωσή τους. Επίσης, αίσθημα δικαιοσύνης. Μπορούμε να συναψουμε με τους άλλους σχέσεις δικαιοσύνης, αμοιβαιότητα (δουναι κ λαβειν). Έχουμε αυτή την ικανότητα, αρα μπορούμε να αντιπροσωπευουμε στη διαδικασία. Ευλογο αφου ειμαστε πισω απ το πεπλο. Συναπτουμε σχέσεις με το να σεβομαστε τα πρόσωπα κ συγχρονως αντιπροσωπευομαστε διоти ειμαστε οικονομικά ορθολογικοί (ξερούμε τι μας συμφερει- αυτό είναι οι αρχές δικ). Εστω ότi ειμαι ωφελιμιστής κ επιλέγω αρχή δικαιοσύνης με βάση κριτήριο ωφελιμιστικό, τη μέγιστη δυνατή ικανοποίηση των περισσότερων. Και ειμαι γυναίκα μητέρα μουσουλμάνα με 7 παιδιά ανεργή πεταμένη στην πλατεία Ομόνοιας. Έχω παραπονο; Ο ρωλς λέει ότi αν η αρχή π χεις επιλέξει είναι δικαιοσύνης ωφελιμιστική κ αν η μεγιστοποίηση συνολικής ωφέλειας σημαίνει ότi πρπ να σαι εκεί, δεν έχεις παραπονο, αυτό σημαίνει μεγιστοποίηση. Αν όμως επιλέξεις το πακέτο του ρωλς, μπορείς να θέσεις υπό δοκιμασία την ανισότητα σου- είναι προς το συμφέρον σου η ανισότητα. Είναι προσωποπαγές το θέμα, ο,τι μεγιστοποιεί ωφέλεια είναι αδιαφορο- δεν ειναι προς το συμφέρον μου. Κι εδώ έχω παραπονο δικαιοσύνης. Το σχήμα δικαιοσύνης αφορά το εσωτερικό της κοινωνίας. Τα ζητήματα της δικαιοσύνης μεταξύ των λαών είναι επομένου σταδίου, τώρα μιλάμε για εσωτερικό της χώρας. Η δικαίη κοινωνία στο εσωτερικό της. Όλοι μας καλούμαστε να ζήσουμε όλον μας τον βίο στο πλαίσιο αυτό, δεν υπάρχουν παρε δώσε για να περιοριστούν τα θέματα κ να μην περιπλάκουν. Μια θεωρία δικαιοσύνης δεν μπορεί κ δν πρέπει να επιλύει όλα τα προβλήματα. Αυτός είναι ο εισαγωγικός προβληματισμός της θεωρίας. Την επομένη φορά η συλλήψη θεσμών δικαίης κοινωνίας κ θέματα διανομής. ~ Ντουρκιν, βασικό θέμα διανομής -> κοινωνικό δικαίωμα στην υγεία. Πώς οι θεωρίες συλλαμβάνουν πρόβλημα ικανοποίησης κοινωνικού δικαιώματος.

Οι αρχές είναι αποτ μιας κατασκευής αλλά η διαδικασία δεν κατασκευάζεται, απάντηση στον Χαμπερμας για διαδικαστική θεωρία:δεσμευτικοί είναι αυτοί οι κανόνες τους οποίους θα υιοθετούσαμε σεμια ιδεωδή κατάσταση (σε μια κπ ιδεωδή σχέση) όπου ο μόνος καταναγκασμός π θα μπορούσε ν ασκηθεί είναι εκείνος του καλύτερου επιχειρήματος. Το τι είναι σωστό/΄λάθος το λέει η διαδικασία που όλοι συμμετεχουμε. Το καλύτερο επιχείρημα κατά ρωλς δν το χω στο τέλος, το λέει η διαδικασία. Έχω λόγους να απορρίψω αντεπιχείρημα όχι στο τέλος, απ την αρχή ακόμα.

Όλες οι θεωρίες λαμβάνουν υπόψη συνεπείες, αλλιώς τρελά. Ορίζει το αγαθό ανεξαρτήτα απ το αν είναι ορθό κ κατοπιν λέει σε τι εγκείται το ορθό (μεγιστοποίηση

αγαθου – αυτό είναι τελολογία). Χωρίς αυτήν όμως δεν υπάρχει ωφελιμισμός, το ότι λαμβανονται υπόψη τα συμφ δεν έχει σημασία. Η θεωρία η ρωλσιανή ΔΕΝ είναι τελολογική. Δεν έχει μεγιστοποίηση. Για τη συνεπειοκρατία οι συνεπειές έχουν αυτοτελή αξία. Αντιθέτα, για τις άλλες το κέντρο βάρους είναι στα μέσα παραγωγής συνεπειών .

Το πάνω χέρι στον ρωλς το έχει το δικαίωμα, όχι το συμφέρον – τα δικαιώματα δε είναι παρα πολύ λίγα. Ο ωφελιμιστής τα λείπει όλα δικαιώματα (ακόμη και τα ζωα έχουν). Συνδεση στο πλαίσιο μιας ηθικής ψυχολογίας συμφ με δικ. Ο ρωλς δεν είναι καντιανός, είναι άλλο πράγμα. Τα θεμελιώδη δικαιώματα έχουν και κάτι θεμελιώδες από συμφέρον, από αυτό που οι γερμανοί ονομάζουν ελεύθερη ανάπτυξη προσωπικότητας. Το εγγυώνται αυτό, αλλιώς δεν νοείται ελ ανάπτυξη χωρίς αυτά. Ελευθερία συνειδήσης, λόγου, εκλεγείν/-εσθαι, ασφάλειας. Και αυτό που ονομάζει ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ιδιοκτησία (σφαίρα πραγμάτων που ανήκουν σε εμάς για να αναπτυχθούμε- πολύ φτωχή και περιοριστική αντίληψη δικ ιδιοκτησίας).

Πολιτική φιλοσοφία= μέρος δημοσίου διαλόγου.

Μπορούμε να συνεχίσουμε διάλογο όταν αδιέξοδο; αυτό είναι η θεωρία της δικαιοσύνης. Το πεπλό είναι ένας τρόπος για να κάνουμε πιο ευκολό το επιχείρημά μας. Ευρημα για να δείξουμε πώς μπορούμε να δεσμευτούμε, σημασία καθαρά επιχειρηματολογική. Δεν είναι εκεί δηλαδή η καρδιά της θεωρίας (αναστοχαστική ισορροπία στο επίκεντρο). Οι αρχές προδιατυπώνονται- πακέτο και επιλεγείς ή αυτές ή ωφελιμιστικές. Αυτές προήλθαν μέσω ισορροπίας, όμως δεν απάντησε στο πώς και στο γιατί. Εξοικονόμηση επιχειρημάτων με πεπλό.

Κάθε θεωρία ατελής, δεν κάνουν και τα αντιπαραδείγματα. Αλλά για να κρίνεις μια θεωρία (νοζική) κοιτάς το σύνολο. Και θα δούμε πώς οι αρχές οδηγούν στο Σ, δικ αποφάσεις, ζητήματα διανομής κλπ. Και ζητήματα ηθικής ψυχολογίας (εκτός όμως).

Θεωρία ισότητας ντουρκιν και θέματα πανδημίας.

25/5

ολοκλήρωση βασικών θεωρητικών προβλημάτων δικ οικ από οπτική που μας ενδιαφέρει και την επόμενη φορά συζήτηση προβλημάτων εφαρμογής όσων είδαμε με αφορμή τα νομικά και οικ ζητήματα που προκύπτουν απ την αντιμετώπιση πανδημίας Παρουσίαση θεωρίας διανεμητικής δικαιοσύνης Ρωλς και παρόμοια θεωρία που αντλεί και από λογιστικά στοιχεία (ντουρκιν). Αυτό που μας έμεινε ως απορία απ τον Ρωλς είναι το περιεχόμενο της αρχής της διαφοράς. Είναι η τελευταία καθώς προηγούνται οι βασικές ελευθερίες (ισότητα ευκαιριών). Ανισότητες εάν υπάρχουν , να αποβαίνουν εις όφελος λιγότερο

ευνοημένων μελών κοινωνίας. Γτ η προτεραιότητα αυτή; Χωρίς την ανισότητα, θα ήταν σε χειρότερη θέση. Επίσης προϋποθέτει ότι κπ είναι σε ανώτερη κλιμάκα διανομής. Γιατί όμως το δέχεται αυτό; Θα μπορούσε να το απορρίψει; Πώς δηλ οι ανισότητες που είναι προς όφελος όλων γντ προς όφελος μερικών; Γιατί το συνδέει με αντιλήψεις περί ισότητας ευκαιρίας. Όπως κ της διαφοράς με μια κατάλληλη αντίληψη για ισότητα. Και αντιπαραθέτει κπς άλλες αντιλήψεις για ισότητα ~ Νοζικ περι δικαιοσύνης κ ισοτητας, ότι δηλ ολοι εχουμε ισες Συντ ελευθερίες (ολοι φορεις δικ που δεν σβηνουν μπροστα στο δημ συμφ- φυσικα δικαιωματα). Αυτά δεν μας λενε πολλα βεβαια. Είναι πιθανο με βαση αρχες φυσικης ελευθεριας (ή νοζ αρχες) η εννομη ταξη να ναι εντελως αφιλοξενη. Κ το αποτελεσμα να ναι πως κπ να μην μπορουν ν συμβιωσουν μεταξυ μας υπο συνθηκες ελ και ισοτητας. Γιατι να επιλεξουν λπν αυτές τις αρχες υπο το πεπλο αγνοιας; Γεννιесαι, κ ξαφνικα όλα ανηκουν στους αλλους. Αυτοι ασκησαν ελ ιδιοκτησιας που περιλαμβανε κ το δικαιωμα να κν κομματι γης δικο τους αντιληψης ισοτητας, ευκαιριων, πρωταρχικων αγαθων. Τρια περιεχομενα:

1)βασει εμπρ κ ρωμαικου δικαιου. Απλως ιστορικα ηρθαν πρωτοι, αυθαιρεσια μεν αλλα ασκηση δικαιωματος (καταληψη αδεσποτου). Εσυ ηρθες καθυστερημενα κ εχασες. Δεν καναμε κατι παρανομο, εφαρμοσαμε αρχη ρωμαικου δικαιου. Θα επιλεγαμε τετοια αντιληψη για ισοτητα υπο συνθηκες ακριβοδικιας; (ρωλς) αν την επιλεγαμε, δεν θα χαμε παραπονα τετοια δικαιοσυνης (τιποτα δεν αφησατε για μενα; Τιποτα, αυτό λενε οι αρχες δικαιοσυνης που εσυ επελεξες πισω απ το πεπλο). Οποτε, αυτή η αντιληψη κατά τον ρωλς απορριπτεται (δικαιοσυνη ως ακριβοδικια).

2)φιλελευθερη αντιληψη της ισοτητας. Ναι μεν ελευθερια να κν κοσμο όπως θελω εφοσον δν προσβαλλω δικ κανενος, όμως κπ εμποδια στην ισοτητα κυριως ευκαιριων δν πρεπει να υφιστανται (πχ προνομια που είναι κληρονομημενα απ το παρελθον, βασικα αγαθα που χωρις αυτά δεν μπορεις να μιλας για ισοτητα ευκαιριων όπως είναι η παιδεια., υγεια). Εάν εγω δεν εχω κπς αυθαιρετους αποκλεισμους (προνομια) κ αν σου παρεχω κπ αγαθα πρωταρχικα (υγεια παιδεια) κατοπιν οι ανισοτητες είναι θα λεγαμε από οπτικη δικαιοσυνης αδιαφορες. Δεν εχεις σχετικο παραπονο όταν σου διασφαλιζεται η ισοτητα μ αυτόν τον τροπο. Ομοιως απορριπτεται υπο συνθηκες πεπλου αγνοιας (συνδ πεπλου στην αρχικη θεση κ συγχρονως κριτηριο ορθολογικης επιλογης- με συμφερει; Θα διαλεγα αυτην την αντιληψη;). αρα απορριπτεται το κοινωνικο κρατος.

3) δημοκρατικη ισοτητα. Η μονη συμβατη με τη θεωρια του. Είναι η αρχη της διαφορας. Οι κοιν ανισοτητες ΠΑΝΤΑ υπερ λιγοτερο ευνοημενων υπο συνθηκες ακριβοδικιας αρχικης θεσης κ επδ ειμαστε ορθολογικοι θα επιλεγαμε αυτην την αντιληψη ισοτητας ετσι ώστε να βρισκομασταν στην κοινωνια π ειμαστε θα χαμε παραπονα. Μα εχω ασκησει δικαιωμα, ειμαι πιο πλουσιος κ εν πα περιπτω σου δινω στεγη τροφη κ

προστασία, γτ έχεις παραπονο; Εχω παραπονο δικαιοσύνης, γτ αυτές οι ανισότητες κατά ρωλς δεν μεγιστοποιούν τη θέση μου ως λιγότερο ευνοημένου μερους κοινωνίας απ την αυθαιρεσία της τυχής ή της φύσης. Η ιδέα του είναι ότι από σκοπία οικ αποτελεσματικότητας/αποδοτικότητας κ το συστημα φυσικής ελ κ η αντιληψη ισότητας (φιλ κ δημοκρ) είναι όλα αυτά οικ αποτελεσματικά. Δεν μπορείς ν τα χεις χωρίς να χειροτερεψεις θέση κπ. Για να διαλεξεις μεταξύ αποδοτικών κατ πραγματων θές μια αρχή δικαιοσύνης. Δηλ το κριτήριο της οικ αποδοτικότητας δεν λείπει πολλά πράγματα γ το θέμα αυτό. Αναπαρασταση αντιληψής δημ ισot με μια απλή συναρτηση για να δείξουμε πώς μας προσανατολίζει στην κυριολεξία αυτή η αντιληψη της ισότητας. Απολυτή ισότητα = 45 μοίρες. Αλλιώς θα παίρναμε στοιχεία αυθαιρέτα από ηθική αποψη (φυλό, συγγενεία, εθνικότητα, καταγωγή). Μπορούμε όμως να κινηθούμε βορειοανατολικά «της εδεμ». Η θέση δηλ που αποκλίνει απ την απολυτή ισότητα, βελτιώνει τη θέση κ των περισσότερο κ των λιγότερο ευνοημένων, απλώς έχουμε κ ανισότητες. Αν ακολουθήσουμε αυτήν την καμπύλη (σημείο δ, δικαιοσύνης). Ο ντουωρκιν λέει ότι πας μέχρι το δ, εκεί μπορούν να βρεθούν οριακά οι λιγότερο ευνοημένοι. Από κει και πέρα ανομιμοποιητο βάσει της θεωρίας της διαφοράς, για να βρεθούν στην υψηλότερη δυνατή θέση στη διανομή. Το σημείο φ είναι το φεουδαρχικό συστημα κατά τον Ρωλς. Διανομή= αποκλίση από απολυτή ισότητα που συμφέρει με ορους δικαιοσύνης! Αν είσαι στη θέση Μπενθάμ έχεις παραπονο δικαιοσύνης εδώ. αν είσαι σε προτερο στάδιο, είναι πάλι ανομιμοποιητο. Γτ εκεί λειτουργείς σαν παρασιτο που δεν επιτρέπει βελτίωση συνολικά. Εστω ότι είμαστε σ ένα νησί Α μη εργατικοί κ Β εργατικοί. Οι β μισθώνουν εδάφη. Κπς προτείνει να πάνε σ άλλο νησί όπου δεν θα μισθώνουν γη κ θα ναι δική τους, αρκεί να συμφωνήσουν όλοι. Οι α είναι κοροίδα να συμφωνήσουν; Όχι! Οι α είναι παρασιτα όμως.

Maximi (maximum minimorum= απ τα χειρότερα δυνατά αποτελέσματα εσυ επιλέγεις το καλύτερο, ένδειξη ορθολογικότητας που κατά ρωλς είναι εργαλειακή, οικονομικά).

Εχουμε έναν πίνακα, 3 κοινωνικές ομάδες κ 3 διανομές. Ποια είναι η καλύτερη; Αν σκεφτούμε ωφελιμιστικά; Ο ρωλς λέει ότι η καλύτερη είναι η 3^η διoti εδώ η θέση των λιγότερο ευνοημένων είναι πολύ υψηλότερα. Μπορεί κπ διανομή με ορους συνολικής ωφέλειας, να είναι συντριπτικά καλύτερη από μια άλλη που όμως είναι προτιμότερη βάσει κριτηρίου maximi.

Εστω ότι 3 ομάδες με απολυτή ισότητα (50-50). Μπορούμε να περάσουμε σε μια άλλη κατ που 40-5000. Αν είσαι ωφελιμιστής το δεχέσαι, αθροίζεις συνολική ωφέλεια που αποτυπώνεται σ αυτές τις ομάδες. 100 vs 5040. Απ την οπτική του ρωλς δεν γίνεται. Οι λιγότερο ευνοημένοι σε χειρότερη θέση. Εάν 60- 110 θα έλεγες ναι. 51-100000; πάλι η θέση βελτιώνεται συν μια μονάδα. Και πάλι όχι εδώ, διoti δεν συλλαμβάνεται η αρχή

διαφοράς με μηχανιστικό τρόπο. Αυτή η αρχή (maximi) λειτουργεί όταν συγκρίνεται η δικαιοσύνη ως ακριβοδικία κ ο ωφελιμισμός στο θέμα των δικαιωμάτων. Ωφελιμισμός: υποχρεωτική αλλαγή θρησκευματος για οικ αναπτυξη κοινωνίας. Στην αρχική θέση δεν θα μπορούσα να το επιλέξω διότι είναι σημαντική η θρησκ ελ για τον βίο. Η αρχή εδώ λειτουργεί με τρόπο φανερό εδώ κ είναι ευκόλη η σύγκριση.

Στα οικ της διανομής όμως τα πράγματα είναι πλ δύσκολα. Ωφελιμισμός (μικτός): σου δίνω κοινωνικό κράτος κ αφήνω ανισότητες ελευθερές. Εμείς εκεί δεν μπορούμε να χουμε την ίδια καπως αυτονοητή ή προδηλη απάντηση όταν μας καλεί ο ωφ να θυσιάσουμε ατομικές ελευθερίες. Πρπ η σύγκριση ωφ κ αρχών δικ να επικαλεστεί κπς περισσότερο κατάλληλες ιδέες. Αυτές είναι η σταθερότητα δικαίης κοινωνίας κ αμοιβαioτητα. Μια δικαίη κοινωνία που ανεχεται τετοια διευρυνση διαφορων παροτι σου εγγυαται κπ αγαθα δεν γντ να είναι ετσι, χρειαζεται σταθεροτητα. Μια κοινωνία που χει στοιχεία κοιν κρατους αλλα που αναγκαζει αυτους π χουν λιγοτερα να δινουν περισσοτερα (με μεγαλυτερο κοστος) για να αντιμετωπιστει οικ κριση δν μπορει ν αντεξει, δεν είναι σταθερή. Ενδιαφέρον κ στις αποτυχίες κπν φιλελευθερων δημοκρατιών ως προς αντιμετώπιση προβλημάτων μ ορους δικαιοσύνης (~Βαϊμάρη). Η ιδιοκτησία υποχρεώνει.

Το κοιν κράτος δίνει πολύ λιγότερα απ αυτά που δίνει η δικαιοσύνη ως ακριβοδικία, αρα ακατάλληλότητα. Κοιν κράτος συναδει με ωφελιμιστικές αντιλήψεις (διασφάλιση στοιχειωδών κ ανισότητες μέχρι τέλους. Αυτό δεν είναι δικαιοσύνη. Ιδιοκτησιακή δημοκρατία = προϋποθετεί αυτονομία όλων στο πεδίο ιδιωτικών σχέσεων. Η κατάλληλη δημ είναι εκείνη των ανεξαρτητών παραγωγών, αυτοσυντήρηση ανεξαρτητά απ τους άλλους. Αυτό το χουμε στην ιδ μας σφαίρα χωρίς να αποκλείουμε συναλλαγές με τους άλλους. Αυτό δικαιολογεί μια πλ ισχυρή ανακατανομή πλούτου. Όλοι ξεκίναμε απ την ίδια βάση κεφαλαίου που θα ναι πλ υψηλή. Θα μαστε μετοχοί μεγαλύτερου ποσοστού κοιν κεφαλαίου. Γι αυτό η αντίληψη περί ισότητας ταιριάζει με μια μορφή σοσιαλισμού αγοράς (ιδιοκτησία παραγωγής αλλα γραφειοκρατία σοσιαλιστικής παραγωγής μέσα από θεσμούς αγοράς).

Αυτοσυγκράτηση σχετικά με δικαστική παρεμβάση σ όλα αυτά. Ο δικ έχει κ πρπ να χει τελευταίο λόγο στα ΣΥντ ουσιώδη ζητήματα (ελευθερίες), στα δημοσιονομικά όμως δεν καν λόγο. Συνδεση κ μ αντίληψη πολιτικής ευθύνης. Ο δικαστής δν έχει πολιτική νομιμοποίηση, δεν εκλεγεται αρα ουτε υποκειται στην αποδοκιμασία. Ελεγχονται βεβαία οι διακρίσεις. Αλλα οικ πολιτική όχι. Και να βρεις κατάλληλες αρχές για διανομή. Δικαιοσύνη διαγενεακή μάλιστα. Τρόπος επιλογής ασφαλιστικού συστήματος: η νέα γενία καταβάλει συντάξεις προηγούμενης, δεν υπάρχει μαγική συνταγή για να σου πει μια αρχή δικ ποιο είναι το καλύτερο ασφ σύστημα, οι αρχές όμως που θα επιλέξεις είναι

δικαιοσύνης. Τελικά, η αρχική θέση τροποποιείται, δεν ξέρουμε σε ποια γενία ανήκουμε. Έτσι επιλέγουμε. Η πολιτική φιλοσοφία μπορεί κ πρπ να επηρεάζει τα πολιτικά πράγματα εμμεσα κ από απόσταση. Παντως βλέπουμε την κρισιμότητα της θεωρίας αυτής ακόμη κ για την πολιτική επικαιρότητα, γιατί ο λόγος που αρθρώνει η θεωρία του είναι ο λόγος των ελευθερών κ ίσων πολιτών, δεν υπάρχει φιλοσοφική αυθεντία. Ο καθένας έτσι πρπ να σκεφτεί τα θέματα αυτά.

Θεωρία ισοτητας περισσότερων (ντουωρκιν) – πώς χτίζει ένα επιχειρημα πάνω σ αρχές ρωλσιανές κ νοζικιανές κ πώς είναι σε θέση να απαντά σε προκλήσεις που συνδ με λεγόμενο κοινωνικό δικαίωμα στην υγεία.

Ντουωρκιν:

Δυο πειράματα για δικαιολόγηση φορολογίας : ιδέα κοινωνικού συμβ που δικαιολογεί παρεμβάση για διασφάλιση απέναντι σε κινδύνους & ορθολογική επιλογή εάν κληθούμε να επιλέξουμε κπ πακέτο ασφαλιστικό – υποθετική ασφαλίση.

Πρωίμη επισημάνση 1973 στον ρωλς: ένα υποθετικό συμβ δεν είναι συμβολαίο κατά ντουωρκιν. Αλλά γτ να ναι μια ασφαλίση; Ανηκει στην υποθετική ασφαλίση, ξεκινάει από ένα δικαίωμα ισοτιμίας μερίμνας κ σεβασμού που δικαιολογεί μια αντίληψη περί ηθικού ατομισμού (κατ'αυτόν) κ εκεί συνδυάζει ελευθερία με ισοτιμία (μη ανταγωνιστικές). Διακρίνει 2 αρχές: ίση αξία / αντικειμενική & προσωπική ευθύνη. Δεν μετακυλίζει κόστος επιλογών σου στους άλλους. Ισοτιμία ex post & ex ante. Η πρώτη είναι ηθικά απαράδεκτη. Με μια ιδέα νοζικιανή, εξασφάλιση ισοτιμίας αφετηρίας- αυτό σημαίνει ίση αξία. Η ίση αφετηρία. Το τι θα συμβεί στην πορεία από προσωπικές επιλογές μας είναι θέμα προσωπικής ευθύνης. Φιλελεύθερη ισοτιμία είναι ισοτιμία ως προς τους πόρους, όχι προς την ευημερία. Κάθεις έχει τη δική του αντίληψη ως προς την τελευταία αλλωστε. Το τι θα κνς τους πόρους είναι θέμα προσωπικής ευθύνης κ επιλογής. Νοζικ: Αρχή δικαιοσύνης ως προς απόκτηση, μεταβίβαση τίτλων κ αποζημιώσεις. Εάν οι αρχές αυτές κατά νοζικ τηρούνται, τότε το αποτέλεσμα θα ναι εξ ορισμού δικαίο. Δεν θα χούμε παραπονο δικαιοσύνης. Τα δεχεται αυτά ο ντουωρκιν, αλλά όχι απολύτα. Χρησιμοποιεί μια απ τις γνωστές ρωβινσωνιάδες : ναυαγοί σε κπ νησί ακατοίκητο. Αυτό προφανώς σημαίνει διανομή χρησίων στοιχείων. Κάθενας 100 ωστράκα κ τα λοιπά στον πλειστηριασμό πχ ένα σπίτι κοντά στη θάλασσα. Έχουμε μια συνεχή επαναλήψη των διαδικασιών έτσι ώστε η τελική διανομή που θα προκύψει έτσι να αντεξεί τη δοκιμασία του φθόνου, στο τέλος κανείς δεν έχει παραπονο απ τη διανομή. Ο καθένας θα μπορούσε να πάρει ένα σπίτι αν το ήθελε. Έτσι πλέον περνάει στον ρωλς. Πώς πλειστηριασμός όταν κπς πρπ να διαθέσει 100 ωστράκα που χει για μια σπάνια ασθένεια. Πόσο μακριά μας πάει μια τέτοια νοζικιανή ιδέα ; με την αυθαιρεσία της τυχής κ φύσης. Έτσι εξισωτισμός της τυχής. Φέρουμε ευθύνη για τις επιλογές μας όχι όμως για

την ωμη κακοτυχία, είναι μια ευθύνη που ανήκει στην αρχή της ίσης αντικειμενικής αξίας. Είναι δηλ ζήτημα της δικαίης κοινωνίας να αντιμετωπίσει την ωμη κακοτυχία, ενώ οι επιλογές είναι ζήτημα προσωπικής ευθύνης. Άλλο ευθύνη από επιλογή άλλο από κακοτυχία. Αυτό φαίνεται πλ καθαρά στο ζήτημα ενός κοινωνικού δικ στην υγεία όπου εδώ ο ντουωρκιν εφαρμόζει κπς ιδέες του για ισοτήτα. Είναι ζήτημα ουσιαστικής ισοτήτας οι αξιώσεις (όχι η ελ) στην υγεία. Στα εηδ μιλούμε για κοιν δικαιώματα. Ο ντουορκιν μας δείχνει τι αξιώνουμε (κ εγείρει αντιστοιχη υποχρέωση) στο πλαίσιο μιας ουσιαστικής ισοτήτας.

Πχ σιαμια, χωρισμός που κοστίζει 1 εκ. το κράτος οφείλει να το αναλάβει; Υπήρχε δωρεάν προγενετικός έλεγχος. Υπήρχε αμβλώση. Είναι εδώ επιλογή ή σεβασμός σιαμιαων;

Παραδοσιακή αντίληψη για υγεία (3) : πρωταρχικό, πρωτίστο αγαθό, ίση πρόσβαση όλων, προτεραιότητα στη σωτηρία ζωής. Στη χώρα μας οι μισές δαπάνες για υγεία πάνε στους τελ 6 μ ζωής ασθενών στη χώρα μας. Ορθολογικό; Για να λειτουργεί ο εξισωτισμός τυχής πρπ ν συμπληρώσουμε ο,τι είπαμε με ιδέα υποθετικής ασφάλισης, με τα 100 δικά μας να ασφαλιστούμε και απεναντι στον κίνδυνο της κακοτυχίας. Εστώ ότι κοινωνία ταξική κ αδική. Βελτίωση κ μετασχηματισμός σε μια κοινωνία δικαίη κ χωρίς ασυμμετρίες στην ιατρική γνώση, με ισοτήτα ήδη διασφαλισμένη ως προς πόρους χωρίς κρατικό σύστημα υγείας (γτ αυτό θέλουμε ν δικαιολογήσουμε) κ καλούμαστε ν επιλέξουμε ασφαλιστικό πακέτο. Ο,τι θα περιελάμβανε αυτό το πακέτο οφείλει να το χορηγεί το εθνικό σύστημα υγείας. Θα ασφαλιζομασταν στον κίνδυνο απόκτησης σιαμιαων; Κάθε επιλογή πακέτου προφανώς σημαίνει υψηλότερα ασφαλιστρά. Πώς θα τα δώσεις; Η ιδέα της φρονήσης είναι σημαντική καθώς δν υπάρχει το τσάμπα. Οποτε το ζήτημα είναι μια δικαίη κοινωνία τι να δαπανα σε υπηρεσίες υγείας. Σου δίνω δωρεάν προγενετικό έλεγχο κ τη δαπάνη αμβλώσης. Αυτά είναι στο πακέτο, θα είναι όμως και ο κίνδυνος απόκτησης σιαμιαων; αν όχι, τότε έχεις ευθύνη κ όχι υποχρέωση συστήματος υγείας. Θα ασφαλιζοταν κνς για μια πιθανή ασθένεια αν ο κίνδυνος είναι 1/εκ γιατί να το κν; Γτ σημαίνει αυξημένο ασφαλιστρά. Ντ: αυτόν τον κίνδυνο, τον αναλαμβάνει ευκόλα το σύστημα ακριβώς διότι δεν επιβαρύνει επειδή είναι σπανία. Ασφαλιστρά = φοροί για υπαρκτή συστήματος υγείας.

Ανήκει παντως στην 2^η παραδοχή, της πολιτικής ασφάλισης (;)

Επιχείρημα δν μπορείς ν χεις βιωσιμό σύστημα υγείας χωρίς να μην επιβάλλεις σ όλους ν ασφαλιστούν. Δεν μιλάμε γ το καλό σου, αλλά γτ αλλιώς δν έχω βιωσιμότητα που ναι ζήτημα ισοτιμίου σεβασμού όλων. Ετσι, φοροί ως ασφαλιστρά. Αποφεύγεται κ η ενστάση του πατερναλισμού μ αυτόν τον τρόπο, ότι δηλ το κράτος έρχεται ν σε προστατεύει από

τον ίδιο τον εαυτό σου (ανορθολογικότητα). Κ έτσι δεν μπορεί να κάνει διακρίσεις στις υπηρεσίες υγείας (αλλιώς παραβίαση ακριβοδικίας)

Ηδη η ρωσισιανη θεωρια ισότηας ευκαιριων αποφευγει μεγαλες ανισοτητες. Και ο ιδιος ο ρωσ τη μεγαλη φορολογια κληρονομιων (που δικαιολογει) θα την ενετασσε στην αρχη ισότηας ευκ. Όχι στης διαφορας. Το θεμα είναι αν αυτή καθαυτη η τελευταία δικαιολογείται. Γιατι καν νοημα ακριβως επειδη η δικαιη κοινωνια κατά ρωλς είναι συστημα κοινωνικης συνεργασιας. Μ αυτό εχει προβλημα ο βασιλογιαννης. Νομιζει πως καν νοημα ο εξης κανοντας: δεν μπορω να βελτιωσω θεση μου χωρις να βελτιωσω κ τη δικη σας. Είναι όμως αυτό αρχη φιλελευθερης κοινωνιας; Είναι πολιτικο συνθημα ενός περιεργου σοσιαλιστη αγγλου 20^{ου} αι με τη θεωρια συντεχνιακου σοσιαλισμου.

Υποθετικη ασφαλιση: ποιος διαμορφωνει το πακετο. Πώς διαμορφωνεται η τιμη του; Αυτά τα οποια θα δαπανουσε μια κοινωνια δικαιη, πρπ κ η δικη μας κοινωνια να δωσει. Πώς μπορεί να λειτουργησει ένα αποτελεσμα κ βιωσιμο συστημα υγείας; Με τι υπηρεσιες; Πολυτελεις δαπανες; Ιατρικως μη ενδεδ αμβλωσεις; Δεν μας νοιαζει η λειτουργια ασφαλιστικων. Βεβαια ετσι χανουμε από επιλογη. Παντως οι φοροι δεν είναι ασφαλιστρα λειτουργικα. Δεν πειθει.

Φαρμακο που θεραπευει κορονα, δεν το κυκλοφορω κ ασκουνται βασανιστηρια. Εστω ότι η κορονα πληττει λιγοτερο ευνοημενους. Το να υποστω βασανιστηρια είναι μεγαλη θυσια κ είναι οκ . αλλα για να γν για τους περισσοτερους ακрайο. Ιδεα ρωλς: ΑΝ ΕΙΝΑΙ να χω ανισοτητες, τοτε δικαιολογουνται όταν είναι υπερ ευνοημενων. Ενώ ο ντουωρκιν εδώ καν το αντιστροφο. Κπς φορες εχουμε πολύ σημαντικους λογους που να καμψουν αρχη διαφορας. Προτεραιοτητα σ αυτους. Γι αυτό δεν είναι βεβαιο ότι εχουμε ωφελιμισμος. Εδώ ειχαμε καταστροφη, σε περ όμως οικ κρισης; Αν θυσιαστει η αρχη διαφορας η ανακαμψη θα ναι αμεση. Αντιρρηση σχετικα δηλ με την υπαρξη της ιδιας της κατηγοριας των ευνοημενων του ρωλς.

1/6

Θεματα που θετει η πανδημια, αιρετικα ή προκλητικα. Τι αντιμετωπιζει η εννομη ταξη όταν πληττεται η χωρα από πανδημια; Δεν είναι μονο η τελευταία καθαυτη. Όπως εχει φανει δεν εχουμε πολλους τροπους να αντιμετωπιζουμε πανδημιες: καραντινα, απομακρυνση. Ευτυχως λογω προοδου επιστημης προετοιμασια καλυτερη για επομενα κυματα/ κρισιμο αυτό και για το πώς σκεφτεται ο νομοθετης. Πώς αντιμετωπιζει η εννομη ταξη τις συνεπειες; Ειτε λαβεις απαγ μετρα ή όχι, πανδημια κ οικονομια δεν πανε μαζι. Τι γντ με συμβασεις; Εκπληρωση; Εηδ και κοινοδικαιο: 2 παραδοσεις.

1^η: αυτές οι νεες συνθηκες λογοι προσαρμογης συμβασης, ζητηματα ερμηνειας υποχρεωσεων (καλη πιστη κλπ)

2^η (κοινοδικαιο): αν πραγματι η πανδημια αποτελει έναν λογο λυσης συμβασης. Παντως οπωσδηποτε ο δικαστης δεν προκειται να γραψει τη συμβαση. Αν πραγματι συντρεχει τετοιος λογος, σημαινει λυση. Όχι επεμβαση στις ιδ σχεσεις του δικαστη.

Ζητημα κατανομης ευθυνων. Οπαδοι του νοζικ δεν υπαρχουν πολλοι.

Θα αντιμετωπισουμε την ιδια την πανδημια κ όχι τις συνεπειες με το δικαιο των αδικοπραξιων. Αλλα κι αυτό ποσο μακρια θα πμας παει; Θελουμε αντιμετωπιση συνεπειων ή κ ιδιας της πανδημιας. Αν σκεφτουμε παλιότερα το ρωμαικο δικαιο πώς τις αντιμετωπιζε: συνηθως ειχαμε πταισμα από ολους τους εμπλεκομενους στη διαδοση μιας ασθeneιας. Ετσι, συμψηφισμος πταισματον, κανενας δεν είναι υπευθυνος εκτος αν ειχε δολο.

Ομοιως κ για ποινικο δικαιο, ποσο μακρια θα μας παει; ποσο αποτελεσματικο μεσο μπορει να ναι; Ακομη κ το εγκλημα διακινδυνευσης προυποθ παραβιαση διοικ μετρον. Γενικο συμφερον στην υγεια, το δημοσιο συμφερον πισω απ τα μετρα. Κι αυτό το τελευταio γεννα ερωτηματα: σε τι εγκειται η αξια του γς στην υγεια; Στο ότι μια κοινωνια π ναι υγιης εχει αυταξια; Ή εγκειται στο ότι η υγεια εχει εργαλειακο χαρ όπως κ το χρημα; Είναι μεσα απαραιτητα γ αναπτυξη σχεδιων ζωης, προσωποκοτητας ή ληψη μερους στην κοιν οικ ζωη.

Μια κοιν οικ αναπτυξης κ ευημεριας είναι δικαιη; Ανεξαρτητο το ένα απ το άλλο. Ουτε η οικ αναπτυξη είναι αυταξια. Εχει κ αυτή εργαλειακο χαρ. Το αγαθο υγειας είναι το αθροισμα των ατομικων συμφεροντων υγειας. Στην πανδημια μοιαζει με το συμφερον στην ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ασφαλεια (όχι αστυνομευση, οπου γς ασφαλειας είναι αθροισμα επιμερους) κ εχει αξια που υπερβαινει τα ατομικα συμφεροντα. Σε μια πανδημια ολη η ανθρωποτητα απότελει κοινωνια κινδυνου , γ αυτό κ λογικοι οι αποκλεισμοι.

Θεματα στο πλαίσιο του εθνικου συστηματος υγειας. Στο πλαίσιο πανδημιας, βλέπουμε ότι αυτές οι σχεσεις εμπιστοσυνης ιατρον κ ασθενων τροπ, αλλοιωνονται, κλονιζονται. Σχηση εμπιστοσυνης, ελευθερια επιλογης ιατρου. Σε πανδημια όμως, στρατευση ιατρου δυνατη κ αρα ισως μη εκπληρωση υποχρεωσεων π χουμε εμεις. Μοιαζει πολύ με αμυνα αυτό π αντιμετωπιζει η διοικηση, κ τα δημοσια κ τα ιδ νοσοκομεια. Υπαρχει ριζικη αλλοιωση ακομη κ σχεσεων εμπιστοσυνης. Θεμα προτεραιοτητας (θεραπεια, προληψη, εμβολιασμοι)- ποια είναι τα κριτηρια; Μπορουμε να απαιτησουμε με βεβαιοτητα απ τον ιατρο να εκτεθει στον κινδυνο; Να είναι στην 1^η γραμμη; Οι υπολοιπες υπηρεσιες υγειας;

Πώς να αντιμετωπίσει μια κοινωνία με το μικρότερο δυνατό κόστος μια πανδημία; Κ ο ιατρός με το αρνείται να εμβολιαστεί αυξάνει το κόστος αλλά επειδή δεν πάμε βάσει οικ αναλύσης αλλά θεωριών κυρίως μη διανεμητικής δικαιοσύνης, εδώ έχουμε παραβίαση ιατρικού καθήκοντος. Κίνδυνος για πελάτη. Κ αυτό αποτελεί λόγο αφαίρεσης άδειας. Η (φιλελεύθερη) εννομη τάξη δεν περιμένει κάτι ηρωικό απ τον ιατρό όταν τον αναγκάζει να εμβολιαστεί.

Χαμηλός κίνδυνος, τόσο όσο όταν συμμετέχει κπς σε μια κλινική μελέτη. Δεν ζητούμε να γίνουν ήρωες, ούτε όμως είναι αυτονοητό να υποχρεωθούν να ναι στην 1^η γραμμή. Θα αποτελεί αυτό στο μέλλον μέρος των συνηθών καθηκόντων; Αν ναι, συνεπεία μη τηρήσης. Δεν είναι βέβαιο αυτό ότι θα γίνει. Ούτε ο ιατρός έχει καθήκον να περιθαλψει ασθενή ακόμη κ αν αυτό μειώνει το κόστος. Δεν αποκλείεται αυτό να μειώνει το κόστος, το να κνς τους ιατρούς κρεας για κανονία στην πανδημία.

Πώς καταλαβαίνουμε το ρολό των συντ δικ σε όλα αυτά; Στο να μειωθεί το κόστος, δηλ με τις λιγότερες δυνατές συνεπείες να αντιμετωπίσουμε πανδημία; Τα δικαιώματα συνηθώς αντιστεκονται σε τέτοιες σταθμίσεις, δεν καμπτονται. όμως μετά από τόσα ετη καλλιεργείας συντ δικ σε ιδέες που αναγουν το δικ σε συμφερον ή σε κπς αξίες κ θεωρουν ότι πιο αξιόπιστη μέθοδος επιλύσεων είναι η λεγομενη σταθμιση συμφεροντων ή αρχη αναλογικότητας, φαινονται πια αποκοσμα στη νομικη σκεψη. Χομπς στο Λεβιαθαν: θεωρία δικαιωμάτων πριν δημιουργηθεί το κράτος -> παλιά διακρίση, άλλο η γενική ελευθερία κ άλλο οι ελευθερίες. Η πρώτη περιορίζεται κ οι περιορισμοί να ναι αναλογοί του σκοπού. Οι ελ δεν περιορίζονται βάσει αναλογικότητας. Είναι απολύτες στην παλιά γλώσσα. Αν κτ είναι ελευθερία, δεν υποκειται σε περιορισμούς συμφ με αρχή αναλ. Αλλιώς είναι γενική ελευθερία.

Παραδειγμα: μπορεί το κράτος να καθορίσει τρόπο τελεσης θείας κοινωνίας; Το έκανε στη γερμανία κ η μητροπολή συμμορφώθηκε, δεν κράτησε κλειστή την εκκλησία. Που σημαίνει ότι αυτό περνάει το μέτρο της αναλ, κ είναι αντιΣ. Ξεπερνάει τα όρια, είναι ζήτημα αρχής. Μπορεί το κράτος να κλείσει εκκλησίες, να απαγορεύσει την κίνηση. Αν δικαιολογείται ο περιορισμός κίνησης, δεν μπορώ να πάω σε συγκεντρώσεις, στην εκκλησία κλπ. Δεν είναι ζήτημα σταθμίσεως, είναι εντελώς άλλη λογική η ερμηνεία συντ δικ. Δικαιώμα συναθροίσεως ΔΕΝ υπάρχει. Αν τώρα το μέτρο είναι δυσαναλόγο, έχει να κν με ΓΕΝΙΚΗ ελευθερία. Το δικ ελέγχει τα ακρα όρια μόνο της δε που η κυβέρνηση έχει για να αντιμετωπίσει την πανδημία (ΗΠΑ). Αν κτ είναι ακραίο, το ελέγχω. Η μειοψηφία είπε ότι η εκκλησία υφίσταται δυσμένη μεταχείριση. Συγκρίση με κατάσταση κανναβης. Η παραβίαση απαγ διακρίσεων ελέγχεται, αλλά είναι άλλο θέμα. Η σταθμιση που με ευκολία έγινε στην ηπειρωτική ευρώπη επίσης είναι άλλο θέμα-> αστυνομία στη γερμανία επιτρέπει συγκεντρωση 70 ατόμων κ να έρχεται το δικ να λείει όχι 70. Έτσι

ανωτατος βαθμος ενδοδιοικ ελεγχου στην πραξη ετσι. Αρα διοικηση κ δικαιοσυνη -> λειτουργικη διακριση. Ποια μετρα είναι αποτελεσματικα; δε ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.

- 1) Συμβατικες υποχρεωσεις
- 2) Αδικοπραξίες, ποινικο δικαιο για αντιμετωπιση πανδημιας κ συνεπειων
- 3) Ζητηματα διοικητικων περιορισμων ως πιο αποτ μετρο αντιμετωπισης
- 4) Θεμελιωση νομιμοποιησης ληψεως μετρων (ΔΗΜΟΣΙΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ -> περιοριζει τη γνκ ελευθερια κ όχι τις ελευθεριες μας. Το να παμε εκκλησια απαγ, αλλα καθορισμος λειτουργιας δεν επιτρεπεται. Κλεισε τον ναο).

Η γερμανικη αντιληψη φτανει μεχρι το ότι υπαρχει δικαιομα στη γενικη ελευθερια. Αυτό σημαινει ότι κν ο,τι θελω κ ο νομος μπορει να με περιοριζει γ λογους που πληρουν ορ προυποθεσεις ώστε να είναι συντ θεμιτοι. Εχω δικαιομα γενικης ελ να γινω δικηγορος ή ιατρος. Πάω να γραφτω στον συλλογο κ μ ζητουν πτυχιο. Αυτή η απαιτηση θεωρεται περιορισμος ελ. Απλως λει ομως ότι αυτό αντεχει στον ελεγχο αναλογικοτητας (θεμιτο συμφερον πολιτειας να το απαιτει από σενα). Εχω γενικη ελευθερια να θανατωνω κ η απαγορευση ανθρωποκτονιας είναι θεμιτος περιορισμος. Αυτό το λει ο Χομπς. Η γενικη ελευθερια περιοριζεται, δεν μπορει όμως ο νομοθετης να με στρεψει κατά του εαυτου μου (ΑΠΟΛΥΤΗ ελευθερια) ή στερησης δικαιοματος αμυνας (ΑΠΟΛΥΤΗ ελευθερια). Τριταμυνα διοικ (αστυνομικου) οργανου: ανεπιτρεπτη από διοικ δικαιο. Υπαρχει η γνωστη αναλογικοτητα. Αποκλιση διοικ κ ποινικου δικ. Ανδρου: υπαρχει η αναγκαιοτητα της αμυνας που αρκει. Όταν εχουμε αυτην την αποκλιση ,τι προηγειται; Μυλωνο: προηγειται το ποινικο δικαιο. Το κοστος δεν μετραει.

Ο αγγλοσαξονας νομοθετης μπορει να επεμβει στη συμβαση; Ποιο είναι το προβλημα για την εννομη ταξη που το κοινοδικαιο δεν απαντα για να ερθει να το ρυθμισει; Διοτι ο νομοθ δεν μπορει να κανει πολιτικη με τα μεσα του ιδ δικαιου. Μπορεις με δημ δικαιου (φορολογια). Αλλα το να λες ποιες συμβ τηρουνται, ποια βαρη αναλαμβανονται κλπ αυτό σημαινει ότι αντιμ το αντικ των υποχρεωσεων ως οιονει φορο/καθοριζεις δηλ πώς θα συμβαλλει καποιος στην αντιμετωπιση κινδυνου με τα μεσα των συμβ. Αλλα αυτές δν είναι φτιαγμενες για να αντιμετωπιζεις πανδημιες. Αν ανωτερα βια, λυεται συμβαση κ αποδεσμευση. Αν το κρατος θελει να κν πολιτικη, ας φτιαξει δικες του συμβασεις.

Προσβαλλει κτ ο υποχρεωτικος εμβολιασμος; Υπαρχει δικαιομα; Να μην υποστω καμια δηλ συνεπεια από μη εμβολιασμο; Αν όχι, τοτε πού το προβλημα; Προβλημα ελευθεριων ή γενικης ελευθεριας. Όχι συγχυση περιορισμων γενικης ελ με ελευθεριες. Και ολη η κριση προσανατολισμου κ συντ θεωριων προκυπτει από αυτό

το σημείο. Αυτό σημαίνει τρομερή ενίσχυση δικ εξουσίας. Τα δικαιώματα κοστίζουν, δεν μπορείς να κατεβάσεις κι άλλο το κόστος των αποφάσεων σου.

-Διαφορά περιορισμών κ συντ ελευθεριών -> τεκμήριο αθωότητας, απολυτή απαγόρευση βασανιστηρίων, απαραβίαστο θρησκ ελευθερίας -> ο,τι μοιάζει μ αυτά είναι ελευθερία. Τι κοινό έχουν όλα αυτά; Είναι απολυτές, δεν υποκείνται σε αναλογικότητα. Πρπ να επιχειρηματολογούμε απ το εσωτερικό του πραγματός.

Αποτελεί η συκ δυσφήμιση ελ εκφράσης; Η ανθρωποκτονία γενική ελευθερία; Αμα κανουμε τις ελευθερίες κανονιστικά πλαδαρές ερχομαστε κ κανουμε τέτοιες σταθμίσεις. Αυτό είναι το μεγάλο σφάλμα.

Αναλογικότητα ΠΚ: πρόληψη, τόσο όσο. Διοικ δικ: παρέχει κίνητρα κ αντικίνητρα σε σχέση με τους άλλους.

Ενας συνεπειοκρατής/ωφελιμιστής τα κν όλα δικαιώματα διότι είναι μεταμφιεσμένα συμφέροντα που υποκείνται κ σε σταθμίσεις. Αλλιώς τα πράγματα είναι δύσκολα ως προς το τι θεωρώ ως περιεχόμενο δικαιώματος κ αξίωση. Έχω δικαίωμα στο σύστημα υγείας; Στην εθνική αμυνα; Απλώς η κυβ έχει υποχρέωση για προστασία αγαθού υγείας/ παραβίαση αρχής μερίμνας από νοσοκομείο στην περ αφαίρεσης καλωδίου ασθενούς – αντι για ΜΕΘ. Ο ασθενής είναι εντελώς στα χέρια του νοσοκομείου.

Έχω το δικαίωμα επδ δεν κάνω τίποτα να ζητήσω να με πληρώνουν , διότι είναι το σχήμα στο σύστημα κοιν εργασίας το ότι εγώ δν κάνω τίτ (σκοπία δικαιωμάτων)

Αναλογικότητα= καταστροφή νομικής επιχειρηματολογίας

Δεν υπάρχουν δικ αλλά αξιώσεις από δικ προσωπικότητας (οικονομικής) κ αυτό υπήρξε σημαντικό στον έλεγχο δεσποτικών καθεστώτων. Δικαίωμα στο πείν δν υπάρχει. Εάν επιβολή καταποσης -> θέμα σεβασμού

Και οι απολυτές ελ έχουν κπ απώτατα όρια. Διαπλάθουμε με την αναλογικότητα το περιεχόμενο των δικ. Δεν έχω καθόλου το δικ να πετάξω κπν απ το παραθύρο γ να τον φωτογραφίσω, δεν είναι το τι περιορίζεται εδώ.

Δανειζομαι βιβλίο, υποχρέωση επιστροφής αλλά κλεμμένο. Είναι υποχρ επιστροφής βιβλιοθήκη η μονή που έχω καθώς κ ειδοποίησης κλεφτή γ την επιστροφή αυτή/ η αρχική υποχρέωση υποκατεστάθη από άλλη. Εδώ δν έχουμε ν κνμ σταθμίση λογών. Η κλοπή σημαίνει μη αποδοχή στον κλεφτή

Άλλο το καθήκον μη βλάβης κ άλλο εκείνο της βοήθειας. Το 2^ο δν υπάρχει στην εννομη τάξη. Το κοινοδικαίο δν έχει καν πκ 308

Σταθμιση συμφ Γερινγκ, σχολη συμφεροντων, κοινωνιολογικη αντιληψη νομικων, νμλγ Βαϊμάρης 1927 για αμβλωσεις, ηταν αδκημα ακομη κ η ιατρικως ενδεδειγμενη κ δεν βοηθουσε ουτε η κατ αναγκη επειδη η εγκυος δν ηταν οικειος ιατρου κ όχι αυτοαμβλωση: αντινομια αξιολογικη, σταθμιση αξιων αναγκαια περαν δικαιου κ νομου κ 2αξιες -> εγκυος κ εμβρυο. Ανθρωποκτονια με ποινή θανατου, αμβλωση με 2 ετη φυλακιση. Αρα ανωτερη η ζωη εγκυου. Μετα τη σταθμιση περασε στο ποινικο, διοικ κ αστικο δικαιο. Το εγκλημα είναι παντα παραβιαση ηθικου καθηκοντος, κ ο ιατρος συμμορφωνεται σε καθηκον ηθικο. Αυτό πώς να ναι εγκλημα; Δεν είναι η εννοια του αγαθου εδώ που χει σημασια αλλα εκεινη του καθηκοντος.φυσικα εγκληματα ενν. (mala in se).